

Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk

Instytut Sławistyki PAN

Warszawa, 24.01.2022

ul. Bartoszewicza 1b/17

00-337 Warszawa

tel./fax. (0 22) 826 76 88

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI INSTYTUTU SŁAWISTYKI PAN W 2021 ROKU

I. OGÓLNE INFORMACJE O INSTYTUCIE

Dyrektorka: prof. dr hab. Anna Zielińska

Zastępczyni dyrektorki ds. naukowych: dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, prof. IS PAN

Zastępczyni dyrektorki ds. ogólnych: dr Ewa Wróblewska-Trochimiuk

Przewodniczący Rady Naukowej: prof. dr hab. Ryszard Grzesik

Instytut ma uprawnienia do nadawania stopni:

- doktora nauk humanistycznych w **zakresie językoznawstwa**; doktora nauk humanistycznych w **zakresie nauk o kulturze i religii**
- doktora habilitowanego nauk humanistycznych w **zakresie językoznawstwa**.

1. MIEJSCE W RANKINGU

Decyzją nr 296/KAT/2017 z dn. 15 listopada 2017 roku Instytut Sławistyki PAN otrzymał kategorię A w rankingu placówek naukowych MEiN.

2. ZATRUDNIENIE

Stan na 31 grudnia 2021 roku

Ogółem **84 osoby** (w tym: **9 osób** z zagranicy; **5 osób** finansowanych z grantów):

- profesorowie i profesorki: **6 osób**
- profesorowie i profesorki IS PAN: **21 osób** (w tym **2 osoby** z zagranicy)
- adiunkci i adiunktki: **27 osób** (w tym: **3 osoby** z zagranicy; **4 osoby** zatrudnione z grantów)
- asystenci i asystentki: **5 osób**
- specjaliści i specjalistki: **8 osób** (w tym **3 osoby** z zagranicy)
- pracownicy i pracowniczki inżynierijno-techniczni/e: **10 osób** (w tym: **1 osoba** z zagranicy; **1 osoba** zatrudniona z grantu)
- osoby pracujące w administracji: **7**

3. PION NAUKOWY INSTYTUTU SŁAWISTYKI PAN

W Instytucie Sławistyki PAN działają cztery zakłady:

- **Zakład Językoznawstwa**, kierowniczką: dr hab. Ewa Golachowska, prof. IS PAN
- **Zakład Literaturoznawstwa i Kulturoznawstwa**, kierowniczką: dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybowa, prof. IS PAN

- **Zakład Historii**, kierownik: prof. dr hab. Ryszard Grzesik
- **Zakład Badań Narodowościowych**, kierowniczka: prof. dr hab. Joanna Tokarska-Bakir.

W Instytucie funkcjonują zespoły naukowe, odpowiedzialne za realizację tematów statutowych Instytutu oraz przygotowywanie i realizację krajowych i zagranicznych projektów grantowych, a także upowszechnianie wyników badań (redakcje czasopism, konferencje). Zespoły powoływane są na czas niezbędny do wykonania konkretnego projektu.

4. DANE LICZBOWE

W 2021 roku realizowano:

- **13** tematów statutowych
- **26** projektów w ramach umów międzynarodowych we współpracy z placówkami naukowymi z **11** krajami
- **31** projektów w ramach grantów afiliowanych w Instytucie Sławistyki PAN (w tym: **18** projektów NCN, **2** projekty NPRH, **3** projekty realizowane we współpracy z Fundacją Sławistyczną, **4** kontrakty w ramach programów ramowych UE oraz **4** inne projekty)
- **2** projekty w ramach grantów strukturalnych afiliowanych w Instytucie Sławistyki PAN (NAWA).

W 2021 roku Instytut Sławistyki PAN złożył **33** wnioski grantowe, z czego:

- **13** jest w rozpatrywaniu
- przyznanych zostało **9** grantów (4 NCN + 5 NAWA). Realizacja 3 grantów NCN i 5 grantów NAWA rozpocznie się w 2022 roku.

Ponadto osoby pracujące w Instytucie Sławistyki PAN wykonywały badania naukowe w **7** projektach afiliowanych poza Instytutem Sławistyki PAN.

W roku sprawozdawczym pracownicy i pracowniczki oraz doktoranci i doktorantki Instytutu wydali **207** publikacji, w tym:

- monografie autorskie: **6**

- monografie współautorskie: **3**
- redakcja i współredakcja naukowa monografii i tomów zbiorowych: **7**
- artykuły, rozdziały i inne: **188**
 - w tym:
 - w recenzowanych czasopismach wydanych w kraju i za granicą z listy MEiN: **104**
 - w recenzowanych czasopismach wydanych w kraju i za granicą (spoza listy MEiN): **21**
 - rozdziały w monografiach wieloautorskich: **63** (w tym **41** w monografiach z listy MEiN i **22** w monografiach spoza listy MEiN)
 - tłumaczenia: **3**

W 2021 roku pracownicy i pracowniczki oraz doktoranci i doktorantki Instytutu Sławistyki PAN wygłosili **72** referaty na konferencjach międzynarodowych oraz **17** wykładów na zaproszenie zagranicznych instytucji.

5. KIERUNKI BADAWCZE W INSTYTUCIE SŁAWISTYKI PAN

W Instytucie prowadzone są badania w dwóch dyscyplinach naukowych: językoznawstwo oraz nauki o kulturze i religii. Program naukowy Instytutu obejmuje całe spektrum współczesnych badań humanistycznych, na które składają się:

1. humanistyka dokumentacyjna i historyczna;
2. humanistyka teorii i modeli;
3. humanistyka zaangażowana;
4. humanistyka artystyczna;
5. humanistyka cyfrowa;

Wiele z badań prowadzonych w Instytucie Sławistyki PAN sytuuje się na przecięciu wymienionych typów badań humanistycznych.

4.1. Humanistyka dokumentacyjna i historyczna

W Instytucie Sławistyki PAN ważną rolę odgrywa humanistyka dokumentacyjna i historyczna, w ramach której prowadzone są badania archiwistyczne i źródłowe. Jest to humanistyka zwrócona ku przeszłości, badająca fundamenty kultury polskiej ze

szczególnym uwzględnieniem języka polskiego na tle słowiańskim. Efektem tych prac są unikatowe słowniki i leksykony takie jak *Słownik Bartłomieja z Bydgoszczy* czy *Słownik prasłowiański*. Prowadzone są także prace archiwalne i źródłoznawcze odnoszące się do historii krajów i narodów słowiańskich, kontaktów z innymi kulturami oraz do zabytków literatury słowiańskiej. Powstają wielotomowe opracowania źródłowe takie jak *Testimonia najdawniejszych dziejów Słowian. Seria łacińska* oraz *Seria grecka*.

W Instytucie Sławistyki PAN prowadzone są badania dialektologiczne i onomastyczne, a także leksykologiczne w perspektywie historyczno-porównawczej na słowiańskim, a przede wszystkim polskim obszarze językowym. Badania te obejmują zarówno krytyczne edycje źródeł, jak i analizę językoznawczą prowadzoną na szerokim tle przemian historycznych, kulturowych i społecznych. Szczególne miejsce zajmuje wśród nich pozyskiwany podczas badań terenowych bądź źródłowych unikatowy materiał językowy rejestrowany w polskich społecznościach do dziś żyjących na terenie Litwy, Łotwy, Białorusi i Ukrainy. W ich efekcie powstają opracowania naukowe w postaci monografii i recenzowanych artykułów naukowych. Badań dokumentacyjno-historycznych dopełniają prace nad spuścizną polskich i zagranicznych sławistów, które przyczyniają się do wzmocnienia rozpoznawalności nauki polskiej na arenie światowej sławistyki.

Badania prowadzone w obszarze humanistyki dokumentacyjnej i historycznej mają kluczowe znaczenie dla poznania, zrozumienia i ochrony polskiej kultury w słowiańskim i europejskim kontekście.

4.2. Humanistyka teorii i modeli

Badania podstawowe prowadzone w Instytucie Sławistyki PAN obejmują aktualne zagadnienia funkcjonowania języków i kultur słowiańskich w szerokiej perspektywie historycznej i geograficznej. Badania te rozwijane są na gruncie różnych dyscyplin i metodologii badawczych: literaturoznawstwa, kulturoznawstwa, historii kultury, historii idei, antropologii historycznej, antropologii kultury, etnologii, socjolingwistyki. Prace naukowe dotyczą zarówno konkretnych grup, narodów bądź obszarów geokulturowych, jak i całego obszaru Słowiańszczyzny, kultur wchodzących w jej skład bądź z nią sąsiadujących. Badania obejmują kultury mniejszościowe funkcjonujące w obrębie Słowiańszczyzny i ich relacje z grupami dominującymi (z uwzględnieniem kontaktów

słowiańsko-niesłowiańskich, m.in. żydowsko-słowiańskich czy muzułmańsko-słowiańskich).

Badanie konkretnych zjawisk kultury i analizowanie ich w szerokiej perspektywie społecznej, historycznej i geograficznej pozwala na tworzenie modeli kulturowych o wyjątkowym znaczeniu dla rozumienia dzisiejszego świata słowiańskiego. Wnikliwe i wielowymiarowe prace pozwalają na generowanie unikatowych metodologii badawczych.

4.3. Humanistyka zaangażowana

Humanistyka zaangażowana jako forma aktywności naukowo-społecznej, odnoszącej się do ważnych i wrażliwych społecznie kwestii i zjawisk, ma szczególne miejsce w badaniach podstawowych prowadzonych w Instytucie Sławistyki PAN, a także w sposobie upowszechniania ich wyników. Prace badawcze prowadzone w perspektywie humanistyki zaangażowanej traktują obiekt badań jako aktywny podmiot, a więc oddziałujący na sam przebieg badań oraz czerpiący z ich wyników. W ten sposób zarówno proces badawczy, jak i efekt badań mają znaczenie istotne dla społeczności, której badania dotyczą. Do takich obszarów zaliczają się m.in. badania socjolingwistyczne prowadzone na słowiańskich pograniczach. Szczególną rolę odgrywają tu badania mniejszości, w tym mniejszości językowych należących do słowiańskich mniejszości autochtonicznych, nieposiadających własnego państwa (Łużyczanie, Kaszubi), jak i mniejszości narodowych. W Instytucie Sławistyki PAN prowadzone są unikatowe badania dotyczące Polonii polskiej oraz stanu i ochrony jej języka w krajach ościennych, m.in. w Niemczech, Białorusi, Ukrainie, Litwie czy Łotwie. Przedmiotem badań jest zarówno polszczyzna, jak i polskie dziedzictwo narodowe.

Prace badawcze prowadzone w Instytucie Sławistyki PAN w perspektywie humanistyki zaangażowanej przyczyniają się nie tylko do opisanie i analizy fenomenu przemian językowych poszczególnych wspólnot, ale także do ich ochrony i upodmiotowienia.

4.4. Humanistyka artystyczna

W Instytucie Slawistyki PAN prowadzone są także oryginalne badania, które można określić mianem humanistyki artystycznej, a więc traktujące i badające szeroko pojętą twórczość jako praktykę kulturową. W badaniach prowadzonych w Instytucie Slawistyki PAN praktyki performatywne, akty twórcze czy działania artystyczne stają się nie tylko obiektem badań, ale także narzędziem poznania rzeczywistości, w której funkcjonują. Badacze zadają sobie więc pytania o to, jak działania artystyczne jako praktyki kulturowe funkcjonują w społeczeństwie, jak, dlaczego i przez kogo są tworzone, i jak oddziałują na społeczeństwo. Prowadzone w Instytucie Slawistyki PAN badania w obrębie humanistyki artystycznej dotyczą zarówno praktyk kulturowych obserwowanych z perspektywy etycznej, zewnętrznej wobec obiektu badań (badania nad praktykami teatralnymi, literackimi, performatywnymi czy wizualnymi jako siłami kulturotwórczymi formatującymi wspólnoty), jak i z perspektywy emiczej, od strony jej użytkowników. Badacz i badaczka jako twórca i twórczyni dokonują tu naukowej refleksji nad uprawianą praktyką kulturową, pozwalając dostrzec te wymiary aktu twórczego, które dla zewnętrznych obserwatorów są niedostępne (badania nad sztuką przekładu, sztuką opowiadania).

4.5. Humanistyka cyfrowa

Humanistyka cyfrowa uprawiana w Instytucie Slawistyki PAN obejmuje przede wszystkim interdyscyplinarne badania lingwistyczno-informatyczne. Za pomocą narzędzi informatycznych używanych do prowadzenia badań humanistycznych tworzone są wielojęzyczne słowniki i opracowania korpusowe języków słowiańskich i pokrewnych. Prace te odbywają się w ramach wieloosobowych grup badawczych bądź międzynarodowych interdyscyplinarnych konsorcjów naukowych, w których współpracują lingwiści i lingwistki oraz informatycy i informatyczki. Instytut Slawistyki PAN należy do dwóch tego typu konsorcjów międzynarodowych tworzących ogólnoeuropejską infrastrukturę naukową. To CLARIN-PL, wchodzący w skład CLARIN ERIC (Common Language Resources and Technology Infrastructure), oraz DARIAH-PL (Digital Research Infrastructure for the Arts and Humanities). Oprócz tych projektów w Instytucie Slawistyki PAN prowadzone są badania, których efektem są korpusy językowe o unikatowej wartości dla rozumienia sytuacji językowej oraz przemian językowych

Słowian. W ramach projektu Beethoven Classic 2 powstał m.in. multimodalny korpus języka mówionego osób dwujęzycznych (polsko- i niemieckojęzycznych). Ponadto wyróżnić należy prace bibliologiczne i bibliometryczne, wykorzystujące korpusy i bazy danych, których celem jest tworzenie nowoczesnych systemów informacji naukowej (iReteslaw, iSybislaw).

Badania humanistyki cyfrowej wykorzystują nowoczesne narzędzia do analizy otaczającej rzeczywistości oraz twórczości kulturowej, dopełniając badania prowadzone w sposób tradycyjny (tworzenie wirtualnych witryn internetowych poświęconych zjawiskom lub osobom). W ich ramach uprawiana jest refleksja nad tym, jak tradycyjne dyscypliny humanistyczne realizują się w rzeczywistości wirtualnej. Humanistyka cyfrowa reprezentuje więc badania skierowane w przyszłość, które stają się podstawą nowych rozwiązań metodologicznych i praktycznych zastosowań.

6. UDZIAŁ W KONSORCJACH NAUKOWYCH

Instytut Sławistyki PAN należy do międzynarodowych konsorcjów naukowych:

- CLARIN-PL wchodzący w skład CLARIN ERIC – Common Language Resources & Technology Infrastructure European Research Infrastructure Consortium, ogólnoeuropejskiej infrastruktury naukowej, która stawia sobie za cel udostępnianie zasobów i narzędzi językowych dla wszystkich języków europejskich w ramach jednej wspólnej infrastruktury badawczej, stanowiącej warsztat pracy naukowców z nauk społecznych i humanistycznych.
- DARIAH-PL (Digital Research Infrastructure for the Arts and Humanities) założone w 2014 roku największe konsorcjum humanistyczne w Polsce. Obecnie w skład Konsorcjum wchodzi 19 wiodących w zakresie humanistyki cyfrowej instytucji naukowych. Konsorcjum działa na podstawie umowy konsorcjalnej oraz regulaminu Rady.

7. UPOWSZECHNIANIE WYNIKÓW BADAŃ NAUKOWYCH

Instytut Sławistyki PAN upowszechnia wyniki badań naukowych przez następujące działania:

- Prowadzenie naukowej Biblioteki Instytutu Sławistyki PAN im. Zdzisława Stiebersa.
- Działalność wydawnicza: wydawanie ośmiu czasopism naukowych (7 roczników i

1 półrocznik) oraz publikacji książkowych w czterech seriach wydawniczych i poza seriami w otwartym dostępie.

- Realizację projektów Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki w module „Uniwersalia 2.1”, w ramach którego polskojęzyczne publikacje tłumaczone są na języki kongresowe.
- Sporządzanie i udostępnianie bibliografii językoznawstwa slawistycznego iSybislaw na stronie internetowej.
- Udostępnianie rozpraw doktorskich, autoreferatów i recenzji oraz preprintów prac naukowych z zakresu światowej slawistyki językoznawczej i dziedzin pokrewnych w Internetowym Repozytorium Tekstów Sławistycznych iReteslaw.
- Uczestnictwo w Koalicji Otwartej Edukacji – porozumieniu organizacji pozarządowych i instytucji działających w obszarze edukacji, nauki i kultury. Celem działania Koalicji Otwartej Edukacji jest budowanie i promocja otwartych zasobów edukacyjnych oraz aktywność na ich rzecz.
- Organizowanie konferencji, sesji, warsztatów oraz otwartych zebrań naukowych (w tym także online).
- Wykłady naukowe w kraju i za granicą w ramach programu Erasmus+.
- Wykłady popularyzujące naukę w ramach Festiwalu Nauki w Warszawie i innych festiwali i wydarzeń.
- Promocje książek pracowników i pracowniczek Instytutu.
- Udział w Warszawskich Targach Książki.
- Współpracę na rzecz promocji i popularyzacji nauki z Fundacją Sławistyczną oraz z podmiotami samorządu terytorialnego w kraju i za granicą.

II. NAJWAŻNIEJSZE OSIĄGNIĘCIA INSTYTUTU SLAWISTYKI PAN

1. KORPUS BILINGWIZMU POLSKO-NIEMIECKIEGO LANGGENER

Korpus jest efektem międzynarodowego grantu przyznanego w ramach konkursu Beethoven 2: *Pokoleniowe zróżnicowanie języka: zmiany morfosyntaktyczne wywołane przez polsko-niemiecki kontakt językowy w mowie osób dwujęzycznych* (nr 2016/23/G/HS2/04369), finansowanego przez NCN i DFG i afiliowanego przy Instytucie Slawistyki PAN i Uniwersytecie w Ratyzbonie. Grant rozpoczął się w kwietniu 2018 roku, a zakończy się (po dwuletnim przedłużeniu z powodu pandemii koronawirusa) w kwietniu 2023 roku. W ramach tego przedsięwzięcia naukowego zostały zbudowane dwa korpusy mowy osób dwujęzycznych – większy polsko-niemiecki (78 godzin) oraz mniejszy czesko-niemiecki (25 godzin). Dodatkowo powstaną: monografia, dwie prace doktorskie i liczne artykuły oraz prezentacje na konferencjach polskich i międzynarodowych. Zespół Instytutu Slawistyki PAN wraz z zespołem z Uniwersytetu w Ratyzbonie opracował korpus polsko-niemiecki. Korpus czesko-niemiecki powstał w ramach prac zespołu z Uniwersytetu w Ratyzbonie.

Projekt realizują dwa zespoły naukowe, którymi kierują **prof. dr hab. Anna Zielińska** (Instytut Slawistyki PAN) i prof. Björn Hansen (Uniwersytet w Ratyzbonie). Wśród wykonawców i wykonawczyń są: prof. Marek Nekula (Uniwersytet w Ratyzbonie), dr hab. Felicja Księżyk (Uniwersytet Opolski), dr Anna Jorroch (Uniwersytet Warszawski), dr Barbara Alicja Jańczak (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), **dr Irena Prawdzic** (Instytut Slawistyki PAN), dr Michał Woźniak (Instytut Języka Polskiego PAN, Uniwersytet w Ratyzbonie), Carolin Centner (Uniwersytet w Ratyzbonie), Aneta Bučková (Uniwersytet w Ratyzbonie), Iga Kościołek (Uniwersytet w Ratyzbonie). Konsultacji naukowych udzielili: prof. Sandra Birzer, prof. Bernhard Brehmer oraz dr Christoph Draxler. Badania terenowe przeprowadzili: Izabela Błaszczuk, Aneta Bučková, Carolin Centner, Björn Hansen, Barbara Alicja Jańczak, Anna Jorroch, Peter Jorroch, Anna Księżyk, Felicja Księżyk, Irena Prawdzic, Anna Zielińska.

W ramach prac grantowych utworzono również duży zespół transkrypcyjny w składzie: **dr hab. Maksim Duškin, prof. IS PAN, dr Gabriela Augustyniak-Żmuda, mgr Szymon Pogwizd**, Maria Svojanovská, Vladimír Svojanovský, Iveta Patáková, Michael Wastl, Katarzyna Olszewska, Nikola Koczuba, Katarzyna Laszuk, Anna Janusz, Daria

Šemberová, Agnieszka Paździor, Maria Walasek, Alicja Fiedler, Katarzyna Goszcz, Sandra Przywara, Natalia Prüfer, Judyta Klimkiewicz, Kamil Czaiński, Peter Jorroch. Konsultacji w sprawie korzystania z programu do transkrypcji ELAN udzielił Roman Fisun, a pomocy przy anotacji socjolingwistycznej – **dr Gabriela Augustyniak-Żmuda**.

Korpus polsko-niemiecki obejmuje ok. 78 godzin nagrań w języku polskim i niemieckim z 58 przedstawicielami i przedstawicielkami dwóch generacji. Pierwszą generację tworzą osoby urodzone przed 1945 rokiem w Niemczech, które pozostały w Polsce na ziemiach przyłączonych do Polski w 1945. Grupa ta nazwana jest *Generacją Polska/Generation Polen*, skrót GP – od kraju zamieszkania. Drugą generację stanowią osoby urodzone także na tych terenach, ale po 1945 roku, czyli już w Polsce. Przedstawiciele i przedstawicielki tej generacji wyemigrowali do Niemiec i tam mieszkają. Grupa ta nazwana jest *Generacją Niemcy/Generation Deutschland*, skrót GD. Teksty do korpusu pozyskane zostały w trakcie badań terenowych. W sumie wywiadów udzieliło aż 124 osób. Na podstawie kryteriów socjolingwistycznych wyselekcjonowano do korpusu nagrania 58 osób.

Korpus LANGGENER jest multimodalny, tzn. można odsłuchać nagrania i przeczytać transkrypcje wykonane metodą półortograficzną, przystępną dla wszystkich odbiorców korpusu. Wywiady przetranskrybowano i opracowano technicznie w programach: Audacity, OCTRA, WebMaus, ExMaralda i ELAN.

Jednym z celów projektów była dokumentacja wymierających dialektów niemieckich na terenie zachodnio-północnej Polski. Dlatego teksty nagrane w języku niemieckim w Polsce zostały przetranskrybowane z zachowaniem cech dialektalnych.

LANGGENER jest korpusem specjalistycznym, głęboko anotowanym pod względem gramatycznym i socjolingwistycznym. Zawiera szczegółowe metadane zebrane w czterech rejestrach: informatorzy, eksploratorzy, wywiad, pliki. Można albo zapoznać się z nimi niezależnie od stawianych pytań badawczych, albo budować pytania badawcze również na podstawie tych danych, a dokładniej, wykorzystując rejestr: „informatorzy”. W rejestrze tym zamieszczono następujące informacje: kryptonim mówcy; rok urodzenia; generacja (GD; GP); płeć; rok imigracji (dla GD); poziom wykształcenia (podstawowe niepełne, podstawowe pełne, zawodowe, średnie, wyższe), zawód; region urodzenia; miejsce urodzenia; region zamieszkania i miejsce zamieszkania. Metadane zawierają także opisy idiolektów; przy czym szczegółowo opisane są cechy dialektów niemieckich w Polsce.

W rejestrze „eksploratorzy” wskazano osoby przeprowadzające wywiad wraz z danymi kontaktowymi. W rejestrze „wywiad” zamieszczono następujące informacje: kryptonim mówcy; generacja (GD; GP); zespół naukowy przeprowadzający wywiad (DE-zespół niemiecki; PL – zespół polski); wymieniono wszystkich uczestników wywiadu (zachowując anonimowość mówców i osób trzecich); liczbę nagrań czyli tzw. sesji; liczbę plików wchodzących w skład sesji; datę nagrania; całkowitą długość wszystkich sesji; języki, w których przeprowadzono wywiad (DE; PL); region, w którym przeprowadzono wywiad (w Polsce województwo i powiat, w Niemczech – kraj związkowy i powiat (*Landkreis*)); kraj, w którym przeprowadzono wywiad (Polska; Niemcy); warunki przeprowadzenia wywiadu (w domu, biurze etc.); model dyktafonu oraz ewentualnie komentarze. Przygotowując nagrania do transkrypcji, pocięto je na krótsze części. Celem tego działania było wyekscerpowanie jak najbardziej jednolitych językowo plików dźwiękowych (nagranych po polsku lub po niemiecku) oraz wyłączenie niektórych z nich z korpusu (np. z powodu zakłóceń lub na prośbę informatora). W rejestrze „pliki” podano nazwy plików; kryptonim wywiadu; numer sesji; język, w którym nagrano dany plik (DE; PL); kryptonimy mówców; długość danego pliku; czas startu i końca danego pliku; czy plik został włączony do korpusu; tematy poruszane w danym pliku lub powód wykluczenia pliku z korpusu.

Gramatycznie zaanotowano zjawiska kontaktu językowego (kalki), wskazując frazę składniową, w obrębie której dane zjawisko wystąpiło. Typy fraz wyodrębniono na podstawie wykładnika, który określa właściwości gramatyczne danej grupy wyrazów. Wyróżniono następujące typy fraz: nominalną, czasownikową, przyimkową, przymiotnikową, przysłówkową oraz zdaniową. Zjawiskami kontaktu językowego są z kolei: bezpośrednia replikacja morfemów i form fonologicznych z języka źródłowego; replikacja wzorców, czyli dystrybucji, znaczenia lub związku formy z funkcją według modelu języka źródłowego (sama forma nie jest przy tym replikowana); inne odchylenia od normy danego języka, których nie można wyjaśnić zastosowaniem wzorców z języka źródłowego; code-switching, czyli przełączanie kodu językowego wewnątrz jednej wypowiedzi; odchylenia w zakresie porządku składniowego; autokorektę, czyli wyrażenia i sformułowania, które mówcy sami identyfikują jako nieadekwatne lub niepoprawne i zastępują je innymi wyrażeniami i sformułowaniami.

Anotacja socjolingwistyczna ma ułatwić opracowywanie wywiadów pod względem treści odnoszących się do biografii językowych mówców. Utworzono

inwentarz kategorii, które zostały konsekwentnie oznaczone we wszystkich tekstach zamieszczonych w korpusie. Umożliwia to wyszukiwanie i sortowanie fragmentów tekstów odnoszących się do biografii językowych. Anotacja i analiza językowych metadanych opiera się na trzech kategoriach: *etapy życia*, *sfery użycia języka (domena)*, *konceptualizacja dwujęzyczności*. Biografia językowa to historia przyswajania i używania języków w ciągu całego życia człowieka, z uwzględnieniem nabywania, używania, zmiany i utraty języka w politycznym i społecznym kontekście. Każdy z tych procesów można przedstawić w danym okresie życia i umieścić w odpowiedniej społecznej przestrzeni, rozumianej jako sfera (domena) języka. Przy anotacji etapów życia wyróżniamy: wczesne dzieciństwo (early childhood = EC), dzieciństwo (childhood = C), wiek szkolny (school age = SA), dorastanie (adolescence = ADO), dorosłość (adult age = AA) i wiek podeszły (late adult age = LAA). Pojęcie sfery języka (domeny) rozumiemy funkcjonalnie i anotujemy następujące sfery: rodzina/dom (family = F), sąsiedztwo/miejsce zamieszkania (neighbourhood = N), religia/wyznanie (religion = R), przyjaciele/znajomi (friends = FR), edukacja (education = E), praca (work = W), administracja (administration = A), media/prasa, telewizja, internet (media = M). Oprócz klasycznie wyodrębnianych sfer użycia języka oznaczamy także sfery związane ze specyfiką badanych grup: związki mniejszości narodowych (minority associations = MA), podróże (journey = J), ego dokumenty (pamiętniki, listy) (ego documents = ED). Trzecią uwzględnianą przy anotacji kategorią jest *konceptualizacja dwujęzyczności*. Obejmuje ona trzy pojęcia: przeżycie językowe (lived experience of language = LEL), ideologie językowe (language ideologies = LI), zarządzanie językiem (language management = LM).

Dzięki anotacji gramatycznej i socjolingwistycznej oraz metadany będą można przeanalizować, jak kontakt językowy wpłynął na struktury gramatyczne mowy osób dwujęzycznych, porównać zjawiska kontaktu językowego w obu generacjach, porównać elementy biografii językowej mówców, a także skorelować zjawiska gramatyczne z metadanymi socjolingwistycznymi. Dodatkowo użytkownicy korpusu będą mieli możliwość odsłuchania nie tylko niewielkich anotowanych fragmentów, lecz całych wywiadów. Wszystkie wywiady zamieszczone w korpusie zostały zanonimizowane.

2. REALIZACJA PROJEKTU „TOPOS «ZA(W)MUROWANEJ KOBIETY» W KULTURACH EUROPY POŁUDNIOWO-WSCHODNIEJ I WĘGIER” (GRANT NCN O NUMERZE 2020/37/B/HS2/00152)

Od stycznia 2021 roku w Instytucie Slawistyki PAN realizowany jest czteroletni projekt NCN OPUS-19 pt. „Topos ‘za(w)murowanej kobiety’ w kulturach Europy południowo-wschodniej i Węgier”, którym kieruje **dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybowa, prof. IS PAN**.

Projekt ma na celu wieloaspektowe (antropologiczne, kulturoznawcze, literaturoznawcze, mitograficzne) opracowanie problematyki funkcjonowania ludowego toposu wmurowanej kobiety w kulturach nowoczesnych i ponowoczesnych Albanii, Bośni i Hercegowiny, Bułgarii, Chorwacji, Czarnogóry, Grecji, Macedonii, Rumunii, Serbii i Węgier. W folklorze ten wędrowny topos upamiętnia archaiczną i wygasłą tradycję ofiary zakładzinowej z człowieka. W okresie kształtowania nowoczesnych narodów przeniknął on z tradycji ustnej do piśmiennictwa i sztuki badanego obszaru i jest ożywiany do dziś w różnych sferach życia artystycznego, naukowego, politycznego, a nawet ekonomicznego, niosąc ze sobą złożoną, mieniającą się znaczeniami symbolikę.

Obiektem zainteresowania zespołu badawczego są różnorodne teksty kultury ustnej, piśmienniczej, wizualnej, także te zamieszczane w Internecie. Zespół bada, jakim przekształceniom musiał ulec ten wspólny dla zakreślonego obszaru topos, by mógł się stać harmonijnym elementem poszczególnych kanonów kultur narodowych. Śledzi też jego przekształcenia w tekstach alternatywnych w stosunku do kanonów narodowych. Analizowane przesunięcia semantyczne powinny udzielić wskazówek do głębszego zrozumienia badanych kultur oraz wpisanych w nie jawnych i niejawnych wyborów aksjologicznych i estetycznych. Perspektywa badań transkulturowych pozwoli na podejście badawcze wolne od naukowych przesądów oraz od presji każdej z lokalnych perspektyw badawczych. W opracowanej monografii tematycznej planowane jest przedstawienie wyników badań, wzbogaconych o zebrany materiał wizualny. W ten sposób do obiegu naukowego trafi nowoczesne kompendium wiedzy na temat toposu za(w)murowanej kobiety, rozpoznawalnego w badanych kulturach jako istotny składnik transnarodowej zażyłości kulturowej.

Od początku trwania grantu, tj. od 26 stycznia 2021 roku, dziewięcioosobowy Zespół prowadzi intensywne prace badawcze, kwerendy biblioteczne, eksploracje terenowe. Na studia doktoranckie został przyjęty w ramach grantu słowenista. Dokonane zostały zaplanowane zakupy laptopów i dodatkowego osprzętowania. W warunkach pandemii udało

się zrealizować wyjazdy badawcze do Rumunii, Macedonii, Bułgarii, Czarnogóry, Słowenii oraz Bośni i Hercegowiny, natomiast nie mogły się odbyć wyjazdy do Albanii, Grecji, Węgier, Chorwacji, Serbii. Odbyło się sześć narad zespołu online.

Opracowany został stan badań nad toposem wmurowanej kobiety dla całego obszaru geokulturowego, którym zespół się zajmuje. Na miarę dostępności w warunkach COVID-19 do zasobów archiwalnych i bibliotecznych w Polsce i za granicą dokonane zostało mapowanie wariantywnych motywów „wmurowania” w tradycji ustnej (głównie w balladach i legendach ludowych) Albanii, Bośni i Hercegowiny, Bułgarii, Chorwacji, Czarnogóry, Grecji, Macedonii, Rumunii, Serbii i Węgier. Opracowana została (prawie już kompletna) bibliografia tekstów literackich, paraliterackich, publicystycznych, podręczników szkolnych, jak również spisy dzieł artystycznych (obrazów, rzeźb, prezentacji plenerowych etc.), filmów, spektakli teatralnych (w tym dzieł muzycznych), które na kolejnych etapach prac zostaną poddane stosownemu opracowaniu pod kątem interesującej nas problematyki.

3. REALIZACJA PROJEKTU „RÓŻNORODNOŚĆ JĘZYKOWA W POLSCE”

Od kwietnia 2021 roku w Instytucie Slawistyki PAN realizowany jest pięcioletni grant NCN SONATA BIS pt. „Różnorodność językowa w Polsce: języki kolateralne, działania na rzecz języków i konceptualizacja tożsamości zbiorowej” (2020/38/E/HS2/00006), którego kierowniczką jest **dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, prof. IS PAN**. Grant realizuje ośmioosobowa grupa badawcza, w której skład, oprócz kierowniczki wchodzi **dr Maciej Mętrak** (post-doc), **dr Gabriela Augustyniak-Żmuda** (IS PAN), dr Karina Stempel-Gancarczyk, dr Agnieszka Wełpa-Siudek (IJP PAN), dr Michał Kotnarowski (IFIS PAN) oraz dwóch doktorantów przyjętych do Szkoły Doktorskiej Anthropos: mgr Kamil Czaiński i mgr Andrzej Żak. Grant odnosi się do koncepcji różnorodności językowej w Europie, która jest jednym z najczęściej deklarowanych zadań Unii Europejskiej. W ramach ochrony bogactwa językowego starego kontynentu prowadzone są liczne programy, zaś sieci badaczy i praktyków działających na rzecz języków mniejszościowych prowadzą kampanie na rzecz promocji wielojęzyczności i różnorodności kulturowej i językowej Europy. Większość państw europejskich, w tym Polska, wspiera uznawane na swoim terytorium języki autochtoniczne. Jednak przy tej deklarowanej ochronie w skali całego kontynentu europejskiego oficjalnie uznane języki stanowią tylko niewielki procent wszystkich używanych przez ludzi odmian językowych. Nieuznane formy, zarówno te postrzegane jako odrębne języki, jak i te traktowane jako dialekty języka

państwowego, rzadko otrzymują jakiegokolwiek wsparcie. Co więcej, ich użytkownicy napotykać różne przeszkody – społeczne, kulturowe i polityczne – używając ich w przestrzeni publicznej lub domagając się uznania dla tych języków. Odmiany językowe sklasyfikowane jako dialekty (które w ramach projektu nazywane są językami kolateralnymi) prawie nigdy nie są wymieniane w debatach na temat zalet wielojęzyczności i konieczności ochrony różnorodności językowej w Europie. Jednocześnie podejmowane na całym kontynencie działania służące ochronie i rewitalizacji języków mniejszościowych oraz towarzyszące im dyskursy na temat zagrożenia języków prowadzą do wzrostu świadomości językowej ludzi. W wielu przypadkach pomaga to w podjęciu niezbędnych kroków, by zapewnić tym językom oficjalny status. Takie procesy wpływają na kształt tych języków, a także na zbiorową tożsamość ich użytkowników.

Celem projektu jest zbadanie obecnej sytuacji języków kolateralnych, a także wpływu podejmowanych na rzecz tych języków działań na kształtowanie się tożsamości zbiorowej użytkowników i użytkowniczek tych języków. Badania prowadzone są na obszarze Polski i dotyczą pięciu obszarów, bardzo zróżnicowanych pod względem stopnia używania języków lokalnych, ich kodyfikacji, a także świadomości kulturowej i językowej ich użytkowników i użytkowniczek. Są to Mazury, Podlasie, Podhale, Śląsk i Kaszuby. Spośród tych odmian językowych jedynie kaszubski ma od niedawna status języka regionalnego i będzie służyć tu jako punkt odniesienia i porównania dla pozostałych.

Projekt zajmuje się też procesem kodyfikacji języków kolateralnych oraz praktykami ich upiśmiennienia. Wszystkie działania związane z językiem oddziałują na samych jego użytkowników i użytkowniczki, na ich postrzeganie więzi z innymi osobami tym językiem się posługujących, a zatem na tworzenie zbiorowej tożsamości. Oznacza to, że działania wewnątrzjęzykowe mają istotne konsekwencje pozajęzykowe, społeczne. Podjęte badania dotyczą więc wielu obszarów: języków; osób używających tych języków – ich postaw, przekonań, praktyk językowych; czynników, które wpływają na status tych języków – przede wszystkim ideologii językowych oraz wytwarzanych przez działaczy i działaczki dyskursów; polityki i planowania językowego; procesów społecznych, w tym zwłaszcza ruchów na rzecz zachowania i uznania języków, które są typem ruchów społecznych.

Badania są prowadzone przy użyciu jakościowych i ilościowych metod badawczych. W 2021 roku zespół badawczy pracował nad stworzeniem kwestionariusza

etnolingwistycznej żywotności języków kolateralnych. Jego pierwsza wersja była testowana w terenie przy użyciu metod badań etnograficznych, w tym pogłębionych wywiadów i obserwacji praktyk językowych. Na podstawie tych badań zostanie sprawdzone, jakie czynniki i przekonania (ideologie językowe) oddziałują na żywotność tych języków. Prześledzone zostaną działania podejmowane na rzecz tych języków, w tym proces standaryzacji języków i wynikające z niego konsekwencje. Kolejnym obszarem badań będzie polityka językowa i działania aktywistów i aktywistek. Każdy z wybranych obszarów zostanie poddany wielostopniowej analizie, by w końcowym etapie prac dokonać analizy porównawczej i wyciągnąć wnioski natury ogólnej dotyczące żywotności języków kolateralnych oraz relacji między językiem oraz procesami językowymi i tożsamością zbiorową.

4. DWA GRANTY ERC ZŁOŻONE W INSTYTUCIE SLAWISTYKI PAN

W 2021 roku w Instytucie Slawistyki PAN zostały złożone dwa wnioski grantowe w konkursach European Research Council: Starting Grant oraz Consolidator Grant.

Dr Karolina Ćwiek-Rogalska złożyła wniosek ERC dla naukowców i naukowczyń między 2 a 7 rokiem po doktoracie. Wniosek badawczy dr Ćwiek-Rogalskiej zatytułowany jest „Recycling the German Ghosts. Resettlement Cultures in Poland, Czechia and Slovakia after 1945”. W swoim projekcie badaczka wychodzi z założenia, że duchy nie są wyłącznie widmami zmarłych nawiedzających świat żywych, ale za duchy możemy uznać wszystkie materialne pozostałości, które wydobywają na światło dzienne przeoczone aspekty przeszłości i umożliwiają nam zrozumienie innych niż nasze doświadczeń. Zakłada takie podejście w badaniach nad przesiedleniami, prowadzonych na terenach wcześniej zamieszkiwanych przez jedną kulturę, które w wyniku przymusowych migracji zasiedlili przedstawiciele innej. Przesiedlenie to proces, który obejmuje zarówno wysiedlenia, jak i ponowne osadnictwo. Zjawisko wysiedleń zostało dotąd stosunkowo dobrze zbadane, ale wiele aspektów ponownego osadnictwa wymaga dodatkowej uwagi badaczek i badaczy: szczególnie doświadczenia osadników związane z rzeczami pozostawionymi przez poprzednich mieszkańców. Podstawą analiz w projekcie będą badania archiwalne i terenowe, prowadzone w trzech regionach słowiańskiej części Europy Środkowej, gdzie ślady dawnych kultur niemieckich pozostały widoczne, niezależnie od wysiłków mających na celu ich wymazanie. Rzeczy działają jak duchy poprzedniej kultury i

zmuszają osadników do interakcji z „widmową” obecnością wysiedlonych. Poprzesiedleńcze spotkanie nowej i dawnej kultury przypomina tym samym formę życia pozagrobowego: użycie języka i sposobów myślenia, które wiążemy ze światem duchów, pomaga uchwycić istotny aspekt doświadczenia osadniczego, który wymykał się innym sposobom opisu lub był przez nie pomijany. Widmontologia, spektralna teoria bytu, pozwala na pokazanie, w jaki sposób terażniejszość jest przesiąknięta przeszłością i pozwala nam zajmować się nierozwiązanymi dotąd pytaniami, stając się tym samym narzędziem do badania niewyjaśnionych zjawisk. Do widmontologii dodana zostaje autorska kategoria recyklingu: rozumianego jako mechanizm ponownego wprowadzania tego, co pozostawili wysiedleni, w życie osadników. Zaprezentowane podejście przyniesie świeże spojrzenie na codzienne życie w regionach poprzesiedleńczych, zapewniając bardziej zniuansowane i spójne zrozumienie procesów przymusowych migracji i ich ciągłych reinterpretacji w różnych reżimach politycznych i ideologicznych. Pokazując, czym są rzeczy poprzesiedleńcze i jaki jest stosunek ludzi do nich, projekt przedstawi studium przypadku tego, czego możemy się dowiedzieć o wyłanianiu się nowych kultur z doświadczeń Europy Środkowej.

Grant dr Karoliny Ćwiek-Rogalskiej **otrzymał finansowanie** European Research Council i będzie realizowany w Instytucie Sławistyki PAN od 2022 roku. Wśród laureatów tej edycji ERC Starting Grants było jedynie osiem osób z Polski.

Dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, prof. IS PAN złożyła wniosek badawczy pt. „Minority-majority language communication in borderland communities of Europe: intelligibility and English as a lingua franca” w konkursie ERC Consolidator Grant, dla osób między 7 a 12 rokiem po otrzymaniu doktoratu. Jej projekt dotyczy wyzwań społecznych i edukacyjnych związanych z wielojęzycznością w społecznościach pogranicz Europy. Badane będą indywidualne i społeczne wymiary wielojęzyczności na obszarach zamieszkałych przez mniejszościowe i dominujące społeczności językowe. Granice są rozumiane w projekcie jako różnego rodzaju linie podziału, zarówno te rzeczywiste, jak i wyobrażone, pomiędzy ludźmi, wokół których konstruuja oni różnice i tożsamości. Podstawowym celem tego projektu jest zbadanie, w jaki sposób umacnianie się pozycji języka angielskiego jako *lingua franca* wpływa na rozumienie języków, zarówno należących do jednej rodziny językowej, jak i odległych pod względem językowym, a także chęć ludzi do wchodzenia w komunikację wielojęzyczną. Badanie wielojęzycznych repertuarów grup mniejszościowych i dominujących pozwoli zobaczyć, czy pozytywny

dyskurs na temat wielojęzyczności przekłada się na zmianę zachowań i postaw językowych. Analiza językowej polityki edukacyjnej na poziomie makro i mikro pomoże zrozumieć mechanizmy wzajemnej zrozumiałości języków i wielojęzyczności. Cele te są odpowiedzią na istotne braki w stanie wiedzy i ważne pytania dotyczące obecnej wielojęzyczności i czynników, które na nią wpływają. Projekt obejmuje cztery studia przypadków reprezentujące model oparty o układem kontaktów między językami większościowymi i mniejszościowymi i ich podobieństwo, mianowicie Łużyce, Alzację, Grecję Salentinę i Karelię. Reprezentują one różne rodzaje granic, konteksty społeczno-historyczne i kontakty językowe, zapewniając możliwość przeprowadzenia badań porównawczych. Badania koncentrują się na analizie repertuarów wielojęzycznych, wzajemnej zrozumiałości języków oraz różnych czynników wpływających mających na to wpływ, a także roli różnych typów granic w tym procesie. Oryginalne podejście łączy jakościowe, ilościowe i eksperymentalne metody badawcze. Wyniki projektu dostarczą aktualnej wiedzy na temat wewnątrz- i zewnątrzjęzykowych czynników mających wpływ na wzajemną zrozumiałość języków oraz jej rolę w zachowaniu i rozwijaniu wielojęzyczności poprzez edukację.

Wniosek dr hab. Nicole Dołowy-Rybińskiej przeszedł do II etapu konkursu, do którego zakwalifikowało się jedynie 30% złożonych wniosków. Wyniki konkursu będą pod koniec marca 2022.

5. GRANTY OTRZYMANE PRZEZ PRACOWNIKÓW I PRACOWNICZKI INSTYTUTU SLAWISTYKI PAN

Pracownicy i pracowniczki Instytutu Sławistyki PAN w roku sprawozdawczym otrzymali 3 granty NCN oraz 5 grantów NAWA.

Dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, prof. IS PAN uzyskała w 2021 roku dofinansowanie w ramach konkursu NCN SONATA BIS 10 na realizację projektu pt. „Różnorodność językowa w Polsce: języki kolateralne, działania na rzecz języków i konceptualizacja tożsamości zbiorowej”. W konkursie SONATA BIS 10 złożono 427 wniosków, 76 z nich otrzyma finansowanie o łącznej wartości niemal 179 mln zł. W panelu HS – Nauki Humanistyczne, Społeczne i o Sztuce do finansowania zakwalifikowanych zostało 12 projektów badawczych z 88 złożonych. Warto zaznaczyć, że projekt dr hab. Nicole Dołowy-Rybińskiej znalazł się w czołówce listy rankingowej, na trzecim miejscu. SONATA BIS to konkurs na projekty badawcze mające na celu powołanie

nowego zespołu naukowego, realizowane przez osoby posiadające stopień naukowy lub tytuł naukowy, które uzyskały stopień naukowy doktora w okresie od 5 do 12 lat przed rokiem wystąpienia z wnioskiem.

Projekt „Społeczność żydowska w Polsce w następstwie kampanii antysemickiej lat 1967–1968. Doświadczenia biograficzne, przemiany tożsamości i dynamika środowiskowa” przygotowany przez Dolnośląską Szkołę Wyższą we Wrocławiu, Instytut Sławistyki PAN i Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu otrzymał dofinansowanie NCN w konkursie SONATA 16. Grant będzie realizowany w ramach konsorcjum składającego się z trzech jednostek naukowych. Liderem zespołu badawczego jest dr Marcin Starnawski z Dolnośląskiej Szkoły Wyższej we Wrocławiu. Instytut Sławistyki PAN reprezentuje w grancie **dr Anna Zawadzka**. Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu reprezentuje dr hab. Piotr Forecki, prof. UAM. W szesnastej edycji programu SONATA naukowcy złożyli 1123 wnioski, finansowanie otrzymało 180 projektów, w tym 13 projektów w ramach panelu HS3 – Wiedza o przeszłości. Program SONATA ma na celu wsparcie osób rozpoczynających karierę naukową w prowadzeniu innowacyjnych badań o charakterze podstawowym z wykorzystaniem nowoczesnej aparatury lub oryginalnego rozwiązania metodologicznego.

Dr Karolina Ćwiek-Rogalska uzyskała dofinansowanie w ramach konkursu OPUS 21 na realizację projektu pt. „Dokumenty i biurokracja w regionach poniemieckich: państwowotwórczość, regulacja i kontrola w Polsce i Czechosłowacji (od lat 40. do 70. XX wieku)”. W konkursie OPUS 21 złożono 2314 wniosków, 417 z nich otrzyma finansowanie o łącznej wartości niemal 560 mln zł. W panelu HS3 – Nauki Humanistyczne, Społeczne i o Sztuce do finansowania zakwalifikowano 24 projekty badawcze ze 130 złożonych. Konkurs OPUS jest skierowany do naukowców na wszystkich etapach kariery. Kierować projektem może osoba, która ma w swoim dorobku co najmniej jedną opublikowaną lub przyjętą do druku pracę lub – w przypadku nauk o sztuce – jedno dokonanie artystyczne lub artystyczno-naukowe; nie musi mieć stopnia doktora.

Instytut Sławistyki PAN w 2021 roku stał się ponadto koordynatorem badań naukowych w ramach programu „Solidarni z Białorusią – Solidarni z naukowcami” NAWA. W 2022 roku Instytut będzie gościł pięcioro badaczy i badaczek z Białorusi. Celem programu jest umożliwienie naukowcom i naukowczyniom z białoruskich uczelni i jednostek naukowych przyjazdu do polskich instytucji szkolnictwa wyższego i nauki, w

których będą realizować projekty badawcze lub prowadzić zajęcia dydaktyczne. Program jest wyrazem solidarności z białoruskim środowiskiem akademickim i ma na celu wsparcie represjonowanych naukowców i naukowczyń z Białorusi poprzez umożliwienie im nieskrępowanego prowadzenia badań i dydaktyki w jednostkach akademickich w Polsce. W Instytucie Slawistyki PAN będą realizowane następujące projekty badawcze:

1. „Oficyny wydawnicze w Mińsku z początku XX wieku, ich ramy instytucjonalne, technologiczne i kreatywne”;
2. „Rosyjska literatura klasyczna w światowym kinie”;
3. „Okres okupacji hitlerowskiej we wspomnieniach mieszkańców wsi północnej Białorusi”;
4. „Kryzys polityczny, Kościół i państwo: reakcja Kościoła prawosławnego i katolickiego na protesty społeczne na Białorusi”;
5. „Antysowiecki ruch powstańczy i partyzancki na Białorusi. 1918-1939: poszukiwanie i kształtowanie bazy polskich źródeł historycznych”.

6. PRESTIŻOWE GRANTY STRUKTURALNE

1.1. Program POWER: studia doktoranckie „Pogranicza, mniejszości, migracje w perspektywie socjolingwistycznej”

Instytut Slawistyki PAN od roku akademickiego 2018/2019 prowadzi w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER) „Humanistyczne interdyscyplinarne studia doktoranckie: pogranicza, mniejszości, migracje w perspektywie socjolingwistycznej”. Sześćoro doktorantek i doktorantów w 2021 roku uczestniczyło w autorskim programie zajęć. Na trzecim roku studiów doktoranckich uczestniczki i uczestnicy studiów prezentowali przygotowane fragmenty rozpraw doktorskich, które komentowane były przez zaproszonych na każde spotkanie gości – ekspertów i ekspertki w wybranym temacie. W 2021 roku seminarium doktoranckie odbywało się w trybie online.

Uzyskane przez Instytut Slawistyki PAN wsparcie finansowe pozwala uczestniczkom i uczestnikom studiów na udział w zagranicznych konferencjach naukowych, lektoratach z języków obcych, odbycie miesięcznego stażu w zagranicznej instytucji naukowej. Doktorantki i doktoranci otrzymują stypendium naukowe przez cały

okres trwania studiów doktoranckich w Instytucie Sławistyki PAN. W 2021 roku zdobyte na wcześniejszych zajęciach z umiejętności miękkich zostały przez doktorantów potwierdzone w praktyce: uczestnicy i uczestniczki programu PO WER zdobyli dwa granty NCN Preludium, a także uczestniczyli w licznych wydarzeniach naukowych w kraju i za granicą. Przez doktorantów i doktorantki programu PO WER realizowane są w sumie cztery granty Preludium NCN.

1.2. Grant PROM Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej na międzynarodową wymianę stypendialną doktorantów i młodej kadry akademickiej

W 2019 roku Instytut Sławistyki PAN otrzymał z Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej grant PROM, który po przedłużeniu będzie realizowany do 31 października 2022 roku. Grant ten przeznaczony jest dla doktorantów i doktorantek oraz młodej kadry akademickiej.

Mimo znacznego utrudnienia realizacji grantu PROM w 2021 roku ze względu na sytuację epidemiczną związaną z szerzeniem się wirusa COVID-19 na świecie udało się w jego ramach zorganizować cztery wyjazdy zagraniczne. Dwa wyjazdy zagraniczne dla doktorantek IS PAN (**mgr Klaudia Kosicińska** odbyła w terminie 19.05.2021-1.06.2021 14-dniową kwerendę biblioteczną w Tbilisi, zaś **mgr Natalia Judzińska** w terminie 16-22.12.2021 odbyła podróż do Stanów Zjednoczonych, gdzie wystąpiła w Chicago z referatem na 53. dorocznej konferencji organizowanej przez Association for Jewish Studies), dwa wyjazdy na 14-dniowe kwerendy biblioteczne w Chorwacji dla przedstawicielek młodej kadry akademickiej (**dr Anna Boguska** w terminie 24.05.2021-6.06.2021 odwiedziła archiwa w Splicie, zaś **dr Angelika Zanki** w terminie 14.06.2021-27.06.2021 przeprowadziła kwerendy w Zagrzebiu i Splicie) oraz jeden przyjazd zagranicznego doktoranta na kwerendę w bibliotekach i archiwach Warszawy (mgr Frederik Lange z Uniwersytetu w Ratyzbonie gościł w Instytucie Sławistyki PAN w terminie 11.10.2021-24.10.2021).

Pozostałe planowane wyjazdy (do zrealizowania pozostaje 21 wyjazdów) przesunięto na rok 2022.

7. SUKCESY DOKTORANTÓW I DOKTORANTEK INSTYTUTU SLAWISTYKI PAN

Mgr Tymoteusz Król, doktorant w Instytucie Sławistyki PAN, został stypendystą Institut für Volkskunde der Deutschen des östlichen Europa (Instytut Etnologii Niemców we Wschodniej Europie) we Fryburgu Bryzgowijskim w Niemczech. Podczas trzymiesięcznego stypendium (październik-grudzień 2021) mgr Król porównywał obrzędowość rodzinną i doroczną oraz folklor ustny, przypisywany niemieckiej bielsko-bialskiej wyspie językowej z materiałami dotyczącymi Wilamowic. Analiza została przeprowadzona na podstawie materiałów folklorystycznych, których bogaty zbiór znajduje się w instytucji goszczącej. Celem projektu było poszerzenie wiedzy na temat mało znanej społeczności Hałcnowa i upowszechnienie jej w języku polskim oraz analiza podobieństw i różnic w folklorze i obrzędowości bielsko-bialskiej wyspy i Wilamowic. Wniosek został przygotowany pod kierunkiem **dr hab. Nicole Dołowy-Rybińskiej, prof. IS PAN** i prof. Stefana Michaela Newerkli (Instytut Sławistyki Uniwersytetu Wiedeńskiego) w ramach projektu realizowanego w programie im. Iwanowskiej (NAWA).

Doktoranci i doktorantki Instytutu Sławistyki PAN w roku sprawozdawczym otrzymali też 2 granty NCN oraz 1 grant NAWA.

W ramach konkursu PRELUDIUM 20 dofinansowanie otrzymała **mgr Klaudia Kosicińska**, doktorantka w Instytucie Sławistyki PAN. Mgr Kosicińska będzie realizować projekt pt. „Codziennosc między granicami. Mobilność, praktyki translokacyjne i sąsiedztwo w południowo-wschodniej Gruzji”. Opiekunką projektu jest dr hab. Karolina Bielenin-Lenczowska (IEiAK UW). W konkursie PRELUDIUM 20 złożono 2217 wniosków, 495 z nich otrzyma finansowanie o łącznej wartości niemal 77 mln zł. W panelu HS3 (Nauki Humanistyczne, Społeczne i o Sztuce. Wiedza o przeszłości) do finansowania zakwalifikowano 23 projekty badawcze. PRELUDIUM to konkurs na projekty badawcze realizowane przez osoby nieposiadające stopnia naukowego doktora. Zespół badawczy w projekcie może się składać co najwyżej z trzech osób, w tym z kierownika projektu i opiekuna naukowego.

Mgr Tymoteusz Król również otrzymał dofinansowanie w ramach konkursu PRELUDIUM 20 na realizację projektu pt. „Z Flandrii, przez Niemcy, do Polski. Analiza teorii etnogenezy Wilamowian”. Opiekunką projektu jest **dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, prof. IS PAN**.

Instytut Sławistyki PAN otrzymał także finansowanie z Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej NAWA na realizację projektu pt. „Mobilność konfliktu:

konsekwencje wojny w Górskim Karabachu w 2020 roku – Azerbejdżanie i Ormianie w Gruzji” w ramach programu „Granty Interwencyjne”. Grant będzie realizowany przy współpracy z Państwowym Uniwersytetem im. Iwane Dżawachiszwilego w Tbilisi, reprezentowanym przez profesor Ketewan Khutsishvili. Wykonawczyniami grantu są: dr hab. Anna Cieślowska (kierowniczka grantu) oraz **mgr Klaudia Kosicińska**. Celem programu „Granty Interwencyjne” NAWA jest wspieranie współpracy międzynarodowej zespołów badawczych lub mobilności międzynarodowej naukowców, podejmowanej w reakcji na nagłe, ważne, nieprzewidziane zjawiska społeczne, cywilizacyjne i przyrodnicze o konsekwencjach globalnych lub istotnych regionalnie. Realizacja projektów w ramach programu umożliwi naukowcom i naukowczyniom zebranie danych, zdobycie nowej wiedzy, zbadanie efektów i znaczenia ekstremalnego zjawiska lub wydarzenia w najszybszym możliwym terminie po jego wystąpieniu. Wnioski składane w programie muszą obejmować działania badawcze, których realizacja, ze względu na konieczność szybkiego reagowania, nie jest możliwa w drodze aplikowania o inne istniejące mechanizmy finansowania. Otrzymanie grantu możliwe jest tylko wówczas, kiedy ubieganie się o standardowe źródła finansowania mogłoby doprowadzić do utracenia unikalnej szansy na rozwiązanie ważnego problemu.

8. UDZIAŁ INSTYTUTU SLAWISTYKI PAN W KONSORCJACH DARIAH-PL I CLARIN

Od 2020 roku sieci CLARIN-PL (wspólne zasoby językowe i infrastruktura technologiczna) oraz DARIAH-PL (cyfrowa infrastruktura badawcza dla humanistyki i nauk o sztuce) znajdują się na Polskiej Mapie Infrastruktury Badawczej, która skupia infrastruktury o najwyższym potencjale doskonałości naukowej. Obydwa projekty infrastrukturalne znalazły się w obszarze nauk społecznych i humanistycznych.

W roku 2021 zespół Instytutu Slawistyki PAN pracujący w konsorcjum CLARIN-PL (Common Language Resources and Technology Infrastructure) kontynuował prace w ramach trzeciego etapu utrzymania i rozbudowy polskiej infrastruktury badawczej. Prace obejmowały zadania polegające na: 1) utrzymaniu, pielęgnacji i znacznej rozbudowie czterech wielojęzycznych korpusów polsko-słowiańsko-bałtyckich (pl-lt, pl-bg, pl-ru, pl-uk), 2) utworzeniu sześciu nowych korpusów (lt-bg, lt-ru, lt-uk, bg-ru, bg-uk, ru-uk) oraz 3) testowaniu narzędzi, opracowywanych przez innych konsorcjantów.

W roku 2021 realizowano także zadania związane z projektem operacyjnym inteligentny rozwój, CLARIN-PL-BIZ, w którym obok pięciu polskich instytucji naukowych uczestniczy ponad trzydzieści osób prawnych. Zespół Instytutu Slawistyki PAN odpowiadał za realizację quasi-referencyjnych korpusów z bazowym językiem polskim konstruowanym na rzecz rozwoju narzędzi lingwistycznych w perspektywie sztucznej inteligencji. Zadania w 2021 roku polegały na kwerendzie językowych zasobów cyfrowych, analizie wewnętrznego zrównoważenia referencyjnych korpusów poszczególnych języków słowiańskich i bałtyckich oraz testów jakościowych tagerów. Utworzono także próbny korpus, m.in. tekstów polskich i słoweńskich.

W roku 2021 działania konsorcjum DARIAH-PL skoncentrowane były na realizacji projektu zatytułowanego „Cyfrowa infrastruktura badawcza dla humanistyki i nauk o sztuce DARIAH-PL”. Instytut Slawistyki PAN przystąpił do konsorcjum projektowego, w którego skład weszło szesnaście instytucji naukowych należących do DARIAH-PL jeszcze w 2020 roku.

W 2021 roku w ramach DARIAH-PL kontynuowane były prace w grupie roboczej „Slawistyka cyfrowa”. Działania grupy koncentrowały się w dwóch obszarach: dydaktyczno-popularyzatorskim i naukowo-badawczym. Przygotowano i złożono w MEiN wnioski na rozbudowę zbioru rekordów bazy bibliograficznej iSybislaw w konkursie „Społeczna odpowiedzialność nauki – Popularyzacja nauki i promocja sportu”. Wniosek został rozpatrzony pozytywnie. W ramach popularyzacji udostępniono ponad 400 wielojęzycznych rekordów z zakresu językoznawstwa slawistycznego wraz z wielojęzycznymi słowami kluczowymi w wolnym dostępie w Internecie. Obszar naukowo-badawczy polegał na przygotowaniu tekstów poświęconych metodologii opracowywania wielojęzycznych rekordów w bazie iSybislaw oraz klas ekwiwalencji w ramach słownika słów kluczowych. Część zadań grupy roboczej w 2021 roku finansowana była ze środków MEiN.

9. URUCHOMIENIE KATALOGU PIERWSZOWOJENNYCH POMNIKÓW KU CZCI POLEGŁYCH Z POMORZA ŚRODKOWEGO

W 2021 roku powstała otwarta i dostępna dla wszystkich witryna internetowa „Pomniki poległych” ze środków projektu pt. „Katalog pomników ku czci poległych i zaginionych w I wojnie światowej na Pomorzu Środkowym”. Projekt został dofinansowany przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego (obecnie MEiN) – program „Działalność

Upowszechniająca Naukę”, nr rej. 570/PDUN/2019. Realizatorem dwuletniego projektu była Fundacja Sławistyczna we współpracy z Instytutem Sławistyki PAN. Kierowniczką zadania była **dr Karolina Ćwiek-Rogalska**. Strona dostępna jest pod adresem: <https://ispan.waw.pl/pomniki-poległych/>.

Celem projektu było stworzenie internetowego katalogu pomników ku czci poległych i zaginionych w I wojnie światowej na Pomorzu Środkowym, obejmującego zarówno dokumentację fotograficzną, jak i opis każdego odnalezionej upamiętnienia. Każdy pomnik posiada własną kartę, na której zebrano najważniejsze dane na jego temat oraz wskazówki pomocne w zlokalizowaniu obiektu. Materiały wizualne pozwalają zapoznać się z aktualnym stanem upamiętnień.

10. NAGRODY

24 sierpnia 2021 roku w Ambasadzie Słowacji w Warszawie odbyła się ceremonia wręczenia **prof. dr hab. Joannie Goszczyńskiej** Wielkiego Złotego Medalu nadanego przez Rektora Uniwersytetu Komeńskiego w Bratysławie. Odznaczenie za wieloletni, znaczący wkład w badania literatury i kultury słowackiej za granicą oraz rozwój współpracy słowacko-polskiej w zakresie słowacystyki i sławistyki literaturoznawczej wręczał Ambasador Słowacji Andrej Droba. Medal jest wyrazem uznania dla całokształtu pracy naukowej o trwałej i wyjątkowej wartości, stanowiącej wkład prof. Goszczyńskiej w rozwój edukacji i kultury obu narodów.

Dr hab. Helena Krasowska, prof. IS PAN otrzymała Odznakę Honorową „Bene Merito” przyznawaną przez Ministra Spraw Zagranicznych PR. Jest to polskie resortowe odznaczenie cywilne i zaszczytne honorowe wyróżnienie za działalność wzmacniającą pozycję Polski na arenie międzynarodowej.

3 listopada 2021 roku **dr hab. Joanna Roszak, prof. IS PAN** została uhonorowana Nagrodą im. prof. Romana Czerneckiego (nagroda specjalna), jedynym w Polsce wyróżnieniem dla autorek i autorów tekstów poświęconych edukacji, których artykuły naukowe, publicystyczne i specjalistyczne przyczyniają się do pogłębienia debaty o edukacji. Jak pisze organizator Nagrody, Fundacja EFC: „Nagradzani naukowcy, praktycy i publicyści wskazują wyzwania, z którymi mierzymy się w obszarze edukacji, oraz – podobnie jak patron Nagrody – proponują rozwiązania, które pomagają odpowiedzieć na te problemy. Konkurs promuje wartościowe badania i publikacje wśród opinii publicznej”. W tym roku zgłoszono 277 prac, spośród których wyłoniono osoby

nominowane i nagrodzone. Członek Kapituły, prof. Michał Herbst, powiedział w laudacji: „Prace Joanny Roszak łączą różne kategorie. Napisała artykuły, które są wyjątkowe, ważne i powinny być czytane, bo mają uniwersalną wartość”. Ponadto prof. Joanna Roszak otrzymała też w 2021 roku nominację do Nagrody im. Ireny Sendlerowej, przyznawanej przez Centrum Edukacji Obywatelskiej oraz Nagrodę II stopnia za osiągnięcia w edukacji artystycznej dzieci i młodzieży, przyznaną przez Centrum Edukacji Artystycznej.

Prof. dr hab. Irena Sawicka została wybrana przez Akademię Nauk i Sztuk Kosova na zewnętrznego członka Akademii. Kosowska Akademia Nauk podczas Zgromadzenia Wyborczego pod koniec 2020 roku wybrała dziesięcioro członków i członkiń: czworo pełnoprawnych, troje członków korespondentów i troje zewnętrznych. Prof. Irena Sawicka jest jedyną polską naukowczynią, która dostąpiła tego zaszczytu. Doceniona została m.in. niestrudzona działalność prof. Sawickiej na polu rozwoju albanistyki.

Dr Anna Boguska otrzymała Nagrodę Fundacji Sławistycznej za Debiut Książkowy z Dziedziny Sławistyki za publikację książki *Życie na wyspach. Chorwacka współczesna proza insularna*. Nagroda została przyznana przez Kapitułę Nagrody Fundacji Sławistycznej.

Monografia *Trójjęzyczność ukraińsko-rosyjsko-polska Ukraińców niepolskiego pochodzenia* **dr. Pawła Levchuka** (wydana przez Księgarnię Akademicką, Kraków 2020, przy wsparciu Instytutu Sławistyki PAN) została nominowana do Nagrody im. Jerzego Giedroycia. Monografia ta otrzymała również wyróżnienie w konkursie na najlepszą monografię naukową z zakresu kultury białoruskiej i ukraińskiej im. Melecjusza Smotryckiego pod patronatem JM Rektora Uniwersytetu Warszawskiego.

Mgr Tymoteusz Król otrzymał zbiorową Nagrodę im. Antoniego Kaliny za publikację *Wilamowianie i ich stroje* (red. Bartłomiej Chromik, Elżbieta Teresa Filip, Wojciech Kordyzon, Tymoteusz Król) w kategorii „Książka o szczególnym znaczeniu dla etnologii, antropologii społeczno-kulturowej”. Nagroda została przyznana przez Polskie Towarzystwo Ludoznawcze.

11. MONOGRAFIE PRACOWNIKÓW I PRACOWNICZEK INSTYTUTU SLAWISTYKI PAN W 2021 ROKU

Monografie jednoautorskie:

- **Joanna Goszczyńska**, *Mroczne oblicze czeskiej literatury. Karuzela modernizmu*, Dom Wydawniczy i Handlowy Elipsa, ISBN 978-83-8017-392-7, 2021, 148 ss.
- **Dorota Pazio-Wlazłowska**, *Церковь в кругу ценностей: семья, традиция, патриотизм (по материалам интернет-портала «Российской газеты»)*, Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, 2021, ISBN 978-83-66369-47-4, 246 ss.
- **Aleksander Smaliańczuk**, *„Вызваленя” і заняволеныя. Польшка-беларускае памежжа 1939-1941 гг. у дакументах беларускіх архіваў*, Выдавец Зміцер Колас, 2021, ISBN 9789852301558, 383 ss.
- **Wojciech Sosnowski**, *Studium konfrontatywne frazeologii bułgarskiej, polskiej i ukraińskiej*, Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, Fundacja Slawistyczna, 2021, ISBN 978-83-66369-45-0, 216 ss.
- **Joanna Tokarska-Bakir**, *Bracia miesiące. Studia z antropologii historycznej Polski 1939-1945*, Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk, 2021, ISBN 978-83-66448-98-8, 527 ss.
- **Joanna Tokarska-Bakir**, *Jewish Fugitives in the Polish Countryside. Beyond the German Holocaust Project*, Peter Lang Publishing Group, 2021, ISBN 978-3631849279, 298 ss.

Monografie wieloautorskie:

- **Elżbieta Janicka**, Tomasz Żukowski, *Philo-Semitic Violence: Poland's Jewish Past in New Polish Narratives*, Rowman & Littlefield, 2021, ISBN 978-1-7936-3669-0, 280 ss.
- **Dorota K. Rembiszewska**, Janusz Siatkowski, *Pogranicze polsko-wschodniosłowiańskie. Studia wyrazowe. Cz. 2*, Uniwersytet Warszawski, 2021, ISBN 978-83-66400-38-2, 441 ss.
- **Irena Sawicka**, Бранислав Геразов, Веселинка Лаброска, Ана Цихнерска, Агата Травињска, *Фонетика и фонологија на македонскиот стандарден јазик*.

Супрасегментална фонетика и фонологија, Macedonian Academy of Sciences and Arts, ISBN 978-608-203-317-4, 2021, 229 ss.

Monografie pod redakcją pracowników i pracowniczek Instytutu Sławistyki PAN:

- **Jakub Banasiak**, Aleksander Kiklewicz, Julia Mazurkiewicz-Sułkowska (red.), *Języki słowiańskie dziś: w kręgu kategorii, struktur i procesów*, Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, Uniwersytet Łódzki, 2021, ISBN 978-83-66369-43-6, 2021, 404 ss.
- **Irena Grudzińska-Gross, Konrad Matyjaszek** (red.), *Breaking the Frame. New School of Polish-Jewish Studies*, Peter Lang Publishing Group, 2021, ISBN 9783631847862, 470 ss.
- **Paweł Kowalski** (red.), *Słowotwórstwo w przestrzeni komunikacyjnej*, Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, 2021, ISBN 978-83-66369-41-2, s. 175-190.
- **Dorota Leśniewska** (red.), *Niekonwencjonalne historie instytucji sławistycznych*, Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, 2021, e-ISBN 978-83-66369-25-2, ss. 320.
- **Joanna Roszak** (red.), *Kartki o Nelly Sachs*, Fundacja Kultury Popularnej, ISBN 9788395324482, 2021, 172 ss.
- **Aleksander Smaliańczuk** (red.), *Za pierwszych Sowieców. Polsko-białoruskie pogranicze 1939–1941 w relacjach mówionych mieszkańców Białorusi*, Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia, 2021, ISBN 978-83-64486-99-9, 460 ss.
- **Olha Tkachenko, Ayur Zhanaev** (red.), *Searching for Identity: Personal Experiences and Methodological Reflections*, Uniwersytet Warszawski, 2021, ISBN 978-83-235-4807-2, 369 ss.

III. TEMATY STATUTOWE

Instytut Sławistyki PAN prowadzi interdyscyplinarne badania nad językami, literaturami, historią i zagadnieniami narodowościowymi na obszarze Słowiańszczyzny. Prace naukowe w IS PAN prowadzone są w ramach sześciu pól badawczych.

Tematy statutowe: **13**

1. POLE BADAWCZE: KULTUROWE DZIEDZICTWO SŁOWIAŃSZCZYZNY. BADANIA DIACHRONICZNE

Projekty realizowane w tym polu mają na celu badanie i opis duchowego dziedzictwa kulturowego narodów słowiańskich. Prowadzone są diachroniczne prace badawcze, dokumentacyjne i edytorskie, których efektem są leksykony, słowniki, atlasy, opracowania materiałowe, źródłowe i bibliograficzne, monografie autorskie i zbiorowe o fundamentalnym znaczeniu dla humanistyki. Wykonywane są unikatowe projekty z zakresu leksykografii, w tym Słownik prasłowiański. Powstają wielotomowe edycje tekstów źródłowych z zakresu historii i literatur słowiańskich. Prowadzone są interdyscyplinarne sławistyczne badania diachroniczne z zakresu historii języków słowiańskich, onomastyki, dialektologii historycznej, leksyki i języka pisarzy. Ponadto prowadzone są rusycystyczne i ukrajinistyczne badania literaturoznawcze i kulturoznawcze (literatura, sztuka, teatrologia, antropologia kultury).

1.1. Sławistyczne i polonistyczno-latynistyczne badania historyczno-językowe

W ramach tematu prowadzone są oryginalne badania nad terminologią polską i słowiańską i perspektywie historycznej i językowej. Analizie podlegają zarówno teksty literackie i szeroko pojęta twórczość słowna, prowadzone są prace w oparciu o źródła historyczne, słowniki i leksykony, jak i dyskutowane są zebrane w trakcie badań terenowych materiały prezentujące uzusy językowe. Omawiane są specyficzne formy języka i jego zastosowania, relacje i wpływy terminologii i słownictwa niesłowiańskiego na język polski i inne języki słowiańskie. Poszukiwane są stałe cechy językowe oraz ich zmienne. Analiza dokonywana jest z uwzględnieniem szerokiego tła przemian historycznych, społecznych i kulturowych danego obszaru. Prowadzone prace odnoszą się także do zjawisk fonetycznych i onomastyki. Celem tematu jest zbadanie zjawisk

historyczno-językowych zachodzących w obszarze Słowiańszczyzny oraz relacji językowych na styku polsko-łacińskim.

Efekt: cykl publikacji

Wykonawczyni i wykonawcy tematu:

prof. dr hab. Jerzy Duma

dr hab. Mariola Jakubowicz, prof. IS PAN

dr hab. Lucyna Agnieszka Jankowiak, prof. IS PAN

dr hab. Piotr Sobotka, prof. IS PAN

dr hab. Maria Trawińska, prof. IS PAN

dr Wojciech Jasiński

dr Arleta Łuczak

mgr Szymon Pogwizd

Współpraca: prof. Zofia Zaron, dr Magdalena Żabowska, dr hab. Agnieszka Słoboda, Kacper Kardas

W 2021 roku w ramach tematu statutowego kontynuowano prace badawcze i opracowywano zebrane materiały. Wygłoszono 3 referaty na konferencjach i złożono do druku 3 artykuły/rozdziały w monografii.

Teksty opublikowane w ramach tematu statutowego w 2021 roku:

- **Duma Jerzy**, *Afryketyzacja palatalnego *r' w nazwach miejscowych i terenowych*, „Onomastica”, nr LXV/2021, Instytut Języka Polskiego Polskiej Akademii Nauk w Krakowie, ISSN 2658-2783, s. 125-137.
- **Duma Jerzy**, *Nazwa terenowa *Desęta(ja) Blota koło Darłowa na Pomorzu Zachodnim*, „Prace Językoznawcze”, nr XXIII/2/2021, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, ISSN 1509-5304, s. 73-78.
- **Jankowiak Lucyna Agnieszka**, *O kryteriach wyodrębniania terminów z XVI-wiecznych tekstów*, „Poznańskie Studia Polonistyczne. Seria Językoznawcza”, t. 27 (47), nr 2/2020, „Wydawnictwo Poznańskie Studia Polonistyczne”, ISSN 1233-8672, s. 33-52.

- **Jankowiak Lucyna Agnieszka**, *O nazwach padaczki w polszczyźnie XIX wieku*, „Poradnik Językowy”, nr 8/2021, Towarzystwo Kultury Języka i Dom Wydawniczy Elipsa, ISSN 0551-5343, s. 84-101.
- **Jankowiak Lucyna Agnieszka**, *Polisemia w polskiej terminologii medycznej. Rekonesans*, w: *Verba multiplicia veritas una. Prace dedykowane Profesor Alicji Pihan-Kijasowej*, t. 1, red. Tomasz Lisowski, Paulina Michalska-Górecka, Jolanta Migdał, Agnieszka Piotrowska-Wojaczyk, Andrzej Sieradzki, Wydawnictwo „Poznańskie Studia Polonistyczne”, 2020, ISBN 978-83-65666-81-9, s. 185-202.
- **Jankowiak Lucyna Agnieszka**, *Z badań nad polisemią terminologiczną*, w: *Tradycja i nowoczesność w badaniach języków słowiańskich*, red. Joanna Kulwicka-Kamińska, Andrzej Moroz, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, 2021, ISBN 978-83-231-4518-9, s. 61-73.
- **Łuczak Arleta**, *Próby tworzenia polskich terminów gramatycznych. Na przykładzie rękopisów Bartłomieja z Bydgoszczy*, „Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej”, nr 56/2021, Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, ISSN 2392-2435, s. 1-17.
- **Sobotka Piotr**, *Jednostki gramatyczne pochodne od liczebników i wyrażień liczebnikowych*, „Poradnik Językowy”, nr 9/2021, Dom Wydawniczy ELIPSA, ISSN 0551-5343, s. 20-39.

1.2. Edycje tekstów źródłowych z zakresu historii Słowian, w tym relacje polsko-węgierskie

W ramach tematu prowadzone są prace archiwalne i źródłoznawcze odnoszące się do historii krajów i ludów słowiańskich oraz zabytków literatury słowiańskiej. Zebrane źródła są poddawane analizie, a następnie wydawane i upowszechniane czytelnikom polsko- i niepolskojęzycznym, dzięki czemu historia i twórczość słowiańska udostępniana jest poza słowiańskim obszarem kulturowym. Do edycji przygotowywane są zarówno pisma stare, jak i dwudziestowieczne. Celem tematu jest wzbogacenie wiedzy dotyczącej zjawisk z zakresu historii Słowian oraz edycja unikatowych źródeł z tego obszaru.

Efekt: cykl publikacji

Wykonawcy tematu:

prof. dr hab. Ryszard Grzesik

dr Adrien Quéret-Podesta

Współpraca: dr hab. Anna Kotłowska, prof. UAM, **mgr Barbara Grunwald-Hajdasz**

W 2021 roku w ramach tematu statutowego kontynuowano prace badawcze i opracowywano materiały, przygotowywano teksty, ich analizy, tłumaczenia i komentarze do tekstów.

Tekst opublikowany w ramach tematu statutowego w 2021 roku:

- **Quéret-Podesta Adrien**, *Draco flammivomus, holophagus, draco: les dragons dans les plus anciennes sources historiques polonaises*, „Iris”, nr 41/2021, Publications Prairial, ISSN 2779-2005, <https://publications-prairial.fr/iris/index.php?id=2205>

1.3. Rusycystyczne i ukraïnistyczne badania literaturoznawcze i kulturoznawcze

W ramach tematu prowadzone są interdyscyplinarne – zarówno literaturoznawcze, jak i odnoszące się do historii sztuki, antropologii i kulturoznawstwa – badania odnoszące się do literatury i twórczości artystycznej rosyjskiej i ukraïnskiej. Badania mają na celu analizę zjawisk kulturowych w obrębie kultury rosyjskiej i ukraïnskiej w perspektywie synchronicznej i diachronicznej. Podejmowane badania przyjmują zróżnicowaną metodologicznie perspektywę badawczą i odnoszą się do różnych zjawisk kulturowych (moda, wpływ innych kultur, urbanistyka) i gatunków literackich (powieść, dramat, twórczość słowna, tłumaczenia). Celem tematu jest zbadanie i analiza zjawisk kulturowych i literackich w obrębie kultury ukraïnskiej i rosyjskiej.

Efekt: cykl publikacji

Wykonawczynie tematu:

dr hab. Katarzyna Osińska, prof. IS PAN

dr hab. Katarzyna Kotyńska, prof. IS PAN

dr Iwa Kołodziejka

dr Katarzyna Roman-Rawska

W 2021 roku w ramach tematu statutowego kontynuowano prace badawcze, opracowywano materiały i prowadzono kwerendy zdigitalizowanych materiałów źródłowych. Wygłoszono 3 referaty na konferencjach i złożono do druku 1 artykuł.

Teksty opublikowane w ramach tematu statutowego w 2021 roku:

- **Kotyńska Katarzyna**, *„Trzeci język” w przekładzie: szczególny przypadek obcości nieobcej*, „Studia Ukrainica Posnaniensia”, nr IX/2, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, ISSN 2300-4754, s. 117-133.
- **Osińska Katarzyna**, *Boris Juchananow, czyli teatralna wieża Babel*, „Didaskalia. Gazeta Teatralna”, nr 166/2021, Instytut im. Jerzego Grotowskiego we Wrocławiu, Uniwersytet Jagielloński, ISSN 2720-0043, s. 119-156.
- **Osińska Katarzyna**, (recenzja) *Rosyjski teatr w covidzie i wokół niego*, „Didaskalia. Gazeta Teatralna”, nr 163-164/2021, Instytut im. Jerzego Grotowskiego we Wrocławiu, Uniwersytet Jagielloński, ISSN 2720-0043, s. 283-310.
- **Osińska Katarzyna**, *Wyjść z teatru i w nim pozostać. Nikołaj Jewreinow - spojrzenie z XXI wieku*, „Didaskalia. Gazeta Teatralna”, nr 161/2021, Instytut im. Jerzego Grotowskiego, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, ISSN 2720-0043, s. 176-226.

2. POLE BADAWCZE: TOŻSAMOŚCI NARODOWE I REGIONALNE SŁOWIAN (MITY, IDEE, PAMIĘĆ ZBIOROWA)

Badania w tym polu są skoncentrowane na problematyce narodowościowej ze szczególnym uwzględnieniem pamięci zbiorowej, idei, mitów i mitologemiki, symboliki oraz zagadnień językowych. Badania teoretyczne dotyczą tożsamości narodów słowiańskich (także polskiego) w kontekście integracji europejskiej i globalizacji. Prowadzone są teoretyczne studia narodowościowe nad relacjami Polski i Europy w ujęciu diachronicznym oraz badania nad etnicznością na terenie Słowiańszczyzny. Przedmiotem badań jest też antropologiczna interpretacja kultury współczesnej. Odrębnym podpołem są badania nad pamięcią społeczną (*memory studies*), w tym unikatowe badania nad białoruską pamięcią historyczną. Prowadzone są także kulturoznawcze studia nad tożsamością kulturową na Bałkanach.

2.1. Bałkanistyczne badania narodowościowe – mity i idee

Temat odnosi się do mitów funkcjonujących na obszarze Słowiańszczyzny oraz idei formatujących narody i etnosy słowiańskie na przestrzeni wieków po dzień dzisiejszy. Analizowane są trajektorie krążenia idei w świecie słowiańskim i pomiędzy Słowianami i innymi narodami oraz ich przekazu. Badacze przyglądają się duchowości i religijności Słowian oraz legendom i tradycjom ich kształtującym. Prowadzone są interdyscyplinarne badania w obrębie historii idei i historii kultury, antropologii, kulturoznawstwa i literaturoznawstwa. Prace badawcze dotyczą idei, twórczości artystycznej, praktyk performatywnych i wizualnych. Badania odnoszą się do konkretnych kultur, jak i prowadzone są analizy komparatystyczne. Celem tematu jest pogłębienie wiedzy dotyczącej procesów kulturowych i narodowościowych na Bałkanach.

Efekt: cykl publikacji

Wykonawczynie tematu:

dr hab. Lilla Moroz-Grzelak, prof. IS PAN

dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybowa, prof. IS PAN

dr Anna Boguska

dr Ewelina Drzewiecka

dr Agata Jawoszek-Goździk

dr Agnieszka Aysen Kaim

dr Marzena Maciulewicz

dr Ewa Wróblewska-Trochimiuk

doktorantka: **mgr Karina Melnytska**

W 2021 roku w ramach tematu statutowego kontynuowano prace badawcze, opracowywano materiały i prowadzono kwerendy. Złożono do druku 2 artykuły/rozdziały w monografii.

Teksty opublikowane w ramach tematu statutowego w 2021 roku:

- **Szwat-Gyłybowa Grażyna**, *Oblicza bułgarskiego Minotaura w powieści „Физика на тъгата“ Georgiego Gospodinowa*, w: *Семантизация – Концептуализация – Смысл. Сборник в честь 80-летия Профессора Ежи Фарыно*, red. Роман

Бобрык, Сергей Гончаров, Instytut Kultury Regionalnej i Badań Literackich im. Franciszka Karpińskiego. Stowarzyszenie, 2021, ISBN 978-83-66597-03-7, s. 433-449.

- **Szwat-Gyłybowa Grażyna**, *Pokolenie pojednanej tożsamości? Olgi Szurbanowej i Krystio Pastuchowa Mail – Jazz*, „Zeszyty Łużyckie”, nr 55/2021, Uniwersytet Warszawski, ISSN 0867-6364, s. 15-33.
- **Szwat-Gyłybowa Grażyna**, *St. Paisiy of Hilandar: A Site of Memory in Bulgarian Collective Identity*, w: *Wandering Ideas on the Paths of Humanities. Studies in Folkloristics, Cultural Anthropology and Slavistics in Honour of Assoc. Prof. Dr Katya Mihaylova*, red. Stanoy Stanoev, Vihra Baeva, Vladimir Penchev, Veselka Toncheva, Irina Kolarska, Izdatelstvo Dimitar Marinov, 2020, ISBN 978-619-245-032-9, s. 66-82.
- **Szwat-Gyłybowa Grażyna**, *Лицата на българския Минотавър в романа Физика на тъгата на Георги Господинов*, „Литертурна мисъл”, nr 64/3/2021, Bułgarska Akademia Nauk, ISSN 0324-0495, s. 3-20.
- **Wróblewska-Trochimiuk Ewa**, *Jugo-duchy. Pamięć przeszłości w przestrzeni muzealnej*, w: *Pamiętając komunizm w postkomunistycznej Europie – pamięć historii i historia pamięci*, red. Rigels Halili, Łukasz Gemziak, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, 2020, ISBN 978-83-231-4166-2, s. 75-90.
- **Wróblewska-Trochimiuk Ewa**, (recenzja) *Osamdesete! Slatka dekadencija postmoderne*, eds. Branko Kostelnik and Feđa Vukić, *Hrvatsko društvo likovnih umjetnika, Društvo za istraživanje popularne kulture, Zagreb 2015, pp. 344*, „Narodna Umjetnost”, t. 58, nr 1/2021, Institut za etnologiju i folkloristiku, ISSN 0547-2504, s. 235-238.

2.2. Badania nad pamięcią (memory studies): Białoruś, Litwa, Czechy

Temat odnosi się do nurtu badań nad pamięcią (*memory studies*). W ramach tematu prowadzone są badania zarówno pamięci jednostkowych na tle wydarzeń kulturowo-społecznych, uwarunkowań tworzenia się i przekazywania pamięci, analiza i interpretacja zjawisk historycznych, których artefakty ukryte są w przestrzeni społecznej i architekturze, miejsca pamięci, jak i strategie zarządzania pamięcią zbiorową oraz polityka pamięci na obszarze Słowiańszczyzny. Analizowane są materiały piśmienne i

wizualne, archiwalne oraz zgromadzone w trakcie badań terenowych. Używana do badań metodologia rozciąga się od metod biograficznych, *oral history*, analizy antropologicznej i wizualnej. W tematykę badań pamięciologicznych wpisuje się też analiza projektów tożsamości.

Efekt: cykl publikacji

Wykonawczyni i wykonawca tematu:

dr hab. Anna Engelking, prof. IS PAN

dr hab. Aleksander Smaliańczuk, prof. IS PAN

dr Karolina Ćwiek-Rogalska

dr Małgorzata Kasner

W 2021 roku w ramach tematu statutowego kontynuowano prace badawcze, opracowywano materiały i prowadzono badania terenowe i kwerendy badawcze. Wygłoszono 6 referatów na konferencjach i złożono do druku 4 artykuły/rozdziały w monografii.

Teksty opublikowane w ramach tematu statutowego w 2021 roku:

- **Ćwiek-Rogalska Karolina**, *Miasto na peryferiach. O czym opowiadają dworce kolejowe w Chebie?*, „Zeszyty Łużyckie”, nr 55/2021, nr 55/2021, Uniwersytet Warszawski, ISSN 0867-6364, s. 81-93.
- **Engelking Anna**, *“Our own traitor” as the Focal Point of Belarusian Folk Narrative on Local Perpetrators of the Holocaust*, w: *Places, Spaces, and Voids in the Holocaust*, „European Holocaust Studies”, t. 3, red. Natalia Aleksiu, Hana Kubátová, Wallstein Verlag, 2021, ISBN 978-3-8353-3952-1, s. 219-258.
- **Engelking Anna**, Smułkowa Elżbieta, *„Przeminęło, ale nie odeszło”. Rzecz o latach 1991–1995 w Ambasadzie Rzeczypospolitej Polskiej w Mińsku. Z Elżbietą Smułkową rozmawia Anna Engelking*, „Rocznik Centrum Studiów Białoruskich / Гадавік Цэнтра беларускіх студыяў”, nr 7/2021, Uniwersytet Warszawski, ISSN 2450–8144, s. 211-240.
- **Kasner Małgorzata**, *Žemaitija ir žemaičiai pasirinktuose XIX a. tekstuose lenkų kalba*, w: *Žemaitija: savivaizdžiai, reprezentacijos, atmintys*, red. Dangiras Mačiulis, Jolanta Skurdauskienė, Žemaičių dailės muziejus Klaipėdos universiteto Baltijos

regiono istorijos ir archeologijos institutas, 2021, ISBN 978-609-481-120-3, s. 75-91.

- **Smaliańczuk Aleksander**, *Krajowiec Ludwik Abramowicz (1879-1939) i kwestia białoruska na łamach „Przeglądu Wileńskiego” (1921-1938)*, w: *Polacy na Białorusi. od Powstania Styczniowego do XXI wieku. Tom V. Traktat ryski i jego konsekwencje dla Polaków i Białorusinów*, red. Tadeusz Gawin, Uniwersytet Warszawski, 2021, ISBN 978-83-61325-99-4, s. 337-364.
- **Smaliańczuk Aleksander**, (recenzja) *Śleszyński, Wojciech. Historia w służbie polityki. Zmiany polityczne a konstruowanie przekazu historycznego na ziemiach białoruskich w XX i XXI wieku. Białystok, 2018. 468 s.*, „Belaruski historyčny ahljad”, nr 27/2020, Uniwersytet Warszawski, ISSN 1392-902X, s. 285-290.
- **Smaliańczuk Aleksander**, *Як камер-юнкер Канстанцін Скірмунт прасіў прабачэння ў Элізы Ажэшкі, або Гісторыя аднаго палітычнага скандалу*, „Гарадзенскі гадавік / Haradzienski hadawik”, nr 7/2020, ISSN 2392-3008, s. 56-62.
- **Smaliańczuk Aleksander**, *„Написал собственноручно...” Аўтабіяграфіі Паўла Валашына (1891-1937) і Флягонта Валынца (1878-1937) з матэрыялаў следчых справаў НКУС . Укл.: З. Х. Гімпелевіч. Мінск 2021, с. 112-124.*, w: *Др. Марыя Паўліна Сурвіла (1964-2020): Даследчыца і адвакат беларускай культуры*, red. Natallia Hardziyenka, Zina Gimpelevich, Marie-Laure Girou-Swidorski, Ivonka Survilla, Limarius (Mińsk), 2021, ISBN 978-985-6968-85-6, s. 112-124.
- **Smaliańczuk Aleksander**, *„Вызвалення” і заняволеныя. Польшка-беларускае памежжа 1939-1941 гг. у дакументах беларускіх архіваў*, Выдавец Зміцер Колас, 2021, ISBN 9789852301558, 383 ss.
- **Smaliańczuk Aleksander** (red.), *Za pierwszych Sowietów. Polsko-białoruskie pogranicze 1939–1941 w relacjach mówionych mieszkańców Białorusi*, Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia, 2021, ISBN 978-83-64486-99-9, 460 ss.

2.3. Polska, Czechy i Słowacja w kontekście europejskim: idee, prądy, biografie

Temat obejmuje najważniejsze zagadnienia odnoszące się do współczesnej kultury polskiej, czeskiej i słowackiej w szerokim kontekście europejskim. Prowadzone badania dotyczą zarówno idei kształtujących się w od XIX wieku do dziś oraz ich operacjonalizacji przez poszczególne narody, najważniejszych prądów i obiegu idei na tym obszarze, jak i wpisujących się w te zjawiska i procesy biografii. Podejmowane są badania dotyczące kwestii kształtujących kultury narodowe Polski, Czech i Słowacji. Poruszane są także zagadnienia szersze, związane m.in. z edukacją na rzecz pokoju w państwach europejskich (*peace studies*), pamięci zbiorowej i obiegu idei. Celem tematu jest poszerzenie wiedzy dotyczącej współczesnych kultur zachodniosłowiańskich oraz ważnych dla nich zjawisk kulturowych i myślowych.

Efekt: cykl publikacji

Wykonawczynie tematu:

prof. dr hab. Joanna Goszczyńska

prof. Joanna Tokarska-Bakir

dr hab. Anna Engelking, prof. IS PAN

dr hab. Irena Grudzińska-Gross, prof. IS PAN

dr hab. Joanna Nowak, prof. IS PAN

dr hab. Joanna Roszak, prof. IS PAN

dr hab. Katarzyna Wrzesińska, prof. IS PAN

dr Elżbieta Zimna

Współpraca: **dr Dorota Leśniewska**

W 2021 roku w ramach tematu statutowego kontynuowano prace badawcze, opracowywano materiały i prowadzono kwerendy badawcze oraz na bieżąco uzupełniano treści witryny „Józef Obrębski” (<https://ispan.waw.pl/obrebski/>). Wygłoszono 2 referaty na konferencjach i złożono do druku 1 tekst naukowy.

Teksty opublikowane w ramach tematu statutowego w 2021 roku:

- **Engelking Anna**, *Polskie badania etnograficzne w Bułgarii w latach 1927 i 1928 w świetle nieznanymi materiałów archiwalnych. (Przyczynek do historii powstawania Kultury ludowej Słowian Kazimierza Moszyńskiego)*, w: *Странстваци и деу но*

пътищата на хуманитаристиката. Изследвания по фолклористика, културна антропология и славистика в чест на доц. д-р Катя Михайлова. В два тома, ред. Станой Станоев, Вихра Баева, Владимир Пенчев, Веселка Тончева, Ирина Коларска, София, Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов”, ISBN 978-619-245-033-5, s. T. 2, 645-660.

- **Goszczyńska Joanna**, *Ján Kollár v parížskych prednáškach Adama Mickiewicza a slovanská myšlienka*, w: *Jiný Kollár - Kollár versus Jiní*, red. Robert Kiss Szeman, ELTE BTK Szláv és Balti Filológiai Intézet, ISBN 978-963-489-402-5, s. 13-21.
- **Goszczyńska Joanna**, *Mroczne oblicze czeskiej literatury. Karuzela modernizmu*, Dom Wydawniczy i Handlowy Elipsa, 2021, ISBN 978-83-8017-392-7, 148 ss.
- **Goszczyńska Joanna**, *Niepokorny w czasach pokory. Kwestia żydowska w powieści Dominika Tatarki „Farska republika”*, „Slavia-Casopis pro Slovanskou Filologii”, nr 1/2021, Slovansky ustav AV CR, ISSN 0037-6736, s. 66-76.
- **Goszczyńska Joanna**, *Rola polskiej myśli historiozoficznej w conceptach myślicieli słowackich*, w: *Zbornik Filozofickej Fakulty UK, Philologica LXXVIII*, red. Maria Dobrikova, Univerzita Komenského v Bratislave, 2021, ISBN 978-80-223-5218-5, s. 201-209.
- **Goszczyńska Joanna**, *Sny w domu osamotnienia. Rekonesans (Janka Silana Dom opustenosti)*, „Zeszyty Łużyckie”, nr 55/2021, Uniwersytet Warszawski, ISSN 0867-6364, s. 111-124.
- **Roszak Joanna**, *Edukacja jako obietnica. O (zdalnym) uczeniu w kulturze radykalnego braku zaufania*, „Kalejdoskop Kultury”, nr 1/2021, Szkoła Filmowa w Łodzi, Akademia Sztuk Pięknych w Łodzi, Uniwersytet Łódzki, Muzeum Sztuki w Łodzi, s. 40-60.
- **Tokarska-Bakir Joanna**, *1946 nen 7 gatsu 4 ka, Kyerutsue no poguromu: Yudayazin daigyakusatsu no dai 4 dankai? (一九四六年七月四日、キエルツエのポグロム—ユダヤ人大虐殺の第四段階?)*, w: 加藤有子編『ホロコーストとヒロシマ: ポーランドと日本における第二次世界大戦の記憶』みすず書房, red. Ariko Kato, Misuzu Shobo, 2021, ISBN 978-4-622-09065-6, s. 91-133.
- **Tokarska-Bakir Joanna**, *Bracia miesiące. Studia z antropologii historycznej Polski 1939-1945*, Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk, 2021, ISBN 978-83-66448-98-8, 527 ss.

- **Tokarska-Bakir Joanna**, *Miazga. Odpowiedź Ryszardowi Śmietance-Kruszelnickiemu*, „Studia Litteraria et Historica”, nr 10/2021, Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, ISSN 2299-7571, s. 1-31.
- **Tokarska-Bakir Joanna**, *Wodziński, Cezary*, w: *La vie de l'esprit*, red. Chantal Delsol, Joanna Nowicki, Éditions du Cerf, 2021, ISBN 978-2-204-14319-6, s. 917-918.

3. POLE BADAWCZE: WIELOKULTUROWOŚĆ, KONTAKTY I POGRANICZA JĘZYKOWO-KULTUROWE. MNIEJSZOŚCI (JĘZYKOWE, ETNICZNE, RELIGIJNE)

Badania koncentrują się wokół problematyki mniejszości narodowych, etnicznych, religijnych, językowych. Uwzględniane są kwestie związane z pograniczami kulturowymi, w tym kontakty językowe. Prowadzone są badania empiryczne z zakresu dialektologii i socjolingwistyki, oparte na źródłach wywołanych, wymagające długotrwałych badań terenowych. Prowadzone są badania na zachodnim pograniczu Polski – polsko-niemieckim oraz wschodnim – polsko-litewsko-białoruskim i ukraińskim, szczególnie nad polskimi mniejszościami w krajach byłego Związku Radzieckiego.

3.1. Kontakty językowe i kulturowe: pogranicza słowiańsko-słowiańskie i słowiańsko-niesłowiańskie

Temat badawczy dotyczy różnych zjawisk kulturowych i językowych, które mają miejsce na obszarze Słowiańszczyzny i na terenach bezpośrednio z nim graniczących. Badania językoznawcze, antropologiczne i kulturoznawcze, odnoszące się zarówno do zjawisk współczesnych, jak i historycznych, prowadzone są przede wszystkim w perspektywie socjolingwistycznej, łączącej w sobie zainteresowanie zjawiskami społecznymi i językowymi. Analizie podlegają kontakty językowe i kulturowe społeczności słowiańskich, w tym także wspólnot mniejszościowych, z kulturami dominującymi, zarówno słowiańskimi, jak i niesłowiańskimi. Przedmiotem zainteresowania jest zachodząca zmiana językowa (zarówno wewnątrz języka, jak i jego przekazu) i metody jej odwracania, a także wpływ czynników językowych na zjawiska kulturowe i tożsamościowe. Celem tematu jest zbadanie zjawisk socjolingwistycznych na terenach słowiańskich i pogranicznych, a także poszerzenie wiedzy teoretycznej odnoszącej się do socjolingwistyki.

Efekt: cykl publikacji

Wykonawczynie i wykonawcy tematu:

prof. dr hab. Anna Zielińska

dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, prof. IS PAN

dr hab. Ewa Golachowska, prof. IS PAN

dr hab. Helena Krasowska, prof. IS PAN

dr hab. Dorota K. Rembiszewska, prof. IS PAN

dr hab. Zofia Sawaniewska-Moch, prof. IS PAN

dr Gabriela Augustyniak-Żmuda

dr Paweł Levchuk

dr Maciej Mętrak

Współpraca: **dr Małgorzata Ostrówka**

W 2021 roku w ramach tematu statutowego kontynuowano prace badawcze i opracowywano materiały. Wygłoszono 1 referat na konferencji i złożono do druku 1 monografię oraz 3 artykuły/rozdziały w monografiach.

Teksty opublikowane w ramach tematu statutowego w 2021 roku:

- **Augustyniak-Żmuda Gabriela**, *Różnorodność językowa przesiedleńców z dawnych wschodnich województw II Rzeczypospolitej. Fonetyka*, „Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej”, nr 56/2021, Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, ISSN 2392-2435, s. 1-21.
- **Augustyniak-Żmuda Gabriela**, *Wpływ biografii językowej na idiolekt. Mowa przesiedleńców z Tarnopolszczyzny mieszkających w regionie lubuskim*, „Język Polski”, nr CI/4/2021, Towarzystwo Miłośników Języka Polskiego, ISSN: 0021-6941, s. 75-89.
- **Dołowy-Rybińska Nicole**, *Interkomprehensja języków słowiańskich jako czynnik motywujący do uczenia się języka górnołużyckiego uczniów Gimnazjum Górnołużyckiego pochodzących z niemieckojęzycznych rodzin*, „Zeszyty Łużyckie”, nr 55/2021, Uniwersytet Warszawski, ISSN 0867-6364, s. 299-318.
- **Dołowy-Rybińska Nicole**, Hornsby Michael, *Attitudes and Ideologies in Language Revitalisation*, w: *Revitalizing Endangered Languages. A Practical Guide*, red.

Justyna Olko, Julia Sallabank, Cambridge University Press, 2021, ISBN 9781108485753, s. 104-117.

- **Golachowska Ewa**, (recenzja) *O polszczyźnie i wielojęzyczności społeczności polskiej w Łatgalii*, „Acta Baltico-Slavica” nr 45/2021, Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, ISSN 2392-2389, s. 1-10.
- **Mętrak Maciej**, *Jak mówić o emancypujących się etnolektach?*, „Poznańskie Studia Polonistyczne. Seria Językoznawcza”, t. 28, nr 2/2021, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, ISSN 2450-4939, s. 195-213.
- **Rembiszewska Dorota K.**, *Pożyczka wschodniosłowiańska czy regionalizm północnopolski? O czasowniku szczupać ‘dotykać, macać’*, „Białostockie Archiwum Językowe”, nr 21/2021, Uniwersytet w Białymstoku, ISSN 1641-6961, s. 163-167.
- **Rembiszewska Dorota K.**, Siatkowski Janusz, *Bohemizm czy rutenizm – o wyrazie huba, hubka 1. bot. ‘grzyb na drzewach, Polyporus’, 2. ‘wysuszona huba do rozniecania ognia’, 3. ‘grzyby’*, „Zeszyty Łużyckie”, nr 55/2021, Uniwersytet Warszawski, ISSN 0867-6364, s. 15-27.
- **Rembiszewska Dorota K.**, Siatkowski Janusz, *Pogranicze polsko-wschodniosłowiańskie. Studia wyrazowe. Cz. 2*, Uniwersytet Warszawski, 2021, ISBN 978-83-66400-38-2, 441 ss.
- **Zielińska Anna**, (recenzja) *Hanna Pułaczewska, Wychowanie do języka polskiego w Niemczech na przykładzie Ratyzbony. Dwujęzyczność dzieci z perspektywy rodziców*, Łódź 2017, „Poradnik Językowy”, nr 5/2021, Towarzystwo Kultury Języka, Dom Wydawniczy Elipsa, ISSN 05515343, s. 104-110.

3.2. Badania mniejszościowe (*minority studies*): relacje żydowsko-słowiańskie

Temat badawczy obejmuje interdyscyplinarne badania z zakresu badań mniejszościowych (*minority studies*), prowadzonych przede wszystkim nad relacjami żydowsko-słowiańskimi, ze szczególnym uwzględnieniem relacji żydowsko-polskich oraz antysemityzmu. Przedmiotem badań są relacje mniejszość-większość prowadzone z uwzględnieniem koncepcji przemocy symbolicznej oraz kategorii piętna i traumy. Badania prowadzone są metodami analizy dyskursu (publicznego, prywatnego, artystycznego, wspomnieniowego, prasowego), kodów wizualnych i topograficznych, w oparciu o badania archiwalne oraz analizę strategii narracyjnych. W centrum badań

znajduje się doświadczenie zagłady. W trakcie badań wypracowywane są oryginalne ujęcia oraz narzędzia służące do analizy tych zjawisk.

Efekt: cykl publikacji

Wykonawczyni i wykonawca tematu:

dr Elżbieta Janicka

dr Konrad Matyjaszek

dr Anna Zawadzka

W 2021 roku w ramach tematu statutowego kontynuowano prace badawcze, opracowywano materiały i prowadzono kwerendy badawcze. Organizowano i prowadzono cykliczne seminaria naukowe w Instytucie Slawistyki PAN; wygłoszono 1 referat na konferencji oraz złożono do druku 1 rozdział w monografii.

Teksty opublikowane w ramach tematu statutowego w 2021 roku:

- **Grudzińska-Gross Irena, Matyjaszek Konrad** (red.), *Breaking the Frame. New School of Polish-Jewish Studies*, Peter Lang Publishing Group, 2021, ISBN 9783631847862, 470 ss.
- **Janicka Elżbieta**, *Herbarium Polonorum (Heimatphotographie)*, translated by Jonathan Brent, „Studia Litteraria et Historica”, nr 9/2020, Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, ISSN 2299-7571, s. 1-142.
- **Matyjaszek Konrad**, *Reactions by émigré Polish leaders and intellectuals in the United States to the television series 'Holocaust: The Story of the Family Weiss' (1978)*, „Patterns of Prejudice”, t. 55, nr 1/2021, Routledge, ISSN 0031-322X, s. 47-70.
- **Matyjaszek Konrad**, *The United States Holocaust Memorial Museum and the American Poles: Beginnings of the non-critical Polish-Jewish Studies (1978–80)*, w: *Breaking the Frame. New School of Polish-Jewish Studies*, red. Irena Grudzińska-Gross, Konrad Matyjaszek, Peter Lang Publishing Group, 2021, ISBN 9783631847862,
<https://www.peterlang.com/document/1166651?fbclid=IwAR3sdk84ql4vNyEY3KkOzsnkpwko06JMbCpfW9za4dSDM-1dM-1p5S1AZsM>

- **Zawadzka Anna**, *The Recent History of a Certain Paralysis: A Case Study of the "Jewish Bolshevism" Stereotype in Poland*, w: *Breaking the Frame. New School of Polish-Jewish Studies*, red. Irena Grudzińska-Gross, Konrad Matyjaszek, Peter Lang Publishing Group, 2021, ISBN 9783631847862, <https://www.peterlang.com/document/1166651?fbclid=IwAR3sdk84ql4vNyEY3KkOzsnkpwkoO6JMbCpfW9za4dSDM-1dM-1p5S1AZsM>

4. POLE BADAWCZE: JĘZYKOWY OBRAZ ŚWIATA

W ramach tego pola badawczego rozwijane są badania porównawcze nad językowym obrazem świata w skali ponadnarodowej, ogólnosłowiańskiej i szerzej – europejskiej. Przedmiotem badań jest mentalność człowieka postrzegającego świat w perspektywie określonej przez jego wspólnotę językową i kulturową oraz sam człowiek jako podmiot kultury tej wspólnoty. Istotną kwestią są także problemy tożsamości wspólnotowej (zbiorowej), zwłaszcza narodowej oraz tożsamość jednostki, uczestniczącej w kilku kręgach wspólnotowych. Badania są prowadzone na materiale języków słowiańskich. Przy Instytucie Slawistyki PAN afiliowane jest konwersatorium EUROJOS („Językowo-kulturowy obraz świata Słowian i ich sąsiadów na tle porównawczym”), w ramach którego koordynowane są badania ponad stu naukowców z różnych krajów świata, w tym Rosji, Japonii, Australii oraz krajów europejskich.

4.1. Językowo-kulturowy obraz świata Słowian i ich sąsiadów na tle porównawczym

W ramach tematu realizowane są badania etnolingwistyczne dotyczące językowego obrazu świata. Najważniejsze prace odnoszące się do tego tematu realizowane są w ramach międzynarodowego konwersatorium EUROJOS, afiliowanego w Instytucie Slawistyki PAN od 2009 roku. Przedmiotem badań jest mentalność człowieka postrzegającego świat w perspektywie określonej przez jego wspólnotę językową i kulturową oraz sam człowiek jako subiekt kultury tej wspólnoty. Badania odnoszą się do problemu tożsamości wspólnotowej (zbiorowej), zwłaszcza narodowej oraz o tożsamości jednostki, należącej do kilku kręgów wspólnotowych. W ramach konwersatorium EUROJOS wypracowywana jest wspólna metodologia badań, dzięki czemu badania prowadzone równolegle w wielu krajach są porównywalne. Oprócz konwersatorium EUROJOS w ramach tematu realizowane są badania antropologiczno-etnolingwistyczne

oparte o metodologię językowego obrazu świata, analizujące inne zjawiska kulturowo-społeczne, m.in. konceptualizację pojęcia „dusza” w języku i w tradycyjnej kulturze polskiej czy stereotyp religii we współczesnym języku rosyjskim.

Efekt: cykl publikacji

Wykonawczynie tematu:

dr hab. Ewa Masłowska, prof. IS PAN

dr Dorota Pazio-Wlazłowska

Współpraca: prof. dr hab. Jerzy Bartmiński, badacze z Instytutu Filologii Polskiej UMCS i badacze z ośrodków krajowych i zagranicznych

W 2021 roku w ramach tematu statutowego kontynuowano prace badawcze i opracowywano materiały. Prowadzono prace organizacyjne w ramach drugiej edycji konwersatorium EUROJOS. Wygłoszono 1 referat na konferencji oraz złożono do druku 4 artykuły.

Teksty opublikowane w ramach tematu statutowego w 2021 roku:

- **Masłowska Ewa**, *Ślady słowiańskich mitów początku w polskich ludowych narracjach o walce Boga z diabłem o rząd dusz*, w: *Странстващи идеи по пътищата на хуманитаристиката. Изследвания по фолклористика, културна антропология и славистика в чест на доц. д-р Катя Михайлова. В два тома*, red. Станой Станоев, Вихра Баева, Владимир Пенчев, Веселка Тончева, Ирина Коларска, Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов”, 2020, ISBN 978-619-245-032-8, s. 160-182.
- **Masłowska Ewa**, *Zaprzedać duszę diabłu – reprodukowalność mitu we frazematyce z polskiego obszaru gwarowego i języka potocznego w kontekście kultury tradycyjnej*, „LingVaria”, t. 16, nr 2(32)/2021, Uniwersytet Jagielloński, ISSN 1896-2122, s. 167-183.
- **Pazio-Wlazłowska Dorota**, *O jednej realizacji konceptu rodzina w języku rosyjskim – родные (na materiale danych korpusowych)*, w: *I Międzynarodowy Kongres Etnolingwistyczny. Etnolingwistyka – bilans dyscypliny. Stan badań, metody i postulaty badawcze. Program i tezy referatów*, red. Adam Głaz, Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska, Marta Nowosad-Bakalarczyk, Alena Rudenka, Beata

Żywicka, Uniwersytet Marii Skłodowskiej-Curie w Lublinie, 2021, ISBN 978-83-227-9475-3, s. 182-184.

- **Pazio-Wlazłowska Dorota**, *„Prawdę mówiąc, jestem dosyć gruba. Właściwie to nawet bardzo”*. Przymiotnik gruby jako realizacja konceptu otyłość (na podstawie danych korpusowych) – uwagi wstępne, w: *Vertybės lietuvių ir lenkų kalbų pasaulėvaizdyje / Wartości w językowym obrazie świata Litwinów i Polaków, t. 2: Liaudiškasis, tautinis, daugiatautis ir daugiakultūris paveldas / Dziedzictwo ludowe, narodowe, wieloetniczne i wielokulturowe*, red. Kristina Rutkovska, Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska, Vilniaus Universiteto Leidykla, 2021, ISBN 978-609-07-0642-8, s. 148-161.
- **Pazio-Wlazłowska Dorota**, *Церковь в кругу ценностей: семья, традиция, патриотизм (по материалам интернет-портала «Российской газеты»)*, Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, 2021, ISBN 978-83-66369-47-4, 246 ss.
- **Pazio-Wlazłowska Dorota**, Bartmiński Jerzy, Żywicka Beata, *„Leksykon aksjologiczny Słowian i ich sąsiadów” – stan obecny i perspektywy kontynuacji*, w: *I Międzynarodowy Kongres Etnolingwistyczny. Etnolingwistyka – bilans dyscypliny. Stan badań, metody i postulaty badawcze. Program i tezy referatów*, red. Adam Głaz, Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska, Marta Nowosad-Bakalarczyk, Alena Rudenka, Beata Żywicka, Uniwersytet Marii Skłodowskiej-Curie w Lublinie, 2021, ISBN 978-83-227-9475-3, s. 42-44.
- **Pazio-Wlazłowska Dorota**, Ицкович Татьяна, *Супружеские ожидания в религиозном контексте: католические и православные брачные объявления*, „Quaestio Rossica”, t. 9, nr 2/2021, Уральский федеральный университет имени первого Президента России Б. Н. Ельцина, ISSN 2311-911, s. 702-714.

4.2. Słownik stereotypów i symboli ludowych

W ramach tematu prowadzone są prace nad stworzeniem wielotomowego *Słownika stereotypów i symboli ludowych*. Koncepcja *Słownika* jest nowatorska, uwzględniająca kognitywny nurt badań nad językiem i kulturą. Całość pomyślana jest jako zbiór artykułów hasłowych, opracowanych według koncepcji definicji kognitywnej, uwzględniającej stereotypową wiedzę o świecie, zawartej w ludowych tekstach

mówionych, utrwalonych w społecznej świadomości. Opracowanie dokumentacji uwzględnia również zróżnicowanie gatunkowe tekstów, w których stereotypy realizowane są w odmienny sposób. Każdy z tomów obejmuje inny aspekt wiedzy o świecie, co w rezultacie przyniesie całościowy językowy obraz świata, uwzględniający bogaty kontekst kulturowy, w którym jest on realizowany.

Efekt: kolejne tomy *Słownika stereotypów i symboli ludowych*

Wykonawczyni tematu:

dr hab. Ewa Masłowska, prof. IS PAN

dr Agata Bielak

Współpraca: prof. dr hab. Jerzy Bartmiński, Zespół Etnolingwistyczny PAN-UMCS; prof. dr hab. Jerzy Bartmiński (IS PAN/UMCS), prof. dr hab. Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska, prof. UMCS, dr hab. Joanna Szadura, prof. UMCS, dr Anna Kaczan, dr Katarzyna Prorok, realizowany w ramach odrębnej umowy z UMCS

W 2021 roku w ramach tematu statutowego kontynuowano prace badawcze i opracowywano kolejne hasła z pola „Grzyby” do 7. zeszytu II tomu *Słownika stereotypów i symboli ludowych* oraz z pola „Święci” do VI tomu *Słownika stereotypów i symboli ludowych*, sprawdzono poprawność powoływania kontekstów w hasłach do 6. zeszytu II tomu *Słownika stereotypów i symboli ludowych*, kontynuowano opracowywanie bibliografii II tomu *Słownika stereotypów i symboli ludowych*.

Tekst opublikowany w ramach tematu statutowego w 2021 roku:

- **Bielak Agata**, *Buk*, w: *Słownik stereotypów i symboli ludowych, t. II Rośliny, cz. 6 Drzewa liściaste*, red. Jerzy Bartmiński, Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, 2021, ISBN 978-83-227-9499-9, s. 132-146.

5. POLE BADAWCZE: SLAWISTYCZNE JĘZYKOZNAWSTWO SYNCHRONICZNE: BADANIA KONFRONTATYWNE, SEMANTYKA, KOGNITYWIZM, LINGWISTYKA KORPUSOWA

W ramach pola badawczego prowadzone są językoznawcze badania konfrontatywne i kognitywne. Przygotowywane są słowniki wielojęzyczne oraz opracowania korpusowe

języków słowiańskich. Prace odbywają się w ramach międzynarodowych projektów interdyscyplinarnych, w których współpracują lingwiści i informatycy. Rozwijana jest slawistyczna lingwistyka korpusowa, badania konfrontatywne słowiańsko-słowiańskie i słowiańsko-niesłowiańskie.

5.1. Slawistyczne językoznawstwo synchroniczne

W ramach tematu prowadzone są badania odnoszące się do całego obszaru Słowiańszczyzny, z uwzględnieniem badań fonetycznych i onomastycznych, semantyki i pragmatyki językowej, badań współczesnej leksyki i słowotwórstwa oraz frazeologii. Badania prowadzone są przy zastosowaniu metodologii językoznawczej, z nastawieniem na użycie nowych metod i technologii, zwłaszcza w odniesieniu do językoznawstwa korpusowego i konfrontatywnego. Uzyskane materiały są analizowane na szerokim tle kulturowym, społecznym i historycznym. Prowadzona jest też analiza możliwości wykorzystania badań lingwistycznych w językoznawstwie komputerowym i w nowych technologiach. Celem tematu jest pogłębienie wiedzy obejmującej slawistyczne językoznawstwo synchroniczne.

Efekt: cykl publikacji

Wykonawczynie i wykonawcy tematu:

prof. dr hab. Irena Sawicka

dr hab. Maksim Duszkin, prof. IS PAN

dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN

dr Jakub Banasiak

dr Marcin Fastyn

dr Paweł Kowalski

dr Wojciech Sosnowski

współpraca: **dr Roman Tymoshuk**

W 2021 roku w ramach tematu statutowego kontynuowano prace badawcze i opracowywano materiały. Wygłoszono 6 referatów na konferencjach i złożono do druku 1 monografię oraz 4 artykuły.

Teksty opublikowane w ramach tematu statutowego w 2021 roku:

- **Banasiak Jakub**, *Built-in Argument Positions in Bulgarian and Polish*, „Cognitive Studies / Études cognitives”, nr 21/2021, Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, ISSN 2392-2397, s. 1-10.
- **Banasiak Jakub**, Petkova Ekaterina, *Kauzatywne „być albo nie być” w świetle modelu predykatowo-argumentowego*, w: *Języki słowiańskie dziś: w kręgu kategorii, struktur i procesów*, red. Jakub Banasiak, Aleksander Kiklewicz, Julia Mazurkiewicz-Sułkowska, Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, Uniwersytet Łódzki, 2021, ISBN 978-83-66369-43-6, s. 43-61.
- **Duszkin Maksim, Roszko Roman**, Roszko Danuta, *Multilingual corpora in contrastive research on the vocative in Russian, Polish and Lithuanian*, „Slavistična revija”, nr 69/2021, Slavistično društvo Slovenije, ISSN 0350-6894, s. 431-445.
- **Duszkin Maksim, Roszko Roman**, Roszko Danuta, *New Parallel Corpora of Baltic and Slavic Languages – Assumptions of Corpus Construction*, w: *Text, Speech, and Dialogue. TSD 2021. Lecture Notes in Computer Science*, vol. 12848, red. Kamil Ekštejn, František Pártl, Miloslav Konopík, Springer, 2021, ISBN 978-3-030-83527-9, s. 172-183.
- **Fastyn Marcin**, *Nazewnictwo czarnogórskich klubów piłkarskich*, „Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej”, nr 56/2021, Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, ISSN 2392-2435, s. 1-21.
- **Fastyn Marcin**, *O niektórych neologizmach Stanisława Lema – w poszukiwaniu etymologii*, w: *Języki słowiańskie dziś: w kręgu kategorii, struktur i procesów*, red. Jakub Banasiak, Aleksander Kiklewicz, Julia Mazurkiewicz-Sułkowska, Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, Uniwersytet Łódzki, 2021, ISBN 978-83-66369-43-6, s. 111-120.
- **Kowalski Paweł**, *Derywaty we współczesnej komunikacji – wybrane problemy w perspektywie polskiej i słoweńskiej*, w: *Słowotwórstwo w przestrzeni komunikacyjnej*, red. Paweł Kowalski, Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, 2021, ISBN: 978-83-66369-41-2, s. 175-190.
- **Kowalski Paweł**, *Hierarchiczność w opisie słowotwórczym – wybrane problemy*, „Јужнословенски филолог”, nr 77/2021, Serbska Akademia Nauk i Sztuk, ISSN 0350-185X, s. 61-74.

- **Kowalski Paweł** (red.), *Słowotwórstwo w przestrzeni komunikacyjnej*, Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, 2021, ISBN: 978-83-66369-41-2, s. 175-190.
- **Pluwak Agnieszka**, *The frame system as an interlingual representation for parallel texts*, „Intercultural Pragmatics”, nr 18/5/2021, De Gruyter, ISSN 1613-365X, s. 657-685.
- **Roszko Roman**, Roszko Danuta, *Korpusy wielojęzyczne wkładem Instytutu Sławistyki Polskiej Akademii Nauk w rozwój infrastruktury CLARIN-PL: Przykłady analizy korpusowej nad wołaczem*, w: *Języki słowiańskie dziś: w kręgu kategorii, struktur i procesów*, red. Jakub Banasiak, Aleksander Kiklewicz, Julia Mazurkiewicz-Sułkowska, Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, Uniwersytet Łódzki, 2021, ISBN 978-83-66369-43-6, s. 281-313.
- **Roszko Roman**, Roszko Danuta, *O zastosowaniu teoretycznych badań konfrontatywnych z językiem pośrednikiem w badaniach polonistycznych*, w: *Język polski – między tradycją a współczesnością: Księga jubileuszowa z okazji stulecia Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego*, red. Ewa Horyń, Ewa Młynarczyk, Piotr Żmigrodzki, Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, 2021, ISBN 978-83-8084-625-8, s. 683-694.
- **Sawicka Irena**, *The phonetic convergence in the Balkans*, w: *New Perspectives on Balkan Linguistics*, red. Vatasescu Catalina, EDITURA ISTROS A MUZEULUI BRĂILEI „CAROL I”, 2021, ISBN 978-606-654-445-0, s. 81-89.
- **Sosnowski Wojciech**, *Studium konfrontatywne frazeologii bułgarskiej, polskiej i ukraińskiej*, Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, Fundacja Sławistyczna, 2021, ISBN 978-83-66369-45-0, 216 ss.

6. POLE BADAWCZE: BADANIA SŁAWISTYCZNE NA ŚWIECIE. SŁAWISTYCZNA INFORMACJA NAUKOWA

Projekty realizowane w tym polu mają na celu podjęcie naukowej refleksji nad zadaniami i rozwojem sławistyki, zarówno w perspektywie historycznej, jak i współczesnej. Celem jest także koordynacja prac w zakresie międzynarodowej bibliografii językoznawstwa sławistycznego, badania w zakresie nowoczesnych metod informacji dokumentacyjnej sławistyki językoznawczej, a także tworzenie bazy spuścizn pracowników naukowych Instytutu Sławistyki PAN. Powstaje sławistyczna bibliografia online iSybislaw oraz

repozytorium slawistyczne iReteslaw. Prace te przyczyniają się do upowszechniania osiągnięć slawistyki w świecie.

6.1. Sławiści polscy i zagraniczni: badania archiwalne i opracowania dorobku

W ramach tematu tworzone są zbiory archiwalne związane z badaczami i badaczkami z kręgu Instytutu Slawistyki Polskiej Akademii Nauk. Materiały te poddawane są analizie i służą do badań nad językami i literaturą narodów słowiańskich. Prowadzona jest też meta-refleksja nad słowianoznawstwem i slawistyką w perspektywie diachronicznej i synchronicznej. Powstają zbiory, opracowania i biografie uczonych slawistów. Celem badań jest udokumentowanie i analiza dorobku polskiej slawistyki oraz slawistyki światowej.

Efekt: cykl publikacji

Wykonawczynie i wykonawcy tematu:

prof. dr hab. Ryszard Grzesik

dr hab. Anna Engelking, prof. IS PAN

dr hab. Katarzyna Osińska, prof. IS PAN

dr hab. Dorota K. Rembiszewska, prof. IS PAN

dr hab. Maria Trawińska, prof. IS PAN

dr Ewelina Drzewiecka

dr Wojciech Mądry

dr Dorota Pazio-Włazłowska

mgr Natalia Judzińska

Współpraca: **dr Małgorzata Ostrówka, mgr Barbara Grunwald-Hajdasz**, dr hab. Anna Kotłowska, prof. UAM

W 2021 roku w ramach tematu statutowego kontynuowano prace badawcze, opracowywano materiały i prowadzono kwerendy badawcze. Odbywano cykliczne seminaria naukowe i złożono do druku 2 teksty naukowe.

Teksty opublikowane w ramach tematu statutowego w 2021 roku:

- **Engelking Anna**, *Krakowski projekt sławianoznawstwa zintegrowanego. Wizja, realizacje, kontynuacje*, w: *Niekonwencjonalne historie instytucji slawistycznych*, red. Dorota Leśniewska, Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, 2021, e-ISBN 978-83-66369-25-2, s. 185-198.
- **Ostrówka Małgorzata**, Jankowiak Mirosław, *Profesor Iryda Grek-Pabisowa (1932–2021)*, „Acta Baltico-Slavica”, nr 45/2021, Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, ISSN: 2392-2389, s. 1-15.
- **Rembiszewska Dorota K.**, *Ewa Siatkowska (18.7.1930 – 27.12.2020)*, „Slavia-Casopis pro Slovanskou Filologii”, nr 90(3)/2021, Slovanský ústav Akademie věd ČR, v. v. i. and Euroslavica, ISSN 0037-6736, s. 380-384.
- **Rembiszewska Dorota K.**, *Listy Zygmunta Glogera do Jana Karłowicza ze zbiorów Archiwum Historycznego w Wilnie*, „Bibliotekarz Podlaski. Ogólnopolskie Naukowe Pismo Bibliotekoznawcze i Bibliologiczne”, t. XLIX, nr 4(49)/2020, Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego, ISSN 1640-7806, s. 173-194.

6.2. Slawistyczna informacja naukowa: badania bibliometryczne i bibliograficzne

Temat odnosi się do tworzonych przy Instytucie Slawistyki Polskiej Akademii Nauk systemów informacyjno-wyszukiwawczych oraz repozytoriów tekstów slawistycznych. Prowadzone są prace nad stworzeniem nowoczesnej informacji bibliograficznej, a także teoretyczna i metodologiczna refleksja nad nią. Informacja taka ma zaspokajać potrzeby informacyjne użytkowników: językoznawców, a także innych osób interesujących się zagadnieniami języków słowiańskich i studiami kontrastywnymi słowiańsko-niesłowiańskimi, oraz efektywne udostępnianie wiedzy odnoszącej się do dziedziny językoznawstwa slawistycznego.

Efekt: rozbudowywanie, funkcjonowanie i zabezpieczanie systemu informacyjno-wyszukiwawczego *iSybislaw* oraz internetowego repozytorium *iReteslaw*. Cykl publikacji

Wykonawcy tematu:

dr Jakub Banasiak

dr Marcin Fastyn

dr Paweł Kowalski

Współpraca: **dr Roman Tymoshuk, dr Dorota Leśniewska**, mgr Piotr Otręba, **lic. Jakub Ozimek**, mgr Zenon Mikos

W 2021 roku w ramach tematu statutowego kontynuowano prace badawcze i opracowywano materiały: kontrola i weryfikacja zbioru słów kluczowych oraz opisów bibliograficznych, prace koncepcyjne nad modernizacją i usprawnieniem systemu, nabór treści do publikacji w 2022 roku.

IV. GRANTY

1. GRANTY OTRZYMANE W 2021 ROKU, KTÓRYCH REALIZACJA ROZPOCZNIE SIĘ W 2022 ROKU

Liczba: 8

Granty NCN

Kierowniczka projektu: dr Karolina Ćwiek-Rogalska

Tytuł projektu: Dokumenty i biurokracja w regionach poniemieckich: państwowotwórczość, regulacja i kontrola w Polsce i Czechosłowacji (od lat 40. do 70. XX wieku)

Numer projektu: 2021/41/B/HS3/00118

Wykonawcy/wykonawczynie: post-doc

Kwota: 858 276

Okres realizacji: 2022-2026

Typ konkursu: Opus

Przewidywany efekt projektu: 3 artykuły po angielsku

Kierowniczka projektu: mgr Klaudia Kosicińska

Tytuł projektu: Codziennosc między granicami. Mobilność, praktyki translokacyjne i sąsiedztwo w południowo-wschodniej Gruzji

Numer projektu: 2021/41/N/HS3/03814

Wykonawczynie: kierowniczka projektu: mgr Klaudia Kosicińska; opiekunka: dr hab. Bożena Karolina Bielenin-Lenczowska

Kwota: 120 183

Okres realizacji: 2022-2024

Typ konkursu: Preludium

Przewidywany efekt projektu: 2 artykuły w recenzowanych czasopismach po angielsku

Kierownik projektu: mgr Tymoteusz Król

Tytuł projektu: Z Flandrii, przez Niemcy, do Polski. Analiza teorii etnogenezy Wilamowian

Numer projektu: 2021/41/N/HS3/01679

Wykonawcy: kierownik: mgr Tymoteusz Król; opiekunka: dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, prof. IS PAN

Kwota: 161 570

Okres realizacji: 2022-2025

Typ konkursu: Preludium

Przewidywany efekt projektu: 4 artykuły w recenzowanych czasopismach po angielsku

Granty NAWA – Solidarni z Białorusią (Solidarni z naukowcami)

dr Uladzimir Lobach

opiekunka: dr hab. A. Engelking, prof. IS PAN

dr Sergei Mudrov

opiekunka: dr hab. E. Golachowska, prof. IS PAN

dr Tatsiana Trashchynskaya-Stsiapushyna

opiekunka: dr hab. K. Osińska, prof. IS PAN

dr Ala Pihalskaya

opiekun: dr hab. A. Smalianchuk, prof. IS PAN

dr Nina Stuzhinskaya

opiekun: dr hab. A. Smalianchuk, prof. IS PAN

Okres realizacji: 2022-2023

Jednostka finansująca: Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej

2. GRANTY NARODOWEGO CENTRUM NAUKI AFILIOWANE W INSTYTUCIE SŁAWISTYKI PAN

Granty zakończone

Liczba: 4

Kierownik projektu: prof. dr hab. Wojciech Burszta

Tytuł projektu: Etnografia pamięci PRL-u. Kultura codzienności Polski powojennej 1956-1989

Numer projektu: 2016/21/B/HS3/03707

Wykonawcy i wykonawczynie: prof. dr hab. Wojciech Burszta, dr hab. Mirosław Pęczak, dr Anna Jawor, dr Piotr Zańko, dr Michał Rauszer

Kwota: 336 469

Okres realizacji: 02.02.2017-01.02.2021

Typ konkursu: Opus

Efekt projektu: raport z badań, komputeropis monografii w języku polskim i angielskim

Kierowniczka projektu: dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, prof. IS PAN

Tytuł projektu: Kontakt języków i konflikt kultur. Zdobywanie kompetencji językowych i tworzenie się tożsamości kulturowej na przykładzie uczniów Łużyckiego Gimnazjum w Budziszynie (Łużyce Górne)

Numer projektu: 2016/21/B/HS2/00001

Wykonawczynie i wykonawca: dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, prof. IS PAN, dr Cordula Ratajczak, dr Michał Kotnarowski

Kwota: 303 698

Okres realizacji: 12.01.2017-11.01.2021

Typ konkursu: Opus

Efekt projektu: cykl artykułów, komputeropis monografii

Kierowniczka projektu: prof. dr hab. Irena Sawicka

Tytuł projektu: Fonetyka i fonologia języka macedońskiego

Numer projektu: 2017/25/B/HS2/00760

Wykonawczynie i wykonawca: prof. dr hab. Irena Sawicka, dr hab. Anna Cychnerska, Agata Trawińska, Veselinka Labroska, Branislav Gerazov

Kwota: 360 013

Okres realizacji: 26.01.2018-25.01.2021

Typ konkursu: Opus

Efekt projektu: komputeropis w dwóch tomach: 1. Fonetyka i fonologia segmentalna, 2. Fonetyka i fonologia suprasegmentalna

Kierowniczka projektu: dr hab. Katarzyna Wrzesińska, prof. IS PAN

Tytuł projektu: Kategoria „rasy” w myśli polskiej do 1918 roku. Źródła – wyobrażenia – konteksty

Numer projektu: 2016/21/B/HS3/03696

Wykonawczynie: dr hab. Katarzyna Wrzesińska, prof. IS PAN, Joanna Nowak

Kwota: 184 488

Okres realizacji: 20.01.2017-19.01.2021

Typ konkursu: Opus

Efekt projektu: komputeropis monografii (2 tomy, łącznie 700 ss.)

Granty w trakcie realizacji

Liczba: 14

Kierowniczka projektu: dr Agnieszka Aysen Kaim

Tytuł projektu: Z Polski pod zaborami do Imperium Osmańskiego – bohaterowie kategorii „pomiędzy kulturami” w XIX wieku jako transkulturowi agenci, którzy przyczynili się do wymiany idei pomiędzy Europą a Bliskim Wschodem

Numer projektu: 2020/37/B/HS3/01572

Wykonawczynie: dr Agnieszka Aysen Kaim, mgr Paulina Dominik

Kwota: 264 986

Okres realizacji: 24.01.2020-25.01.2022

Typ konkursu: Opus

Przewidywany efekt projektu: 4 artykuły

Kierownik projektu: dr Robert David Borges

Tytuł projektu: Nowi użytkownicy języków mniejszościowych: biegłość, odmiana i procesy zmian

Numer projektu: 2020/37/K/HS2/02779

Wykonawcy: dr Robert David Borges, Maciej Bandur

Kwota: 839 040

Okres realizacji: 30.03.2021-29.03.2023

Typ konkursu: POLS

Przewidywany efekt projektu: artykuły, konferencje

Kierowniczka projektu: dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, prof. IS PAN

Tytuł projektu: Różnorodność językowa w Polsce: języki kolateralne, działania na rzecz języków i konceptualizacja tożsamości zbiorowej

Numer projektu: 2020/38/E/HS2/00006

Wykonawczynie i wykonawcy: dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, prof. IS PAN, post-doc: dr Maciej Mętrak, dr Gabriela Augustyniak-Żmuda, dr Karina Stempel-Gancarczyk, dr Agnieszka Wełpa-Siudek, dr Kotnarowski, doktoranci: mgr Kamil Czaiński, mgr Andrzej Żak

Kwota: 2 448 474 PLN

Typ konkursu: Sonata bis

Okres realizacji: 15.04.2021-14.04.2026

Przewidywany efekt projektu: 10 artykułów po angielsku, 2 wieloautorskie monografie po polsku z angielskimi streszczeniami

Kierowniczka projektu: dr Ewelina Drzewiecka

Tytuł projektu: Sekularyzacja i literatura. Elity intelektualne w Bułgarii wobec problemu religii (1892-1944)

Numer projektu: 2019/35/D/HS2/00544

Wykonawczynie: dr Ewelina Drzewiecka

Kwota: 152 119 PLN

Typ konkursu: Sonata

Okres realizacji: 23.11.2020-22.11.2023

Przewidywany efekt projektu: komputeropis monografii

Kierowniczka projektu: dr hab. Irena Gross, prof. IS PAN

Tytuł projektu: Intelektualna biografia Aleksandra Weissberga-Cybulskiego (1901-1964) i jego środowiska

Numer projektu: 2019/35/B/HS3/01035

Wykonawczynie: dr hab. Irena Gross, prof. IS PAN, mgr Katarzyna Kwiatkowska-Moskalewicz – stypendystka

Kwota: 452 147

Okres realizacji: 27.07.2020-26.07.2022

Typ konkursu: Opus

Przewidywany efekt projektu: popularyzacja biografii/artykuły o zasięgu międzynarodowym

Kierowniczka projektu: mgr Natalia Judzińska

Tytuł projektu: Proces instytucjonalizacji „getta ławkowego” w Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie w dwudziestoleciu międzywojennym

Numer projektu: 2018/31/N/HS3/00947

Wykonawczynie: Natalia Judzińska, opiekunka naukowa: dr hab. Anna Engelking, prof. IS PAN

Kwota: 154 238

Okres realizacji: 24.07.2019-23.07.2022

Typ konkursu: Preludium

Przewidywany efekt projektu: maszynopis monografii, 3 artykuły

Kierowniczka projektu: mgr Sara Mičkec/Mitschke

Tytuł projektu: Strategie zachowania i transmisji języka mniejszościowego w mieszanych językowo górnoślązko-niemieckich rodzinach na Górnych Łużycach w Niemczech

Numer projektu: 2020/37/N/HS2/01444

Wykonawczynie: mgr Sara Mičkec/Mitschke, opiekunka naukowa: dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, prof. IS PAN

Kwota: 108 001

Okres realizacji: 14.01.2021-13.01.2023

Typ konkursu: Preludium

Przewidywany efekt projektu: 3 artykuły naukowe

Kierowniczka projektu: dr Claudia Snochowska-Gonzalez

Tytuł projektu: Ciało i dusza narodu. Wątki volkistowskie we wczesnej polskiej myśli narodowo-demokratycznej (1895–1918)

Numer projektu: 2018/31/B/HS3/00915

Wykonawczynie: dr Claudia Snochowska-Gonzalez, Michalina Augusiak – stypendystka

Kwota: 738 712

Okres realizacji: 26.07.2019-25.07.2023

Typ konkursu: Opus

Przewidywany efekt projektu: cykl artykułów

Kierownik projektu: mgr Piotr Szatkowski

Tytuł projektu: Mazurzy – znikające świadectwo językowej przeszłości polsko-niemieckiego pogranicza. Współczesne praktyki językowe potomków rodzimej ludności Mazur

Numer projektu: 2020/37/N/HS2/01699

Wykonawcy: mgr Piotr Szatkowski, opiekunka naukowa: dr hab. Ewa Gołachowska, prof. IS PAN

Kwota: 51 841

Okres realizacji: 24.01.2020-25.01.2023

Typ konkursu: Preludium

Przewidywany efekt projektu: 3 artykuły + 2 prelekcje

Kierowniczką projektu: dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybowa, prof. IS PAN

Tytuł projektu: Topos »wmurowanej kobiety« w kulturach Europy południowo-wschodniej i Węgier

Numer projektu: 2020/37/B/HS2/00152

Wykonawcy i wykonawczynie: dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybowa, prof. IS PAN, 7 wykonawców: dr Rigels Halili, UW, dr Leszek Hensel, em., dr hab. Kazimierz Jurczak, prof. UJ, dr Przemysław Kordos, UW, dr Marzena Maciulewicz, dr Ewa Wróblewska-Trochimiuk, dr Sylwia Siedlecka, UW, mgr Maciej Olszewski, 1 post-doc

Kwota: 1 445 306

Okres realizacji: 24.01.2021-25.01.2025

Typ konkursu: Opus

Przewidywany efekt projektu: monografia i cykl artykułów

Kierowniczką projektu: prof. dr hab. Joanna Tokarska-Bakir

Tytuł projektu: Pogrom krakowski 11 sierpnia 1945 na tle porównawczym

Numer projektu: 2018/29/B/HS3/01435

Wykonawczynie: prof. dr hab. Joanna Tokarska-Bakir, dr Karolina Panz, Dagmara Swańtek-Niwińska

Kwota: 944 369

Okres realizacji: 28.01.2019-27.01.2024

Typ konkursu: Opus

Przewidywany efekt projektu: monografia

Kierowniczka projektu: dr Ewa Wróblewska-Trochimiuk

Tytuł projektu: Wizualne artykulacje oporu politycznego w Chorwacji i Serbii po roku 2000

Numer projektu: 2018/31/D/HS2/03127

Wykonawczynie: dr Ewa Wróblewska-Trochimiuk

Kwota: 211 313

Okres realizacji: 23.07.2019-22.07.2022

Typ konkursu: Sonata

Przewidywany efekt projektu: monografia

Kierowniczka projektu (zespół polski): prof. dr hab. Anna Zielińska; kierownik projektu (zespół niemiecki) prof. Björn Hansen

Tytuł projektu: Pokoleniowe zróżnicowanie języka: zmiany morfosyntaktyczne wywołane przez polsko-niemiecki kontakt językowy w mowie osób dwujęzycznych

Numer projektu: 2016/23/G/HS2/04369

Wykonawcy i wykonawczynie: zespół polski: prof. dr hab. Anna Zielińska, dr hab. Felicja Księżyk, prof. UO; dr Anna Jorroch, dr Barbara Jańczak, dr Irena Prawdzic, prof. IS PAN; zespół niemiecki: prof. Björn Hansen, Aneta Bučkova, MA, Carolin Centner, MA, Iga Kościółek, MA, prof. Marek Nekula, dr Michał Woźniak

Kwota: 1 164 810

Okres realizacji: 03.04.2018-02.04.2023

Typ konkursu: Beethoven

Przewidywany efekt projektu: korpus językowy niemiecko-polskiego bilingwizmu dostępny online oraz publikacje

Kierownik projektu: dr Marcin Starnawski (kierownik), dr Anna Zawadzka (część konsorcjum)

Tytuł projektu: Społeczność żydowska w Polsce w następstwie kampanii antysemitycznej lat 1967-1968. Doświadczenia biograficzne, przemiany tożsamości i dynamika środowiskowa

Numer projektu: 2020/39/D/HS3/02028

Wykonawcy i wykonawczynie: dr Marcin Starnawski, dr Anna Zawadzka, dr hab. Piotr Forecki, dr Kornelia Sobczak, 3 stypendystów

Kwota: 941 992

Okres realizacji: 04.10.2021-03.10.2024

Typ konkursu: Sonata

Przewidywany efekt projektu: publikacje i udział w konferencjach

3. GRANTY W RAMACH NARODOWEGO PROGRAMU ROZWOJU HUMANISTYKI MEIN AFILIOWANE PRZY INSTYTUCIE SŁAWISTYKI PAN

Granty w trakcie realizacji

Liczba: 2

Kierownik projektu: prof. dr hab. Ryszard Grzesik

Tytuł projektu: Testimonia najdawniejszych dziejów Słowian. Seria łacińska, t. 3: Średniowiecze, z. 1: Źródła węgierskie

Numer projektu: 195/NPRH5/H11/84/2017

Wykonawcy i wykonawczynie: prof. dr hab. Ryszard Grzesik, dr hab. Anna Kotłowska, prof. UAM, dr Wojciech Mądry, mgr Barbara Grunwald-Hajdasz, dr Adrien Quéret-Podesta

Kwota: 1 454 034

Okres realizacji: 16.10.2017-15.10.2022

Jednostka finansująca: Narodowy Program Rozwoju Humanistyki, Ministerstwo Edukacji i Nauki

Przewidywany efekt projektu: publikacja online i drukowana zawierająca ekscerpty kronik węgierskich

Kierowniczką projektu: dr hab. Mariola Jakubowicz, prof. IS PAN

Tytuł projektu: Słownik prasłowiański. Tom XI (wersja cyfrowa)

Numer projektu: 11H 16 0266 84

Wykonawcy i wykonawczynie: dr hab. Mariola Jakubowicz, prof. IS PAN, dr Tomasz Kwoka, dr Szymon Pogwizd, dr Beata Raszevska-Żurek, mgr Paweł Swoboda, mgr Zuzanna Wojdyła, mgr Artur Zwolski

Kwota: 750 846

Okres realizacji: 16.10.2017-15.10.2022

Jednostka finansująca: Narodowy Program Rozwoju Humanistyki, Ministerstwo Edukacji i Nauki

Przewidywany efekt projektu: publikacja online tomu XI *Słownika prasłowiańskiego*

4. GRANTY W RAMACH INNYCH PROGRAMÓW

Granty zakończone:

Liczba: 2

Kierownik projektu: dr Paweł Kowalski

Tytuł projektu: Słowotwórstwo w przestrzeni komunikacyjnej/Word formation in the communicational area

Okres realizacji: 2020-2021

Jednostka finansująca: MEiN, Społeczna Odpowiedzialność Nauki

Afiliacja: IS PAN

Kierowniczką projektu: dr hab. Helena Krasowska, prof. IS PAN

Wykonawca: Paweł Levchuk

Tytuł projektu: Polski Festiwal Nauki w Ukrainie

Okres realizacji: 2021 (organizacja Festiwalu przeniesiona z 2020 na 2021 rok)

Jednostka finansująca: MEiN, Społeczna Odpowiedzialność Nauki

Afiliacja: IS PAN

Granty realizowane:

Liczba: 2

Kierownik projektu: dr Paweł Kowalski

Tytuł projektu: Rozbudowa i utrzymanie bazy danych światowego językoznawstwa sławistycznego iSybislaw

Wykonawcy: dr Paweł Kowalski, dr Jakub Banasiak, dr Roman Tymoshuk, dr Marcin Fastyn i in.

Okres realizacji: 2021-2023

Jednostka finansująca: MEiN

Afiliacja: IS PAN

Kierowniczka projektu: dr Yuliya Khadyniuk

Tytuł projektu: Solidarni z Białorusią

Okres realizacji: 1.2021-31.1.2022

Jednostka finansująca: Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej

Afiliacja: IS PAN

Granty realizowane we współpracy z Fundacją Sławistyczną

Granty zakończone

Liczba: 2

Kierowniczka projektu: dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, prof. IS PAN

Tytuł projektu: Conventional and unconventional ways of transmitting and revitalizing minoritized languages

Wykonawczynie i wykonawca: dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, prof. IS PAN, dr Maciej Mętrak

Okres realizacji: 2021 (konferencja przeniesiona z 2020 na 2021 rok)

Jednostka finansująca: MEiN, Doskonała Nauka

Afiliacja: Fundacja Sławistyczna

Kierowniczka projektu: dr hab. Helena Krasowska, prof. IS PAN

Tytuł projektu: VI Bukowiński Festiwal Nauki

Wykonawcy: Magdalena Pokrzyńska

Okres realizacji: 2020-2021

Jednostka finansująca: MEiN, Społeczna Odpowiedzialność Nauki

Afiliacja: Fundacja Sławistyczna

Granty w trakcie realizacji

Liczba: 1

Kierowniczka projektu: dr hab. Ewa Masłowska, prof. IS PAN

Tytuł projektu: III Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Dusza w doczesności – dusza w nieskończoności”

Wykonawczynie: dr hab. Ewa Masłowska, prof. IS PAN, dr Dorota Pazio-Wlazłowska

Okres realizacji: 2021-2022 (konferencja przeniesiona z 2020 na 2021 rok)

Jednostka finansująca: Ministerstwo Edukacji i Nauki, Doskonała Nauka

Afiliacja: Fundacja Sławistyczna

5. KONTRAKTY W RAMACH PROGRAMÓW RAMOWYCH UE

Granty zakończone

Liczba: 1

Kierownik projektu: dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN

Wykonawcy i wykonawczynie: dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN, dr hab. Maksim Duszkin, prof. IS PAN, dr Pavlo Levchuk, dr hab. Danuta Roszko, Tomáš Kuric

Tytuł projektu: CLARIN ERIC – European Research Infrastructure Consortium: Common Language Resources and Technology Infrastructure (Europejskie Konsorcjum Infrastruktury Naukowe: Wspólne Zasoby Językowe i Infrastruktura Technologiczna)

Numer projektu: DIR/WK/2018/01

Okres realizacji: 2018-2021

Jednostka finansująca: Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Realizowane

Liczba: 3

Kierowniczka projektu: dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, prof. IS PAN

Tytuł projektu: Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (Działanie 3.2 Interdyscyplinarne Programy Studiów Doktoranckich) PO WER

Menadżerka grantu: dr Anna Boguska

Wykonawcy i wykonawczynie: doktoranci i doktorantki

Okres realizacji: 2018-2023

Jednostka finansująca: Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, PO WER, UE Europejski Fundusz Społeczny

Kierowniczy projektu: dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, prof. IS PAN, dr Anna Boguska

Tytuł projektu: PROM – Międzynarodowa wymiana stypendialna doktorantów i młodej kadry akademickiej

Okres realizacji: 2019-2022

Jednostka finansująca: Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej

Kierownik projektu: dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN

Tytuł projektu: CLARIN – Wspólne zasoby językowe i infrastruktura technologiczna Usługi programistyczne i lingwistyczne w ramach projektu „CLARIN – Wspólne Zasoby Językowe i Infrastruktura Technologiczna” finansowanego w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014 – 2020, Priorytet IV: Zwiększenie potencjału naukowo-badawczego, Działanie 4.2: Rozwój nowoczesnej infrastruktury badawczej sektora nauki – zadania

Wykonawcy i wykonawczynie: dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN, dr Jakub Banasiak, dr Paweł Kowalski, dr hab. Danuta Roszko i in.

Okres realizacji: 2020-2024

Jednostka finansująca: MEiN

Afiliacja: IS PAN, ClarinPL

6. WNIOSKI O FINANSOWANIE PROJEKTÓW BADAWCZYCH ZŁOŻONE DO RÓŻNYCH PODMIOTÓW

Ogółem:

Liczba wniosków złożonych przez Instytut Sławistyki PAN w konkursach grantowych w roku 2021: **33**

6.1. Wykaz wniosków złożonych w konkursach Narodowego Centrum Nauki

Konkurs OPUS na projekty badawcze, w tym finansowanie zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej niezbędnej do realizacji tych projektów; konkurs przeznaczony jest dla naukowców na wszystkich etapach kariery naukowej

Tytuł projektu: Dokumenty i biurokracja w regionach ponemieckich: państwowotwórczość, regulacja i kontrola w Polsce i Czechosłowacji (od lat 40. do 70. XX wieku)

Kierowniczka: dr Karolina Ćwiek-Rogalska

Tytuł projektu: Przemiany polszczyzny na terenie Białorusi i Litwy w drugiej połowie XX wieku i na początku wieku XXI. Perspektywa socjolingwistyczna

Kierowniczka: dr hab. Ewa Golachowska, prof. IS PAN

Tytuł projektu: Przemiany w teatrze rosyjskim XXI wieku. Teksty i konteksty

Kierowniczka: dr hab. Katarzyna Osińska, prof. IS PAN

Tytuł projektu: Element emotywny w komparacji profili konceptu „osoba gruba” zrekonstruowanych na podstawie narracji indywidualnych

Kierowniczka: dr Dorota Pazio-Wlazłowska

Tytuł projektu: Między wierszami. Poezja w kulturze ekranu

Kierowniczka: dr hab. Joanna Roszak, prof. IS PAN

Tytuł projektu: Morfonologia języka macedońskiego

Kierowniczka: prof. dr hab. Irena Sawicka

Tytuł projektu: Bałkańskie adaptacje tureckich sufiksów

Kierowniczka: prof. dr hab. Irena Sawicka

Tytuł projektu: Jewish, Balkan, Female: The Literature of Balkan Jewish Women as a Minority Experience

Kierowniczka: dr Katarzyna Taczyńska

Tytuł projektu: Poznańskie księgi sądowe z wieku XIV i XV w nowej perspektywie badawczej

Kierowniczka: dr hab. Maria Trawińska, prof. IS PAN

Konkurs SONATA na projekty badawcze, przeznaczony dla naukowców, którzy uzyskali stopień doktora w okresie od 2 do 7 lat przed rokiem wystąpienia z wnioskiem

Tytuł projektu: Spory o granice wspólnoty w rosyjskim polu literackim po 1991 roku

Kierowniczka: dr Katarzyna Roman-Rawska

Konkurs PRELUDIUM na realizację projektów badawczych przez osoby rozpoczynające karierę naukową nieposiadających tytułu doktora

Tytuł projektu: Przemiany obrazu Zagrzebia w prozie chorwackiej po 1918 roku

Kierowniczka projektu: mgr Patrycja Chajęcka

Tytuł projektu: Codziennosc między granicami. Mobilność i praktyki translokacyjne w gruzińskim Marneuli

Kierowniczka: mgr Klaudia Kosicińska

Tytuł projektu: Z Flandrii, przez Niemcy, do Polski. Analiza teorii etnogenezy Wilamowian

Kierownik projektu: mgr Tymoteusz Król

Konkurs MINIATURA, do którego mogą być zgłaszane wnioski na realizację pojedynczego działania naukowego w jednej z wymienionych form: badań wstępnych/pilotażowych, kwerendy, stażu naukowego, wyjazdu badawczego albo wyjazdu konsultacyjnego

Tytuł projektu: Nowe wartości, nowe jakości we współczesnych językach słowiańskich (konfrontacja polsko-serbska)

Kierownik: dr Paweł Kowalski

Tytuł projektu: Sąsiedztwo w miastach postsocjalistycznych: Belgrad i Zagrzeb

Kierowniczka projektu: dr Marzena Maciulewicz

Konkurs CHANSE głównym celem programu jest ogłoszenie konkursu na międzynarodowe projekty badawcze pt. *Transformations: Social and cultural dynamics in the digital age*. Do zadań CHANSE należy finansowanie wysokiej jakości międzynarodowych projektów badawczych oraz inspirowanie współpracy między naukowcami a różnymi grupami interesariuszy, takimi jak: organizacje pozarządowe, instytucje kultury, prawodawcy, decydenci, szkoły itp.

Tytuł projektu: *Envisioning Futures: Utopias and Dystopias as Responses to Historical Change*

Kierowniczka polskiego zespołu: dr Anna Boguska

Kierownik projektu: Juan Pro; Consejo Superior de Investigaciones Científicas (CSIC)

KONKURS POLONEZ BIS jest współfinansowany przez Komisję Europejską i Narodowe Centrum Nauki w ramach prestiżowego grantu Marie Skłodowska-Curie COFUND. Jest to konkurs, dla doświadczonych naukowców z całego świata

Tytuł projektu: *Humor polityczny jako transgresja: karykatury i memy o prezydencie W. Zeleńskim: analiza medialno-lingwistyczna*

Kierownik: dr Orest Semotiuk, opiekun: dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN

Tytuł projektu: *Zagrożony język krymskotatarski i jego problemy (w odniesieniu do doświadczeń europejskiej polityki językowej w ochronie języków zagrożonych)*

Kierowniczka: dr Alina Dochu, opiekunka: dr hab. Helena Krasowska, prof. IS PAN

6.2. Wykaz wniosków złożonych w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki Ministerstwa Edukacji i Nauki

Tytuł projektu: *Tłumaczenie na język angielski i opublikowanie w Wydawnictwie Naukowym Peter Lang monografii Świadectwo zanikającego dziedzictwa. Mowa polska na Bukowinie: Rumunia-Ukraina*

Kierowniczka: dr hab. Helena Krasowska, prof. IS PAN

Wykonawczynie: dr hab. Helena Krasowska, prof. IS PAN

Tytuł projektu: Egodokumenty Emilii z Bieniowskich Wróblewskiej z lat 1850–1886.
Kontekst społeczny i obyczajowy – Rodzina kresowa – Język – Patriotyzm w relacji do innych wartości

Kierowniczka: dr hab. Zofia Sawaniewska-Moch

Wykonawczynie: dr Emilia Kolinko, doc. dr Irena Masojć, dr Olga Mastianica-Stankiewicz,
mgr Agnieszka Kozyra

6.3. Wykaz wniosków złożonych przez badaczy z zagranicy w konkursach Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej

Solidarni z Białorusią (Solidarni z naukowcami)

dr Uładzimir Lobach

opiekunka: dr hab. Anna Engelking, prof. IS PAN

dr Sergei Mudrov

opiekunka: dr hab. Ewa Golachowska, prof. IS PAN

dr Tatsiana Trashchynskaya-Stsiapushyna

opiekunka: dr hab. Katarzyna Osińska, prof. IS PAN

dr Ala Pihalskaya

opiekun: dr hab. Aleksander Smaliańchuk, prof. IS PAN

dr Nina Stuzhinskaya

opiekun: dr hab. Aleksander Smaliańchuk, prof. IS PAN

Okres realizacji: 2022-2023

Jednostka finansująca: Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej

6.4. Wykaz wniosków złożonych w konkursach European Research Council

ERC Starting Grant

dr Karolina Ćwiek-Rogalska, Recycling the German Ghosts. Resettlement Cultures in Poland, Czechia and Slovakia after 1945

Grant otrzymał finansowanie i jego realizacja rozpocznie się w 2022 roku.

ERC Consolidator Grant

dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, prof. IS PAN, Minority-majority language communication in borderland communities of Europe: intelligibility and English as a lingua franca

6.5. Wykaz wniosków złożonych w konkursach Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej

Grant interwencyjny

dr hab. Anna Cieślewska (kierowniczka)/mgr Klaudia Kosicińska

Tytuł projektu: Mobilność konfliktu: konsekwencje wojny w Górskim Karabachu w 2020 roku – Azerbejdżanie i Ormianie w Gruzji

dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska (kierowniczka)/mgr Nina Boichenko/mgr Natalia Judzińska/prof. Joanna Tokarska-Bakir

Tytuł projektu: Jak kryzys humanitarny 2021 roku i nowa ścieżka migracyjna we wschodniej granicy Unii Europejskiej odnowiły stare słowniki i uruchomiły skrypt zagładowy?

Welcome to Poland

dr Olha Tkachenko/ dr Marzena Maciulewicz

Tytuł projektu: Nauka online. Przeciwdziałanie wykluczeniu w międzynarodowej przestrzeni wirtualnej

Wspólne projekty badawcze między Polską a Ukrainą

dr hab. Dorota K. Rembiszewska, prof. IS PAN

Tytuł projektu: *Słownik prowincjonalizmów podolskich* Aleksandra Kremera jako leksykograficzne świadectwo dawnej polszczyzny i polsko-wschodniosłowiańskich kontaktów językowo-kulturowych.

Program wymiany osobowej studentów i naukowców w ramach współpracy bilateralnej

dr hab. Piotr Sobotka, prof. IS PAN

Tytuł projektu: Przysłowki czeskie: pochodzenie i funkcjonalny rozwój

Wnioskowany okres pobytu: 26.09.2022 – 31.12.2022, Masaryk University, Brno, Czechy

dr hab. Dorota K. Rembiszewska, prof. IS PAN

Tytuł projektu: Słowniki gwarowe z obszaru wschodniej i środkowej Słowacji na tle polskiej leksykografii gwarowej z terenu Polski północno-wschodniej

Wnioskowany okres pobytu: 15.02–16.06.2023, University of Prešov in Prešov, Słowacja

6.6. Wykaz wniosków złożonych w konkursie MNiE

dr Ewa Wróblewska-Trochimiuk

stypendium Ministra Edukacji i Nauki dla wybitnych młodych naukowców

mgr Tymoteusz Król

stypendium Ministra Edukacji i Nauki dla wybitnych młodych naukowców

7. UCZESTNICTWO W GRANTACH AFILIOWANYCH POZA INSTYTUTEM SŁAWISTYKI PAN

Granty zakończone

Liczba: 1

Kierownik projektu: dr Maciej Mętrak

Tytuł projektu: Mapa świata z jarmarcznej ulotki – czeska dziewiętnastowieczna twórczość kramarska w perspektywie etnolingwistycznej

Okres realizacji: 2018-2021

Jednostka finansująca: Narodowe Centrum Nauki

Afiliacja: Uniwersytet Warszawski

Granty realizowane

Liczba: 6

Kierownik projektu: prof. dr hab. Maciej Grochowski

Pracownik IS PAN: dr hab. Piotr Sobotka, prof. IS PAN

Tytuł projektu: Przewodnik językowo-encyklopedyczny po gramatyce semantycznej języka polskiego w ujęciu historycznym

Okres realizacji: 2018-2023

Jednostka finansująca: Narodowy Program Rozwoju Humanistyki, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Afiliacja: Instytut Języka Polskiego PAN

Kierownik projektu: dr hab. Michael Hornsby, prof. UAM

Pracowniczka IS PAN: dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, prof. IS PAN

Tytuł projektu: Rewitalizacja języka bez udziału jego rodzimych użytkowników: Studium języka bretońskiego w Górnej Bretanii oraz języka łużyckiego na Dolnych Łużycach / Language revitalisation without native speakers: The cases of Breton in Upper Brittany and Sorbian in Lower Lusatia.

Okres realizacji: 2019-2022

Jednostka finansująca: Narodowe Centrum Nauki, OPUS

Afiliacja: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza

Kierowniczka projektu: dr Iwona Kaliszewska

Pracowniczka IS PAN: dr Iwa Kołodziejska

Tytuł projektu: Krajobrazy medyczne w trakcie i po epidemii na Kaukazie Północnym (Czeczenia i Dagestan)

Okres realizacji: 2021-2024

Jednostka finansująca: Narodowe Centrum Nauki

Afiliacja: WKNS UW, Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej

Kierownik projektu: dr Paweł Krupa

Pracowniczka IS PAN: dr hab. Katarzyna Kotyńska, prof. IS PAN

Tytuł projektu: Wiktor Petrow – w stronę krytycznej nowoczesności. Tłumaczenie z języka ukraińskiego i edycja krytyczna wraz z opracowaniem naukowym pism Wiktora Petrowa (ps. W. Domontowycz, W. Ber; 1894-1969) w III tomach

Okres realizacji: 2017-2022

Jednostka finansująca: Narodowy Program Rozwoju Humanistyki, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Afiliacja: Uniwersytet Jagielloński

Kierowniczka projektu: prof. dr hab. Bożena Rozwadowska

Pracownik IS PAN: dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN

Tytuł projektu: SLAVICUS. New computational and experimental methods in research on semantic micro-typology of Slavic and Baltic languages

Okres realizacji: 2021-2025

Jednostka finansująca: UWr, MEiN

Afiliacja: Uniwersytet Wrocławski

Kierowniczka projektu: dr hab. Mariola Tymochowicz

Doktorant IS PAN: mgr Tymoteusz Król

Tytuł projektu: Słownik terminologiczny polskich strojów ludowych. Publikacja książki oraz upowszechnienie wyników w internecie na platformie strojeludowe.net

Okres realizacji: 30.06.2020-31.05.2025

Jednostka finansująca: MEiN, NPRH

Afiliacja: Polskie Towarzystwo Ludowe

V. PUBLIKACJE PRACOWNIKÓW I PRACOWNICZEK INSTYTUTU SLAWISTYKI PAN

1. MONOGRAFIE AUTORSKIE

- **Joanna Goszczyńska**, *Mroczne oblicze czeskiej literatury. Karuzela modernizmu*, Dom Wydawniczy i Handlowy Elipsa, 2021, ISBN 978-83-8017-392-7, 148 ss.

Monografia poświęcona jest twórczości czeskich modernistów – zarówno tych z pierwszych dekad XX wieku, jak i z okresu międzywojennego. Zgodnie z tytułem, autorka skupia tu swoją uwagę na „mrocznym obliczu” tej literatury, czy może raczej na jej mrocznej stronie. Ów tytułowy mrok ma charakter podwójny – z jednej strony bowiem mowa tu o utworach eksplorujących ciemne, często skrywane przez jednostkę, doświadczenia związane z odkrywaniem prawdy o ludzkiej naturze czy te łączące się z kryzysem kultury, zawirowaniami politycznymi, przeżywaniem i bilansowaniem Wielkiej Wojny. Z drugiej – teksty, o których tu mowa, były często dotąd ukryte przed współczesnym czytelnikiem na skutek dominacji stereotypowego obrazu czeskiej literatury jako tej zajmującej się przede wszystkim codziennością, przygodami „małego człowieka”, eksponującej humorystyczny stosunek do świata. (...) Dla czytelnika polskiego jest to okazja nie tylko do wielu lekturowych odkryć, ale także – do skonfrontowania rozpoznań dotyczących literatury czeskiej z tym, co działo się w literaturze modernistycznej w Polsce i całej Europie Środkowo-Wschodniej. [z recenzji]

- **Pazio-Wlazłowska Dorota**, *Церковь в кругу ценностей: семья, традиция, патриотизм (по материалам интернет-портала «Российской газеты»)*, Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, 2021, ISBN 978-83-66369-47-4, 246 ss.

Monografia, stanowiąca analizę z pogranicza aksjolingwistyki i mediolingwistyki, przedstawia korelacje aksjologiczne między conceptem *cerkiew* i conceptami *rodzina*, *tradycja* i *patriotyzm*. Materiał badawczy stanowi korpus ponad 400 tekstów opublikowanych w latach 2011–2020 na portalu www.rg.ru. Analiza wskazuje na ścisły związek między rozpatrywanymi conceptami. Antropomorfizacja *cerkwi* sprzyja jej postrzeganiu przez pryzmat *rodziny*, przede wszystkim w aspekcie psychospołecznym i aksjologicznym. Dla obu conceptów kluczowe są relacje międzyludzkie – troska, a przede

wszystkim miłość, postrzegana nie tylko jako najwyższa wartość, ale też warunek człowieczeństwa i prawdziwego szczęścia. Dla związku zachodzącego między *cerkwią* i *tradycją* zasadnicza jest fundamentalna dla społecznej samoidentyfikacji kategoria trwania. *Tradycja* postrzegana jest jako suma wymiaru świeckiego i religijnego, historia Cerkwi jest bowiem nierozzerwalnie związana z historią państwowości, zarówno w planie materialnym, jak i duchowym. Wspólnymi elementami konceptów *cerkiew* i *patriotyzm* są miłość do ojczyzny i gotowość do jej obrony. Znaczenie mają również kategorie pamięci i trwania w czasie.

- **Aleksander Smaliańczuk**, *„Вызвалення” і заняволеныя. Польшка-беларускае памежжа 1939-1941 гг. у дакументах беларускіх архіваў*, Выдавец Зміцер Колас, 2021, ISBN 9789852301558, 383 ss.

Historia sowieckiej okupacji terenów Białorusi Zachodniej/województw północno-wschodnich II RP w latach 1939-1941 pokazana przez dokumenty archiwalne z archiwów na Białorusi. Książka zawiera niezwykle istotne, a dotychczas niepublikowane, źródła dotyczące okupowanych przez sowietów ziem północno-wschodnich II RP. Wśród nich znajdują się m.in. informacje dotyczące nastrojów społecznych i oporu przed totalitarnym reżimem. Publikacja ta jest ważna zarówno dla historii Białorusi, jak i dla Polski. W 2022 roku książka zostanie wydana także w języku polskim.

- **Wojciech Sosnowski**, *Studium konfrontatywne frazeologii bułgarskiej, polskiej i ukraińskiej*, Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, Fundacja Sławistyczna, 2021, ISBN 978-83-66369-45-0, 216 ss.

Monografia poświęcona jest badaniu najnowszych zasobów frazeologicznych pochodzących z języków słowiańskich wcześniej niezestawianych ze sobą pod kątem potencjalności podobnych tendencji rozwojowych. Książka odpowiada na pytania o to, jak przebiegają tendencje w rozwoju zasobu frazeologicznego; które jednostki są bardzo aktywne w omawianych językach oraz jakie są podobieństwa i różnice w tworzeniu i wykorzystaniu zasobu frazeologicznego. Przedmiot analizy stanowiły dwie grupy frazeologizmów: aktywna frazeologia ogólna i najnowsza frazeologia. Analiza konfrontatywna, przyjęta jako metoda badawcza, była wynikiem kompromisu między poszczególnymi szkołami językoznawczymi, w tym przypadku bułgarskiej, polskiej i ukraińskiej. Znalazło to odzwierciedlenie w precyzowaniu i poszukiwaniu wspólnego

mianownika dla wielu istotnych terminów językoznawczych. Zgodnie z przyjętymi założeniami przebadano jednostki znaczeniowo niepodzielne, stosunkowo stabilne, wyrażające całościowe znaczenia, które nie są sumą znaczeń komponentów wyrażenia i są odtwarzane w mowie jako gotowa konfiguracja leksykalna. Dzięki zastosowaniu opisu jednostek za pomocą modeli definicyjnych oraz wyjściu od znaczenia ku formie udało się przeanalizować materiał z trzech języków równorzędnie, przy użyciu kryterium ilościowego i jakościowego.

W pracy wykorzystano około 1500 jednostek frazeologicznych, po 500 z każdego języka. Sporządzenie indeksu najczęściej używanych frazeologizmów pozwoliło zarejestrować zwroty frazeologiczne nienotowane w żadnych innych opracowaniach. Podstawowym celem badań była konfrontacja frazeologizmów bułgarskich, polskich i ukraińskich pod różnymi istotnymi aspektami, takimi jak: typy opisu leksykograficznego; rola korpusów w notowaniu frazeologizmów; homonimia językowa; sposoby wzbogacania zasobu frazeologicznego języków (w tym kalkowania i zapożyczenia zwrotów frazeologicznych z różnych odmian języka angielskiego); obecność i żywotność frazeologizmów z komponentem kulturowym; powstawanie najnowszych frazeologizmów i związanych z nimi procesów derywacyjnych oraz podobieństwa i różnice obserwowane w procesie wzbogacania zasobu frazeologicznego. Analiza konfrontatywna pokazała, że język bułgarski, polski i ukraiński w podobny sposób reagują na zmiany w rzeczywistości społeczno-ekonomiczno-kulturalnej, które opisują i interpretują za pomocą wielu nowych frazeologizmów powstających w wyniku podobnych procesów derywacyjnych.

- **Joanna Tokarska-Bakir**, *Bracia miesiące. Studia z antropologii historycznej Polski 1939-1945*, Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk, ISBN 978-83-66448-98-8, 2021, 527 ss.

W studiach ze zbioru *Bracia miesiące*, opartych na kwerendzie w Instytucie Pamięci Narodowej i innych archiwach, zostały ukazane sposoby, w jakie w czasie ostatniej wojny nieżydowscy Polacy włączali się w niemiecki projekt zagłady Żydów, a po jej zakończeniu – przyczynili się do wymordowania znacznej części ocalałych. W opisie kilkunastu zdarzeń powracają te same pytania: Jakie są społeczne korelaty przemocy antyżydowskiej, przedsięwziętej bez niemieckiej inicjatywy i wiedzy? Które typy relacji społecznych szczególnie często prowadziły do takiej przemocy? Czy owa przemoc była,

jak chcą ocaleni, integralną częścią i kontynuacją Holokaustu, czy należy ją kwalifikować jako odrębną, paralelną przemoc ludobójczą?

- **Joanna Tokarska-Bakir**, *Jewish Fugitives in the Polish Countryside. Beyond the German Holocaust Project*, Peter Lang Publishing Group, 2021, ISBN 978-3631849279, 298 ss.

Zebrane w tomie studia przypadków, koncentrujące się na walce o przeżycie żydowskich Polaków pozostawionych na polskiej wsi w czasie Holokaustu, oparte są na badaniach prowadzonych w Instytucie Pamięci Narodowej. Tam, gdzie to możliwe, zostały one również uzupełnione zeznaniami ocalałych Żydów rozproszonych po całym świecie. We wszystkich tekstach przewijają się co najmniej dwa motywy przewodnie: Jakie są społeczne korelaty antyżydowskiej przemocy podejmowanej przez polskich sąsiadów bez niemieckiej inicjatywy, a nawet wiedzy? Czy istnieją pewne typy relacji społecznych, które są bardziej podatne na tego rodzaju przemoc? Jaka była rola chłopstwa, elit społecznych i kościoła katolickiego w podżeganiu do przemocy i jej stosowaniu? Czy miało to miejsce pod wpływem Holokaustu, czy była to odrębna forma przemocy ludobójczej?

2. MONOGRAFIE WSPÓŁAUTORSKIE

- **Elżbieta Janicka**, Tomasz Żukowski, *Philo-Semitic Violence: Poland's Jewish Past in New Polish Narratives*, Rowman & Littlefield, 2021, ISBN 978-1-7936-3669-0, 280 ss.

Monografia podejmuje namysł nad rosnącą popularnością przemocy filosemickiej w Polsce w okresie między rokiem 2000 i ujawnieniem polskiego udziału w Zagładzie a zwrotem autorytarnym w polskiej polityce w roku 2015. Elżbieta Janicka i Tomasz Żukowski analizują zjawiska określane mianem „nowego otwarcia w stosunkach polsko-żydowskich” i uważane za rezultat społeczno-kulturowej zmiany oraz pośmiertnej inkluzji tych, którzy za życia byli poddani antysemitycznej przemocy. Autorka i autor przyglądają się zasadom i warunkom owej inkluzji, której obiektem jest fantazmatyczna zbiorowa figura wyobrazonego „Żyda”.

Różni twórcy, różnorakie media, te same przyjazne intencje, ta sama entuzjastyczna recepcja bez względu na płeć i wiek, niezależnie od politycznych i

klasowych podziałów. Dopasowana do oczekiwań większości, wyobrażona „żydowska” figura potwierdza i legitymizuje większościową opowieść – zwłaszcza na temat polskich postaw i zachowań w czasie Zagłady. Grupa dominująca może dzięki temu zatracić się w Baudrillardowskiej rozkoszy retrospektywnych halucynacji. Rezultat: agresja wobec każdego, kto będzie śmiało przerwać narcystyczną autoinscenizację.

Książka odsłania polski etniczno-religijny porządek tożsamościowy, który uprzywilejowuje troskę o zbiorowy wizerunek własny kosztem rzeczywistości. Przeprowadzone przez autorów dochodzenie ukazuje, jak wzory przemocy i wykluczenia reprodukują się, gdy antysemityzm – wraz z jego chrześcijańskimi źródłami i funkcją wspólnototwórczą – nie jest otwarcie problematyzowany, rewidowany i odrzucany mimo swoich zbrodniczych konsekwencji i w świetle elementarnej zasady równych praw.

- **Dorota K. Rembiszewska**, Janusz Siatkowski, *Pogranicze polsko-wschodniosłowiańskie. Studia wyrazowe. Cz. 2*, Uniwersytet Warszawski, 2021, ISBN 978-83-66400-38-2, 441 ss.

Publikacja jest kontynuacją rozważań zawartych w pracy *Pogranicze polsko-wschodniosłowiańskie. Studia wyrazowe* (2018). Autorzy szczególną uwagę zwrócili na rozróżnienie rzeczywistych pożyczek od reliktywów dawnej wspólnoty słowiańskiej. Omówili kilkadziesiąt wyrazów charakterystycznych dla tego obszaru, m.in.: bondka, cedziłko, czygun, dubas, dziażka, drahle, holopa, kaban, kaczać, kałamucić, kołotuszka, kindziuk, koczerga, kociuba, kozytki, kulhawy, łoszak, małanka, mizynek, paciuk, pluszczyć, opołonik, prynuka, radziuszka, skowroda, szczupać, tłoka, wołoszka, żeniuch.

- **Irena Sawicka**, Бранислав Геразов, Веселинка Лаброска, Ана Цихнерска, Агата Травињска, *Фонетика и фонологија на македонскиот стандарден јазик. Супрасегментална фонетика и фонологија*, Macedonian Academy of Sciences and Arts, ISBN 978-608-203-317-4, 2021, 229 ss.

Monografia jest opisem fonetyki i fonologii suprasegmentalnej (prozodii) języka macedońskiego. Składa się z czterech części: sylaba, wyraz prozodyczny, fraza prozodyczna, tekst. Zastosowano w niej teorię fonologii autosegmentalnej.

3. TOMY POD REDAKCJĄ I WSPÓLREDAKCJĄ NAUKOWĄ PRACOWNIKÓW I PRACOWNICZEK INSTYTUTU SŁAWISTYKI PAN

- **Jakub Banasiak**, Kiklewicz Aleksander, Mazurkiewicz-Sułkowska Julia (red.), *Języki słowiańskie dziś: w kręgu kategorii, struktur i procesów*, Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, Uniwersytet Łódzki, 2021, ISBN: 978-83-66369-43-6, 2021, 404 ss.
- **Irena Grudzińska-Gross, Konrad Matyjaszek** (red.), *Breaking the Frame. New School of Polish-Jewish Studies*, Peter Lang Publishing Group, 2021, ISBN 9783631847862, 470 ss.
- **Paweł Kowalski** (red.), *Słowotwórstwo w przestrzeni komunikacyjnej*, Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, 2021, ISBN: 978-83-66369-41-2, s. 175-190.
- **Dorota Leśniewska** (red.), *Niekonwencjonalne historie instytucji sławistycznych*, Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, 2021, e-ISBN 978-83-66369-25-2, ss. 320.
- **Joanna Roszak** (red.), *Kartki o Nelly Sachs*, Fundacja Kultury Popularnej, ISBN 9788395324482, 2021, 172 ss.
- **Aleksander Smaliańczuk** (red.), *Za pierwszych Sowietów. Polsko-białoruskie pogranicze 1939–1941 w relacjach mówionych mieszkańców Białorusi*, Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia, 2021, ISBN 978-83-64486-99-9, 460 ss.
- **Olha Tkachenko, Ayur Zhanaev** (red.), *Searching for Identity: Personal Experiences and Methodological Reflections*, Uniwersytet Warszawski, 2021, ISBN 978-83-235-4807-2, 369 ss.

4. CZASOPISMA NAUKOWE WYDANE LUB WSPÓŁWYDANE PRZEZ INSTYTUT SŁAWISTYKI PAN I ZAMIESZCZONE NA PLATFORMIE INTERNETOWEJ: [HTTPS://ISPAN.WAW.PL/JOURNALS/INDEX.PHP](https://ispan.waw.pl/journals/index.php)

- „Acta Baltico-Slavica”, redaktor naczelny: **dr hab. Maksim Duszkin, prof. IS PAN**, nr 45 za 2021 rok: *Kontakty Językowe i kulturowe w Europie. Stan badań i nowe perspektywy badawcze*.
- „Adeptus”, redaktor naczelny **dr Maciej Mętrak**, nr 17 za 2021 rok: *Geniusze, kosmici i dinozaury*; nr 18 za 2021 rok: *Biografie pod specjalnym nadzorem*.

- „Cognitive Studies / Études cognitives”, redaktor naczelny **dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN**, nr 21 za 2021 rok.
- „Colloquia Humanistica”, redaktorka naczelna prof. dr hab. Jolanta Sujecka, nr 10 za 2021 rok: *Heritage and the Post-Socialist City: Social and Cultural Perspectives*.
- „Slavia Meridionalis”, redaktorka naczelna **dr Ewelina Drzewiecka**, nr 21 za 2021 rok: *Społeczeństwo XXI wieku – zacieranie się granic, języków i kultur*.
- „Sprawy Narodowościowe. Seria nowa”, redaktorki naczelne **dr Karolina Ćwiek-Rogalska i dr Ewa Wróblewska-Trochimiuk**, nr 53 za 2021 rok: *A Moderate Europe? Radicalism in Central European Cultures*.
- „Studia Litteraria et Historica”, redaktorka naczelna dr **Anna Zawadzka**, nr 10 za 2021 rok: *(De)Faszycacja: historia i współczesność*.
- „Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej”, redaktorka naczelna **dr hab. Mariola Jakubowicz, prof. IS PAN**, nr 56 za 2021 rok.

5. CZASOPISMA NAUKOWE POD REDAKCJĄ PRACOWNIKÓW I PRACOWNICZEK INSTYTUTU SŁAWISTYKI PAN WYDANE PRZEZ INNE PODMIOTY

- „Colloquia”, członkini redakcji: **dr Małgorzata Kasner**, Institute of Lithuanian Literature and Folklore, nr 46 i 47 za 2021 rok.
- „Homo Historicus”, redaktor naczelny: **dr hab. Aleksander Smalianczuk, prof. IS PAN**, Instytut „Palitycznaya sfera” (Mińsk), nr 6 za 2021 rok.
- „Kontakty”, redaktorka naczelna: **prof. dr hab. Joanna Goszczyńska**, MNiSZW, nr 19 za 2021 rok.
- „Linguistica Copernicana”, członkini redakcji: **prof. dr hab. Irena Sawicka**, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, nr 18 za 2021 rok.
- „Polish Review”, członkini redakcji: **dr hab. Irena Grudzińska-Gross, prof. IS PAN**, University of Illinois Press, nr 4 za 2021 rok.
- „Prace Filologiczne. Literaturoznawstwo”, członkini redakcji: **prof. dr hab. Joanna Goszczyńska**, Wydział Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego, nr 11 za 2021 rok.
- „Rocznik Centrum Studiów Białoruskich / Гадавік Цэнтра беларускіх студыяў”, redaktor naczelny: **dr hab. Aleksander Smaliańczuk, prof. IS PAN**; zastępczyni redaktora naczelnego: **dr hab. Anna Engelking, prof. IS PAN**, Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego, nr 7 za 2021 rok.

- „Slovenská reč, časopis pre výskum slovenského jazyka”, członek redakcji: **dr Paweł Kowalski**, Orgán Jazykovedného ústavu Ľudovíta Štúra SAV, nr 86 za 2021 rok.
- „Zeszyty Cyrylo-Methodiańskie”, członkini redakcji: **dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybowa, prof. IS PAN**, Uniwersytet Marii Skłodowskiej-Curie w Lublinie, nr 9 za 2020 rok.
- „Zeszyty Łużyckie”, członkini redakcji: **dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, prof. IS PAN**; członek redakcji i redaktor numeru: **dr Maciej Mętrak**, Instytut Slawistyki Zachodniej i Południowej Uniwersytetu Warszawskiego, nr 55 za 2021 rok.

VI. NAGRODY PRYZNANE PRACOWNIKOM I PRACOWNICZKOM INSTYTUTU SŁAWISTYKI PAN

1. NAGRODY KRAJOWE ZA DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWĄ

dr hab. Helena Krasowska, prof. IS PAN (nagroda indywidualna)

- Odznaka Honorowa „Bene Merito”. Polskie resortowe odznaczenie cywilne; zaszczytne honorowe wyróżnienie nadawane za działalność wzmacniającą pozycję Polski na arenie międzynarodowej

Nadający: Minister Spraw Zagranicznych RP

dr hab. Joanna Roszak, prof. IS PAN

- Nagroda im. Prof. Romana Czerneckiego (indywidualna, specjalna)
Nadający: Fundacja EFC.
- Nagroda II stopnia za osiągnięcia w edukacji artystycznej dzieci i młodzieży (indywidualna)

Nadający: Dyrektor Centrum Edukacji Artystycznej.

- Nominacja do Nagrody im. Ireny Sendlerowej

Nadający: Centrum Edukacji Obywatelskiej

dr Anna Boguska (nagroda indywidualna)

- Nagroda Fundacji Sławistycznej za Debiut Książkowy z Dziedziny Sławistyki za publikację książki *Życie na wyspach. Chorwacka współczesna proza insularna*

Nadający: Kapituła Nagrody Fundacji Sławistycznej

dr Paweł Levchuk

- Wyróżnienie indywidualne dla monografii pt. *Trójjęzyczność ukraińsko-rosyjsko-polska Ukraińców niepolskiego pochodzenia* w konkursie na najlepszą monografię naukową z zakresu kultury białoruskiej i ukraińskiej im. Melecjusza Smotryckiego (pod patronatem JM Rektora Uniwersytetu Warszawskiego).

mgr Tymoteusz Król

- Nagroda im. Antoniego Kaliny za publikację *Wilamowianie i ich stroje* w kategorii „Książka o szczególnym znaczeniu dla etnologii, antropologii społeczno-kulturowej” (nagroda zbiorowa)

Nadający: Polskie Towarzystwo Ludoznawcze

2. NAGRODY ZAGRANICZNE ZA DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWĄ

prof. dr hab. Joanna Goszczyńska (nagroda indywidualna)

- Wielki Złoty Medal Uniwersytetu Komenskigo w Bratysławie

Nadający: Rektor Uniwersytetu Komenskigo

prof. dr hab. Irena Sawicka

- Wybór na członkinię Akademii Nauk i Sztuk Kosowa

Nadający: Akademia Nauk i Sztuk Kosowa

VII. UZYSKANE STOPNIE NAUKOWE

1. STOPNIE NAUKOWE UZYSKANE PRZEZ PRACOWNIKÓW I PRACOWNICZKI INSTYTUTU SŁAWISTYKI PAN NADANE PRZEZ RADĘ NAUKOWĄ INNEGO PODMIOTU

Stopień doktora uzyskała:

Angelika Zanki

Data uzyskania: 7.12.2021

Tytuł rozprawy: Naród między kontynentami. Emigracja Chorwatów do Ameryki Południowej i ich powroty do kraju w kontekście politycznym

Promotor: dr hab. Patrycjusz Pająk

Recenzenci: dr hab. Maciej Czerwiński, prof. ucz. (Uniwersytet Jagielloński), dr hab. Leszek Małczak, prof. ucz. (Uniwersytet Śląski)

Dyscyplina: nauki o kulturze i religii

Placówka: Uniwersytet Warszawski

VIII. WSPÓŁPRACA Z MIĘDZYNARODOWYM ŚRODOWISKIEM NAUKOWYM

1. WYKAZ WSPÓLNYCH PROJEKTÓW BADAWCZYCH W RAMACH PROTOKOŁÓW O WSPÓŁPRACY MIĘDZY PAN I ZAGRANICZNYMI AKADEMIAMI ORAZ INNYMI PLACÓWKAMI NAUKOWYMI W 2021 ROKU

Liczba: **26** (**11** krajów)

Białoruś

Instytut Językoznawstwa im. Jakuba Kołasa NANB, Centrum Badań Białoruskiej Kultury,
Języka i Literatury, Mińsk

- *Badania w zakresie dialektologii i leksykografii języka białoruskiego i polskiego* (dr Veranika Kurtsova, **dr Małgorzata Ostrówka, dr hab. Dorota K. Rembiszewska, prof. IS PAN**) – 2020-2022
- *Białoruska i polska leksyka konfesyjna* (dr Iryna Budzko, **dr hab. Ewa Golachowska, prof. IS PAN**) – 2020-2022
- *Bibliografia językoznawstwa sławistycznego* (prof. dr hab. Hienadź Cychun, **dr Paweł Kowalski**) – 2020-2022
- *Typologia zmian semantycznych w polskim i białoruskim. Perspektywa historyczna i współczesność* (dr Ihar Kapyłou, **dr hab. Mariola Jakubowicz, prof. IS PAN**) – 2020-2022

Centrum Badań Białoruskiej Kultury, Języka i Literatury, Narodowa Akademia Nauk
Białorusi w Mińsku

- *Nowoczesne systemy informacji naukowej. Bibliografia językoznawstwa sławistycznego za rok 2009 i 2010 (z uzupełnieniami za lata 1992-2008). Metodologia nowoczesnej bibliografii* (dr Jauhenia Volkava, **dr Paweł Kowalski**) – 2020-2022

Bułgaria

Instytut Języka Bułgarskiego, Bułgarska Akademia Nauk w Sofii

- *Bibliografia online światowego językoznawstwa sławistycznego* (prof. dr hab. Miglena Mihaylova-Palanska, **dr Paweł Kowalski**) – 2018-2021

- *Konfrontacja językowa bułgarskiej i polskiej frazeologii* (prof. Diana Blagoeva, **dr Wojciech Sosnowski**) – 2018-2021

Instytut Literatury, Bułgarska Akademia Nauk w Sofii

- *Granice i pogranicza. Modele biblijne i ich inspiracje w średniowiecznych i nowoczesnych literaturach i kulturach południowosłowiańskich* (prof. dr hab. Ana Stoykova, **dr Ewelina Drzewiecka**) – 2018-2021

Centrum Cyrylometodejskie, Bułgarska Akademia Nauk w Sofii

- *Miasto wobec dynamiki kultury – refleksje i inspiracje południowosłowiańskich kultur i literatur od średniowiecza do ponowoczesności* (prof. dr hab. Slavia Barlieva, **dr hab. Grażyna Szwat-Gylybowa, prof. IS PAN**) – 2018-2021[KM1]

Czechy

Instytut Historii ANRCz, Praga

- *Kultura upamiętniania I wojny światowej w Polsce i w Czechach* (mgr Vojtěch Kessler, PhD, **dr Karolina Ćwiek-Rogalska**) – 2020-2022

Litwa

Instytut Języka Litewskiego, Litewska Akademia Nauk w Wilnie

- *Pamiętniki, dzienniki, słowniki i listy autorów dwujęzycznych z Litwy (XIX wiek – 1. połowa XX wieku)* (kontynuacja) (dr Vilija Sakalauskienė, **dr hab. Zofia Sawaniewska-Mochowa, prof. IS PAN, w 2021 roku zmiana kierownika - dr hab. Ewa Golachowska, prof. IS PAN**) – 2020-2022

Instytut Litewskiej Literatury i Folkloru, Litewska Akademia Nauk w Wilnie

- *Kultura pamięci Wilna we współczesnych litewskich i polskich tekstach kultury (XX – XXI wiek)* (dr Radvilė Racėnaitė, **dr Małgorzata Kasner**) – 2020-2022

Łotwa

Instytut Języka Łotewskiego w Rydze

- *Związki kulturowo językowe polsko-łotewskie i łotewsko-polskie* (kontynuacja) (dr hab. Anna Stafecka, **dr Małgorzata Ostrówka**) – 2018-2021

Macedonia

Macedońska Akademia Nauk i Sztuk, Skopje

- *Sąsiedztwo w kontekście stereotypów i realiów współczesnej Europy* (prof. dr Kata Kulavkova, **dr hab. Lilla Moroz-Grzelak, prof. IS PAN**) – 2020-2022

Rumunia

Katedra Sławistyki, Uniwersytet w Bukareszcie

- *Rumuni i Polacy: Tożsamość i wzajemne postrzeganie się* (prof. dr hab. Constantin Geambașu, **dr hab. Helena Krasowska, prof. IS PAN**) – 2019-2021

Serbia

Instytut Języka Serbskiego SANiS

- *Kluczowe pojęcia serbskiej i polskiej aksjofery w perspektywie ogólnosłowiańskiej* (dr Ivana Lazić-Konjik, **dr Dorota Pazio-Wlazłowska**) – 2017-2021

Słowacja

Instytut Językoznawstwa Ľ. Štúra, Słowacka Akademia Nauk w Bratysławie

- *Nowe wartości – nowe jakości we współczesnych językach słowiańskich* (dr Jana Wachtarczyková, **dr Paweł Kowalski**) – 2019-2022

Instytut Sławistyki Jana Stanisława, Słowacka Akademia Nauk w Bratysławie

- *Słowacko-polskie kontakty językowe i kulturowe* (prof. dr Katarína Žeňuchová, **dr Karolina Ćwiek-Rogalska**) – 2019-2022

Ukraina

Instytut Języka Ukraińskiego NANU, Kijów

- *Bibliografia online światowego językoznawstwa sławistycznego* (prof. Ievgeniia Karpilovska, **dr Paweł Kowalski**) – 2021-2023
- *Nowoczesne systemy informacji naukowej. Bibliografia językoznawstwa sławistycznego za rok 2009 i 2010 (z uzupełnieniami za lata 1992-2008).*

Metodologia nowoczesnej bibliografii (prof. Ievgeniia Karpilovska, **dr Paweł Kowalski**) – 2018-2021

- *Procesy innowacyjne w językach słowiańskich w kontekście etnokulturowym i etnojęzykowym. Specyfika leksyki i słowotwórstwa języków słowiańskich na początku XXI wieku* (prof. Ievgeniia Karpilovska, **dr Paweł Kowalski**) – 2018-2021

Instytut Narodoznawstwa NANU, Lwów

- *Pogranicze kulturowe w Pamięci Polaków i Ukraińców* (dr Lyudmila Bulhakova, **dr hab. Helena Krasowska, prof. IS PAN**) – 2021-2023

Instytut Językoznawczo-Informatyczny NANU, Kijów

- *Innowacje leksykalne i frazeologiczne w języku polskim i ukraińskim* (prof. Volodymyr Shirokov, **dr Roman Tymoshuk**) – 2021-2023

Instytut Językoznawczo-Informatyczny NANU, Kijów

- *Konfrontacja aktualnych procesów we współczesnym języku polskim i ukraińskim* (prof. Volodymyr Shirokov, **dr Wojciech Sosnowski**) – 2018-2020

Instytut Narodoznawstwa NANU, Lwów

- *Polsko-ukraińskie związki kulturowe* (dr Lyudmila Bulhakova, **dr hab. Helena Krasowska, prof. IS PAN**) – 2018-2020

Włochy

Consiglio Nazionale Delle Ricerche Istituto Di Linguistica Computazionale „A. Zampolli”,
Pisa

- *Różnorodność językowa, dyskryminacja językowa i dyskurs publiczny (Polska i Włochy)* (dr Claudia Soria, **dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, prof. IS PAN**) – 2020-2021

2. NOWE TEMATY WSPÓŁPRACY Z ZAGRANICĄ NA LATA 2022-2023 ZŁOŻONE W BIURZE WSPÓŁPRACY Z ZAGRANICĄ PAN W 2021 ROKU

Liczba: 5 (3 kraje)

Bułgaria

Instytut Języka Bułgarskiego, Bułgarska Akademia Nauk

- *Frazeologia bezekwiwalentna w języku bułgarskim i polskim (aspekty leksykograficzne)* (prof. Diana Blagoewa, **dr Wojciech Sosnowski, dr Roman Tymoshuk**), 2022-2023

Instytut Języka Bułgarskiego, Bułgarska Akademia Nauk

- *Ku wielojęzycznemu słownikowi słów kluczowych językoznawstwa slawistycznego* (dr Ekaterina Petkova, **dr Jakub Banasiak, dr Paweł Kowalski**), 2022-2023

Instytut Literatury, Bułgarska Akademia Nauk

- *Święte/świeckie – południowosłowiańskie tradycje i interpretacje* (prof. DSc. Ana Stoykova, **dr Ewelina Drzewiecka, dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybowa, prof. IS PAN, dr Ewa Wróblewska-Trochimiuk, dr Anna Boguska**), 2022-2023

Łotwa

Instytut Języka Łotewskiego w Rydze

- *Związki kulturowo językowe polsko-łotewskie i łotewsko-polskie* (kontynuacja) (dr hab. Anna Stafecka, **dr Małgorzata Ostrówka, dr hab. Ewa Gołachowska, prof. IS PAN**) – 2022-2024

Ukraina

Instytut Języka Ukraińskiego NANU, Kijów

- *Nowe jakości i wartości we współczesnych językach słowiańskich* (prof. Ievgeniia Karpilovska, **dr Paweł Kowalski**) – 2022-2023

Wyjazdy za granicę pracowników i pracowniczek Instytutu Sławistyki PAN w ramach wymiany bezdewizowej PAN

Liczba osób: 7

Kraje, do których wyjechano: Bułgaria, Łotwa, Rumunia, Słowacja

3. WSPÓŁPRACA MIĘDZY INSTYTUTEM SŁAWISTYKI PAN I ZAGRANICZNYMI PLACÓWKAMI NAUKOWYMI NA PODSTAWIE UMÓW MIĘDZY INSTYTUTAMI

Umowa na czas nieokreślony między **Instytutem Etnologii Akademii Nauk Republiki Czeskiej w Pradze** i Instytutem Sławistyki PAN o wzajemnej współpracy na polu naukowym, wymianie informacji naukowych (w tym wybranych czasopism i publikacji).

Umowa na czas nieokreślony o współpracy naukowej między **Przykarpackim Uniwersytetem Narodowym im. W. Stefanyka w Iwano-Frankiwsku** a Instytutem Sławistyki PAN. Umowa została podpisana w 2015 roku.

Umowa na czas nieokreślony o współpracy naukowej między **Uniwersytetem Narodowym im. Jurija Fedkowycza w Czerniowcach** a Instytutem Sławistyki PAN. Umowa została podpisana w 2016 roku.

Umowa na czas nieokreślony o współpracy naukowej między **Centrum Historii Miejskiej Europy Środkowo-Wschodniej we Lwowie** a Instytutem Sławistyki PAN. Umowa została podpisana w 2018 roku.

Umowa na czas nieokreślony o współpracy naukowej między **Winnickim Państwowym Uniwersytetem Pedagogicznym im. Michajła Kociubińskiego w Winnicy** a Instytutem Sławistyki PAN. Umowa została podpisana w 2017 roku.

Umowa na pięć lat o współpracy naukowej między **Instytutem Języka Litewskiego w Wilnie** a Instytutem Sławistyki PAN. Umowa została podpisana w 2019 roku.

Umowa na czas nieokreślony o współpracy w tworzeniu i wykorzystywaniu zasobów informacyjnych (światowe czeskie studia literackie) między **Instytutem Literatury**

Czeskiej (Czeska Akademia Nauk) a Instytutem Sławistyki PAN. Umowa została podpisana w 2021 roku.

4. WSPÓŁPRACA PRACOWNIKÓW I PRACOWNICZEK INSTYTUTU SŁAWISTYKI PAN Z ZAGRANICZNYMI INSTYTUCJAMI NAUKOWYMI BEZ ZAWARTEGO FORMALNEGO POROZUMIENIA

Instytut Historii Litwy, Polski Instytut Historyczny w Berlinie

- *Polsko-litewsko-białorusko-ukraińskie węzły pamięci*, **dr hab. Aliaksandr Smalianchuk, prof. IS PAN**

Instytut Języka Bułgarskiego, Bułgarska Akademia Nauk

- *Confrontative study of Bulgarian and Polish phraseology*, **dr Wojciech Sosnowski, dr Roman Tymoshuk**

Instytut Łużycki, Budiszyn

- *Bibliografia online światowego językoznawstwa sławistycznego*, **dr Paweł Kowalski, dr Ana Pohontsch**

Serbska Akademia Nauk, Wydział Filologiczny Uniwersytetu w Belgradzie

- *Bibliografia online światowego językoznawstwa sławistycznego*, **dr Jakub Banasiak, dr Marcin Fastyn, dr Paweł Kowalski**

Ukraińska Fundacja Językowo-Informatyczna, Ukraińska Akademia Nauk

- *Confrontation of current processes in modern Polish and Ukrainian languages*, **dr Wojciech Sosnowski, dr Roman Tymoshuk**

5. PROGRAM ERASMUS+ W INSTYTUCIE SŁAWISTYKI PAN

Wyjazdy

dr hab. Helena Krasowska, prof. IS PAN

- Bukareszt, Rumunia (teaching) – 18-22.10.2021
- Bukareszt, Rumunia (training) – 25-29.10.2021

dr hab. Dorota K. Rembiszewska, prof. IS PAN

- Preszów, Słowacja (teaching) – 18-22.10.2021

Przyjazd

- prof. dr Kristina Rutkowska, Uniwersytet w Wilnie, Litwa (training) – 23-27.11.2021

6. WNIOSKI ZŁOŻONE W PROGRAMIE PASIFIC

I nabór stypendystów zagranicznych (do 30 czerwca 2021 roku):

- dr Anton Dinerstein (Białoruś), opiekunka: **dr hab. Anna Engelking, prof. IS PAN**
- dr Alina Dochu (Ukraina), opiekunka: **dr hab. Helena Krasowska, prof. IS PAN**
- prof. Svitlana Matvieieva (Ukraina), opiekun: **dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN**
- dr Serhiy Blavatskyy (Ukraina), opiekunka: **dr hab. Katarzyna Kotyńska, prof. IS PAN**
- dr Nataliya Stryamets (Ukraina): opiekunki: **dr Iwa Kołodziejczak, dr hab. Anna Engelking, prof. IS PAN**
- dr Orest Semotiuk (Ukraina), opiekun: **dr hab. Piotr Sobotka, prof. IS PAN**
- prof. Karim Siebeneicher Brito (Brazylia), opiekunka: **dr hab. Ewa Golachowska, prof. IS PAN**

II nabór stypendystów zagranicznych (do 30 grudnia 2021 roku):

- dr Anastasiia Tokarieva (Ukraina), opiekunka: **dr hab. Joanna Roszak, prof. IS PAN**
- dr Uładzimir Wałodzin (Białoruś), opiekunka: **dr hab. Anna Engelking, prof. IS PAN**
- prof. Svitlana Matvieieva (Ukraina), opiekun: **dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN**

7. UDZIAŁ W GREMIACH NAUKOWYCH

Członkostwo w organizacjach naukowych krajowych

Komitety, Komisje, Rady PAN

- Akademia Młodych Uczonych PAN (dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, prof. IS PAN)

- Kapituła Nagrody Fundacji Sławistycznej (dr hab. Anna Engelking, prof. IS PAN, przewodnicząca, dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybowa, prof. IS PAN)
- Komisja Bałkanistyki przy Oddziale PAN w Poznaniu (prof. dr hab. Ryszard Grzesik, dr hab. Lilla Moroz-Grzelak, prof. IS PAN,)
- Komisja Kaszubska przy Stacji Polskiej Akademii Umiejętności w Gdańsku (dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, prof. IS PAN)
- Komisja Onomastyczna Oddział PAN w Poznaniu (dr hab. Lucyna Agnieszka Jankowiak, prof. IS PAN)
- Komisja Sławistyczna przy Oddziale PAN w Poznaniu (prof. dr hab. Ryszard Grzesik)
- Komitet Językoznawstwa PAN (dr hab. Piotr Sobotka, prof. IS PAN)
- Komitet Nauk Etnologicznych PAN (dr hab. Anna Engelking, prof. IS PAN, dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, prof. IS PAN)
- Komitet Słowianoznawstwa PAN (dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybowa, prof. IS PAN, prof. dr hab. Joanna Goszczyńska dr hab. Lilla Moroz-Grzelak, prof. IS PAN, prof. dr hab. Ryszard Grzesik, dr hab. Dorota K. Rembiszewska, prof. IS PAN, dr Maciej Mętrak – sekretarz)
- Sekcja Dialektologiczna Komitetu Językoznawstwa PAN (prof. dr hab. Anna Zielińska, dr hab. Ewa Golachowska, prof. IS PAN, dr hab. Ewa Masłowska, prof. IS PAN, dr hab. Zofia Sawaniewska-Moch, prof. IS PAN)
- Sekcja Etnolingwistyczna Komitetu Językoznawstwa PAN (prof. dr hab. Anna Zielińska, dr hab. Anna Engelking, prof. IS PAN, dr hab. Ewa Masłowska, prof. IS PAN, dr Agata Bielak, dr Dorota Pazio-Wlazłowska)
- Sekcja Onomastyczna Komitetu Językoznawstwa PAN (prof. dr hab. Jerzy Duma)
- Rada Fundacji Sławistycznej (prof. dr hab. Jerzy Duma, prof. dr hab. Anna Zielińska, dr hab. Anna Engelking, prof. IS PAN, dr hab. Ewa Golachowska, prof. IS PAN, dr hab. Helena Krasowska, prof. IS PAN, dr hab. Ewa Masłowska, prof. IS PAN, dr hab. Katarzyna Osińska, prof. IS PAN, dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN, dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybowa, prof. IS PAN, dr Małgorzata Ostrówka, dr Dorota Pazio-Wlazłowska, dr Ewa Wróblewska-Trochimiuk)
- Rada Naukowa Instytutu Archeologii i Etnologii PAN (dr hab. Anna Engelking, prof. IS PAN)
- Rada Naukowa Instytutu Języka Polskiego PAN (prof. dr hab. Anna Zielińska)

- Rada Programowa Przedstawicielstwa „Polska Akademia Nauk” w Kijowie (dr hab. Helena Krasowska, prof. IS PAN)
- Rada Towarzystw Naukowych PAN (dr hab. Anna Engelking, prof. IS PAN, członkini z ramienia PTL)
- Zespół doradczy ds. Zagranicznych Stacji Naukowych PAN (dr hab. Helena Krasowska, prof. IS PAN)
- Zgromadzenie Ogólne PAN, członek korespondent (prof. dr hab. Joanna Tokarska-Bakir)

Międzynarodowy Komitet Słowistów

- Bałkanologiczna Komisja Językoznawcza przy Międzynarodowym Komitecie Słowistów (prof. dr hab. Irena Sawicka)
- Komisja Badań Porównawczych nad Literaturami Słowiańskimi przy Międzynarodowym Komitecie Słowistów (prof. dr hab. Joanna Goszczyńska, dr hab. Lilla Moroz-Grzelak, prof. IS PAN)
- Komisja Bibliografii Lingwistycznej przy Międzynarodowym Komitecie Słowistów (dr Marcin Fastyn, dr Paweł Kowalski, dr Jakub Banasiak)
- Komisja Dialektologiczna przy Międzynarodowym Komitecie Słowistów (dr hab. Dorota K. Rembiszewska, prof. IS PAN)
- Komisja Etnolingwistyczna przy Międzynarodowym Komitecie Słowistów (dr hab. Ewa Masłowska, prof. IS PAN, dr hab. Zofia Sawaniewska-Moch, prof. IS PAN, dr Dorota Pazio-Wlazłowska)
- Komisja Etymologiczna przy Międzynarodowym Komitecie Słowistów (dr hab. Mariola Jakubowicz, prof. IS PAN, dr hab. Piotr Sobotka, prof. IS PAN)
- Komisja Fonetyki i Fonologii przy Międzynarodowym Komitecie Słowistów (prof. dr hab. Irena Sawicka)
- Komisja Historii i Kultury Bałkanów przy Międzynarodowym Komitecie Słowistów (prof. dr hab. Irena Sawicka)
- Komisja Ibero-Słowistyczna przy Międzynarodowym Komitecie Słowistów (prof. IS PAN, prof. dr hab. Joanna Goszczyńska, dr hab. Lilla Moroz-Grzelak)
- Komisja Języka Religijnego przy Międzynarodowym Komitecie Słowistów (dr Dorota Pazio-Wlazłowska)

- Komisja Słototwórcza przy Międzynarodowym Komitecie Sławistów (dr Paweł Kowalski)
- Komisja Socjolingwistyki przy Międzynarodowym Komitecie Sławistów (dr hab. Zofia Sawaniewska-Moch, prof. IS PAN)
- Komisja Wczesnych Dziejów Słowian przy Międzynarodowym Komitecie Sławistów (prof. dr hab. Ryszard Grzesik: przewodniczący, dr Wojciech Mądry)

Podmioty zagraniczne

- American Association for Polish-Jewish Studies (dr hab. Irena Grudzińska-Gross, prof. IS PAN)
- American Association for Slavic, East European and Euroasian Studies (dr hab. Anna Engelking, prof. IS PAN, dr hab. Irena Grudzińska-Gross, prof. IS PAN, dr Anna Boguska, dr Ewelina Drzewiecka, dr Marzena Maciulewicz, dr Ewa Wróblewska-Trochumiuk)
- Association of Nationalities Studies (dr hab. Irena Grudzińska-Gross, prof. IS PAN)
- Białoruskie Archiwum Historii Mówionej (dr hab. Aleksander Smaliańczuk, prof. IS PAN: przewodniczący)
- Białoruskie Towarzystwo Historyczne (dr hab. Aleksander Smaliańczuk, prof. IS PAN: przewodniczący)
- Centro de Literaturas e Culturas Lusófonas e Europeias pertence à Faculdade de Letras de Lisboa (CLEPUL) (prof. dr hab. Joanna Goszczyńska, dr hab. Lilla Moroz-Grzelak, prof. IS PAN)
- Centrum Badań Miejskich w Grodnie (dr hab. Aleksander Smaliańczuk, prof. IS PAN)
- European Association of Social Anthropologists (dr hab. Anna Engelking, prof. IS PAN)
- European Society for the History of Science (dr Ewelina Drzewiecka)
- Forum Polsko-Czeskie przy MSZ (prof. dr hab. Joanna Goszczyńska, wiceprzewodnicząca)
- German Studies Association (dr Irena Prawdzic)
- ICLLL Reviewing Committee (dr Agnieszka Pluwak)
- Instytut Wielkiego Księstwa Litewskiego, Kowno (dr hab. Aleksander Smaliańczuk, prof. IS PAN)

- International Society for Dialectology and Geolinguistics (dr Małgorzata Ostrówka)
- International Society for Iberian-Slavonic Studies CompaRes (prof. dr hab. Joanna Goszczyńska, dr hab. Lilla Moroz-Grzelak, prof. IS PAN, dr hab. Katarzyna Osińska, prof. IS PAN)
- Medieval Chronicle Society (prof. dr hab. Ryszard Grzesik)
- Memory Studies Association (dr Karolina Ćwiek-Rogalska)
- Mercator Research Centre (dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, prof. IS PAN)
- Michael Heim Translation Award (dr hab. Irena Grudzińska-Gross, prof. IS PAN)
- Międzynarodowe Stowarzyszenie Studiów Polonistycznych (dr hab. Helena Krasowska, prof. IS PAN)
- Modern Language Association (dr hab. Irena Grudzińska-Gross, prof. IS PAN)
- Polish Commission of Balkan Culture And History (AIESEE) (dr Ewa Wróblewska-Trochimiuk, dr Marzena Maciulewicz)
- Polish Institute of Arts and Science (dr hab. Irena Grudzińska-Gross, prof. IS PAN)
- Polish Studies Association (dr hab. Irena Grudzińska-Gross, prof. IS PAN)
- Polsko-Czeskie Towarzystwo Naukowe (prof. dr hab. Ryszard Grzesik, prof. dr hab. Joanna Goszczyńska)
- Polsko-Słowacka Komisja Nauk Humanistycznych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego RP oraz Ministerstwa Szkolnictwa RS (prof. dr hab. Joanna Goszczyńska, przewodnicząca)
- Slavic Linguistics Society (dr hab. Piotr Sobotka, prof. IS PAN)
- Societas Linguistica Europaea (dr hab. Piotr Sobotka, prof. IS PAN)
- Society of Biblical Literature (dr Ewelina Drzewiecka)
- Spišský dejepisný spolok (prof. dr hab. Ryszard Grzesik)
- Światowa Rada Badań nad Polonią (dr hab. Helena Krasowska, prof. IS PAN)
- The Association for the Study of Nationalities (dr Ewa Wróblewska-Trochimiuk)
- The Societas Linguistica Europaea (dr hab. Piotr Sobotka, prof. IS PAN)
- Towarzystwo Kulturalno-Oświatowe „Odrodzenie” w Berdiańsku (dr hab. Helena Krasowska, prof. IS PAN)
- Utopian Studies Society-Europe (dr Anna Boguska, dr Ewelina Drzewiecka)

Pracownicy i pracowniczki Instytutu Sławistyki PAN są członkami i członkiniami następujących polskich stowarzyszeń, towarzystw naukowych, instytutów naukowych, rad naukowych oraz fundacji, a także innych gremiów:

- Akademyckie Centrum Badań Euroregionalnych
- Centrum Badań nad Zagładą Żydów
- Centrum Białoruskich Studiów (UW)
- Europejskie Centrum Badań Euroregionalnych przy AJP w Gorzowie WLKP
- Fundacja Gender Center
- Fundacja Sławistyczna
- Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej UW
- Instytut Kaszubski
- Instytut Literatury Polskiej
- Instytut Sławistyki Zachodniej i Południowej UW
- Komitet Porozumiewawczy Humanistyki Polskiej
- Łomżyńskie Towarzystwo Naukowe
- Łódzkie Towarzystwo Naukowe
- Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej
- Polski Instytut Antropologii
- Polskie Towarzystwo Badań Teatralnych
- Polskie Towarzystwo Białorutenistyczne
- Polskie Towarzystwo Fonetyczne
- Polskie Towarzystwo Historyczne
- Polskie Towarzystwo Językoznawcze
- Polskie Towarzystwo Kulturoznawcze
- Polskie Towarzystwo Ludoznawcze
- Polskie Towarzystwo Numizmatyczne. Oddział w Poznaniu im. Józefa Kostrzewskiego
- Polskie Towarzystwo Socjologiczne
- Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata
- Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk
- Rada Naukowa Centrum Cyrylometodejskiego przy Bułgarskiej Akademii Nauk
- Rada Naukowa Instytutu Archeologii i Etnologii PAN

- Rada Naukowa Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej UW
- Rada Naukowa Instytutu Literatury Polskiej UW
- Rada Naukowa Instytutu Sławistyki Zachodniej i Południowej UW
- Rada Naukowa Konwersatorium EUROJOS
- Rada Naukowa Polskiego Instytutu Studiów nad Sztuką Świata
- Rada Programowa przy Instytucie Biografistyki Polonijnej
- Stowarzyszenie Hispanistów Polskich
- Stowarzyszenie im. Stefana Żeromskiego
- Towarzystwo Naukowe Warszawskie
- Towarzystwo Res Carpatica
- Wydział Filologiczny UMK
- Wydział Artes Liberales UW

Udział w zespołach eksperckich

- Rada Naukowa Konwersatorium EUROJOS/Rada Naukowa Instytutu Sławistyki PAN (dr Dorota Pazio-Wlazłowska)
- Rada Programowa Forum Polsko-Czeskiego/MSZ (prof. dr hab. Joanna Goszczyńska, wiceprzewodnicząca)
- Recenzenci akademicki egzaminów szkolnych/Centralna Komisja Egzaminacyjna (dr Wojciech Sosnowski)
- Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej (dr hab. Helena Krasowska, prof. IS PAN, dr Ewa Wróblewska-Trochimiuk)
- Fundacja na rzecz Nauki Polskiej, ekspert (dr hab. Helena Krasowska, prof. IS PAN)
- Kapituła Jury Konkursu im. Profesora Jerzego Skowronka/Organizator konkursu: Biblioteka Analiz (prof. dr hab. Joanna Goszczyńska, dr hab. Lilla Moroz-Grzelak, prof. IS PAN)
- Ekspert Fundacji Nauki Republiki Serbii (dr hab. Lilla Moroz-Grzelak, prof. IS PAN)
- MoRePro i SASPRO / Slovenská akademia vied (prof. dr hab. Joanna Goszczyńska)
- The International Evaluation Board of Charles University in Prague/Charles University in Prague (dr Karolina Ćwiek-Rogalska)
- Fundacja Nauki Republiki Serbii / Fond za nauku Republike Srbije (dr hab. Lilla Moroz-Grzelak, prof. IS PAN)

- Panel member of the Evaluation Committee of the Czech Academy of Sciences (prof. dr hab. Joanna Goszczyńska, dr Karolina Ćwiek-Rogalska)
- Zespół Ekspertów Narodowego Centrum Nauki (dr hab. Katarzyna Wrześcińska, prof. IS PAN)
- Polskie Towarzystwo Socjologiczne, Sekcja Socjologii Historycznej PTS (dr Anna Zawadzka)
- Komisja konkursowa I Edycji Konkursu im. Bronisława Malinowskiego na najlepszą książkę naukową z zakresu etnologii, antropologii społeczno-kulturowej, folklorystyki i etnomuzykologii opublikowaną w latach 2019-2020 organizowanego przez KNE PAN (dr hab. Anna Engelking, prof. IS PAN)
- Komisja konkursowa I Edycji Konkursu im. Zofii Sokolewicz na najlepszą pracę doktorską z zakresu nauk etnologicznych organizowanego przez PTL, KNE PAN, PIA i Komisję Etnograficzną PAU (dr hab. Anna Engelking, prof. IS PAN)

IX. REFERATY I WYKŁADY WYGŁOSZONE PRZEZ PRACOWNIKÓW I PRACOWNICZKI INSTYTUTU SŁAWISTYKI PAN NA KONFERENCJACH ZA GRANICĄ

1. REFERATY WYGŁOSZONE ZA GRANICĄ

Ogółem: 72

dr Jakub Banasiak

- Поняття цінності в суспільному житті і в мові, tytuł referatu: Wartościowanie informacji w języku bułgarskim i polskim, 8-9.06.2021 (online).

dr Anna Boguska

- Međunarodni znanstveni skup „Mediteran kao identitetska odrednica: jezik, književnost, kultura i novi mediji”, tytuł referatu: Melankolija Mediterana. Tragovima hrvatskih književnika s otoka, Filozofski Fakultet, Sveučilište u Splitu, 22-23.10.2021, Split, Chorwacja.

mgr Nina Boichenko

- International Scientific and Pedagogical Round Table: Culture and education: trends in dialogue, tytuł referatu: Edukacja i kultura masowa: przesłanie ideologiczne w ukraińskim dyskursie medialnym. Studium przypadku, Katedra Kulturoznawstwa Wołyńskiego Uniwersytetu Narodowego Ukrainy im. Łesi Ukrainki w Łucku, 29-30.05.2021, Łuck, Ukraina (online).

dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, prof. IS PAN

- XVIII International Conference on Minority Languages, tytuł referatu: Revitalization of a critically endangered language through education and bottom-up activities. The case of Lower Sorbian, NOR Ikerketa Taldea Grupo de Investigation, Universidad del Pais Vasco, Euskal Herriko Unibertsitatea, 24-26.03.2021, Bilbao, Hiszpania (online).
- XVIII International Conference on Minority Languages, tytuł referatu: Breton and Lower Sorbian: similarities and differences in the sociolinguistic situations, NOR Ikerketa Taldea Grupo de Investigation, Universidad del Pais Vasco, Euskal Herriko Unibertsitatea, 24.03-26.03.2021, Bilbao, Hiszpania (online).

dr hab. Maksim Duszkin (Duškin), prof. IS PAN

- „Kalbų ir kultūrų sąveika Europoje: paribių zonos ir kontaktinės erdvės” („Wzajemne oddziaływania języków i kultur w Europie: pogranicza i przestrzenie kontaktów”; „Interaction of languages and cultures in Europe: border and contact areas”), tytuł referatu: О смешении синтаксиса разных языков в научных текстах, Instytut Języka Litewskiego, Wilno; Instytut Slawistyki PAN, Warszawa, 8-10.09.2021, Wilno, Litwa (online).
- TSD2021 (The 24th International Conference of Text, Speech and Dialogue), tytuł referatu: New parallel corpora of Baltic and Slavic languages – assumptions of corpus construction, NTIS P2 – New Technologies for the Information Society Research Center, Faculty of Applied Sciences, University of West Bohemia in Plzeň, Czech Republic in co-operation with the Department of General Linguistics, Faculty of Arts, Palacký University Olomouc, 6-9.09.2021, Ołomuniec, Czechy (online, wspólnie z Danutą Roszko i Romanem Roszko).

dr hab. Anna Engelking, prof. IS PAN

- First International Conference “The history, culture and heritage of Jews in Belarus across the age” / I международная конференция «Историческое и культурное наследие евреев в Беларуси сквозь века», tytuł referatu: Жыды ў вачах палескіх сялян 1930-х гадоў. Даваенныя этнаграфічныя матэрыялы як крыніца даследавання антысемітызму ўсходнеславянскай вёскі, The Parkes Institute for the Study of Jewish/non-Jewish Relations, Southampton University, Wielka Brytania, 28-30.06.2021 (online).
- Дзевяты Міжнародны Кангрэс даследчыкаў Беларусі. Ninth International Congress of Belarusian Studies, tytuł referatu: Катэгорыя філасеміцкага гвалту як інструмент культурнай крытыкі. Выпадак польскага дыскурсу памяці пра яўрэяў, Institute of Political Studies “Political Shpere” (Belarus), Grand Duchy of Lithuania Institute, Vytautas Magnus University (Lithuania), 1-3.10.2021, Kowno, Litwa.
- 2021 ASEEEES Convention, tytuł referatu: On the Usefulness of Anthropology for Understanding Belarus, ASEEEES: The Association for Slavic, East European, & Eurasian Studies, 1-3.12.2021, USA (online).

dr hab. Ewa Golachowska, prof. IS PAN

- Wzajemne oddziaływania języków i kultur w Europie: pogranicza i przestrzenie kontaktów, tytuł referatu: Słownictwo konfesyjne we współczesnym języku białoruskim. Język na skrzyżowaniu kultur i religii, Instytut Języka Litewskiego, Wilno, Instytut Slawistyki PAN, Warszawa, 8-10.09.2021, Wilno, Litwa.

prof. dr hab. Joanna Goszczyńska

- Slovenčina (nielen) ako cudzí jazyk III, tytuł referatu: Jan Kollar wobec kodyfikacji języka słowackiego, Uniwersytet Komenskigo w Bratysławie, 1-2.02.2021, Bratysława, Słowacja (online).
- Jiný Kollár / Kollár a ten jiný, tytuł referatu: Jan Kollár v Pařížských přednáškách Adama Mickiewicze a slovanská myšlenka, ELTE, Budapeszt, 17-18.06.2021, Budapeszt, Węgry (online).
- Mezinárodní symposium o cestine jako cizim jazyku, tytuł referatu: Nove možnosti vyzkumu ceskeho modernizmu – pohled z Polska, Faculty of Arts Charles University, 10-14.08. 2021, Praga, Czechy.

dr hab. Lilla Grzelak, prof. IS PAN

- Megiunarodna naucna konferencija: Makedonska knizevna arhiva. Od rakopis do digitalna kultura/ Меѓународна научна конференција Македонска книжевна архива: од ракопис до дигитална култура, tytuł referatu: Blaže Koneski i Makedonija. Pominuvanje na vremeto a pamtenjeto i identitetot/ Блаже Конески и Македонија. Поминувањето на времето а паметење и идентитетот, Univerzitet sv. Kiril i Metodij vo Skopje. Institut za makedonska literatura/ Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје Институт за македонска литература, 29-30.06.2021, Skopje, Macedonia (konferencija hybrydowa, udział online).

dr hab. Irena Grudzińska-Gross, prof. IS PAN

- To Begin Where I Am. Czesław Miłosz and the Poetics of Place, tytuł referatu: Three Holocaust Poems of Czesław Miłosz, University of Chicago, 28-29.10.2021, Chicago, USA (online).

dr hab. Mariola Jakubowicz, prof. IS PAN

- Академік Олександр Савич Мельничук і сучасне мовознавство. II, tytuł referatu: O semantyce psł. kasati i jego nawiązaniach w ramach języka psł, Національна академія наук України, Інститут мовознавства імені О. О. Потебні НАН України, 25-26.05.2021, Kijów, Ukraina (online).

mgr Natalia Judzińska

- Association for Jewish Studies 53rd Annual Conference, tytuł referatu: „Defiant behavior violating the dignity of an academic”. Victims as a Perpetrators: Violence against Jewish Female Students and Ghetto Benches, Association for Jewish Studies, 19-21.12.2021, Chicago, USA.

dr Małgorzata Kasner

- Wzajemne oddziaływania języków i kultur w europie: pogranicza i przestrzenie kontaktów, tytuł referatu: Litewski dyskurs miejski w czasach przełomu niepodległościowego: „regnum” (1991-1992), „sietynas” (1988-1991), „miestelėnai” (1991), Instytut Języka Litewskiego, Wilno, Instytut Sławistyki PAN, Warszawa, 8-10.09.2021, Wilno, Litwa (online).
- Wzajemne oddziaływania języków i kultur w europie: pogranicza i przestrzenie kontaktów, tytuł referatu: Sesja zamykająca konferencję, Instytut Języka Litewskiego, Wilno, Instytut Sławistyki PAN, Warszawa, 8-10.09.2021, Wilno, Litwa (online, wspólnie z Viliją Sakalauskiene).

dr Iwa Kołodziejska

- SIEF 2021 15th Congress, Breaking the Rules? Power, Participation, Transgression, tytuł referatu: Medical landscapes during COVID-19 epidemic in Dagestan, Russia, SIEF, 21-24.06.2021, Helsinki, Finlandia (online, wspólnie z Iwoną Kaliszewską).

mgr Klaudia Kosicińska

- Approaches to migration, language & identity, tytuł referatu: Towards the anthropology of fairness: language and minority movements during the pandemic in Georgia, University of Sussex, 9-11.06.2021, Sussex, Wielka Brytania (online).

- Challenging borders: From/between borders, tytuł referatu: Between borders. Mobility, translocal practices and neighbourhood among Azerbaijanis in Georgia, University of Bern (Department of Spanish Language and Literature), Swiss National Science Foundation, SAGW ASSH, SSEH, EDSC, Foundation Johanna Durmuller-Bol, 11-13.11.2021, Berno, Szwajcaria.

dr Paweł Kowalski

- Instrument for Creating Social Reality – Language – Discrimination – Society, tytuł referatu: Language discrimination in Polish public discourses, Słoweńska Akademia Nauk, 21-22.10.2021, Bratysława, Słowacja.
- Slovanská slovo tvorba: synchrónia, inovácie, neologizácia/Slavic Word-formation: Synchrony, Innovations, Neologization, tytuł referatu: Kilka uwag o neologizmach słowotwórczych ze znaczeniem hierarchiczności w polskim dyskursie publicystycznym, Uniwersytet w Preszowie, Komisja Słowotwórcza przy Międzynarodowym Komitecie Słowistów, 7-9.09.2021, Preszów, Słowacja (online).
- Поняття цінності в суспільному житті і в мові, tytuł referatu: Hierarchia w języku i językoznawstwie, Instytut Języka Ukraińskiego NANU, 8-9.06.2021, Kijów, Ukraina.

dr hab. Helena Krasowska, prof. IS PAN

- Social linguistics and paradigm shifts in modern world, tytuł referatu: Sociolinguistic Compendium: the experience of Ukrainian-Polish cooperation, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 15.04.2021, Kijów, Ukraina (wspólnie z Lechem Suchomłynowym).
- Polski Festiwal Nauki, tytuł referatu: Język polski na Ukrainie: jego status i prestiż, Instytut Słowistyki PAN, 30.09.2021, Berdiańsk, Ukraina.

dr Paweł Levchuk

- Лінгвокогнітивні та соціокультурні аспекти комунікації, tytuł referatu: Українсько-російсько-польська тримовність у соціолінгвістичному аспекті, Національний Університет „Острозька Академія”, 21.10.2021, Ostróg, Ukraina (online)

- Мова: класичне – модерне – постмодерне, tytuł referatu: Потенційні шляхи зміцнення сили української мови у світі на прикладі досвіду польської мови, Національний Університет „Києво-Могилянська Академія”, 11.11.2021, Kijów, Ukraina (online).
- International Scientific and Practical Conference “Psycholinguistics in a Modern World”, tytuł referatu: Psycholinguistic Features of Explication of Linguocultural Model “Clothing” in English and Ukrainian, Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav, 16-17.12.2021, Perejasław, Ukraina (online, wspólnie z Natalią Mykhalchuk i Natalią Khupavtsewą).
- Polski Festiwal Nauki, tytuł referatu: Technologie informatyczne w nauczaniu języka polskiego jako obcego, Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego, Berdiański Uniwersytet Zarządzania i Biznesu, Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Charkowie, Mariupolski Uniwersytet Państwowy, Przedstawicielstwo Polskiej Akademii Nauk w Kijowie, Polskie Kulturalno-Oświatowe Towarzystwo „Odrodzenie”, 28-30.09.2021, Mariupol, Ukraina.
- Polacy na Wschodzie: rola jednostki w procesie historycznym, tytuł referatu: Studium przypadku Ireny Sondeckiej – Polki z Krzemieńca, Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego, Berdiański Uniwersytet Zarządzania i Biznesu, 30.09-1.10.2021, Berdiańsk, Ukraina.
- Poprzez nauczanie języka polskiego do kształtowania tożsamości, tytuł referatu: Dydaktyka języka polskiego jako obcego i drugiego Władysława Miodunki i Przemysława Gębala, Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego, 2.10.2021, Berdiańsk, Ukraina.

dr Marzena Maciulewicz

- 6th International Balkan Studies Conference “Balkan Express: Neighbors and neighborhoods in the Balkans”, tytuł referatu: Neighborhoods and neighbourly relations in Mitrovica, Kosovo, Uniwersytet Karola w Pradze, 12-13.11.2021, Praga, Czechy.

dr Wojciech Mądry

- Международная научная конференция Межкультурное и межъязыковое взаимодействие в пространстве Славии (к 110-летию со дня рождения С.Б. Бернштейна), tytuł referatu: История польского «Словаря славянских древностей» за четверть века с момента его создания, Институт славяноведения РАН, 12-14.10.2021, Moskwa, Rosja.

mgr Sara Mičkec/Mitschke

- International Conference on Minority Languages XVIII, tytuł referatu: Language attitudes and ideologies and minority language transmission in linguistically mixed families, grupa badawcza NOR przy Uniwersytecie kraju Basków, 24-26.03.2021, Bilbao, Hiszpania (online)
- Syć młodych akademikarjow-sorabistow*Jungakademisches Netzwerktreffen sorabistischer Forschung*Zmakanje seši młodych akademikarjow-sorabistow, tytuł referatu: Wliw angažementa a začuća zamołwitosće na rěčne praktiki serbsko-němskich swójbow, Theresa Jacobsowa, Robert Lorenc, Lubina Malinkowa – Instytut Łużycki, Budziszyn/Budyšin/Bautzen, 28-29.05.2021, Budziszyn, Łużyce, Niemcy (online).
- LPP Conference: Multidisciplinary Approaches in Language Policy and Planning, tytuł referatu: Individual family language policies for minority language transmission in bilingual settings: The maintenance of Upper Sorbian through an OPOL-approach, Department of Integrated Studies in Education, Montréal, Québec, Kanada (uniwersytet McGill, Motréal), 26-28.08.2021, Montreal, Kanada.
- Symposium International Politique Linguistique Familiale – 2e ÉDITION, tytuł referatu: Language practices in individual Sorbian-German family language policies, INALCO, 29-30.11.2021, Paryż, Francja.

dr Dorota Pazio-Wlazłowska

- Международная научная конференция «Язык и религия», tytuł referatu: Rodzina w prasie prawosławnej (na materiale miesięcznika „Пензенский православный собеседник”), Комиссия религиозного языка Международного комитета славистов (при поддержке ЮНЕСКО), Уральский

федеральный университет имени первого Президента России Б.Н. Елицина,
15-17.09.2021, Jekaterynburg, Rosja.

mgr Szymon Pogwizd

- Славянские языки в условиях современных вызовов. Международная научная конференция, tytuł referatu: Этимология и семантическое развитие северославянской лексемы *хмуга в польском языке и восточнословацком диалекте на общеславянском фоне, Национальный исследовательский Томский государственный университет. Министерство науки и высшего образования Российской Федерации, 18-19.10.2021, Tomsk, Rosja.

dr Irena Prawdzic

- German Abroad 4, tytuł referatu: Deutsche Minderheit in Polen. Sprachbiografie einer 96-jährigen deutsch-polnischen Bilingualen aus einem Dorf in der Nähe von Piła in Polen, University of Namibia, Department of Humanities and Arts, Subject Group German, 27-28.09.2021, Windhuk, Namibia (online).
- IX Międzynarodowa Konferencja Interkulturelle und transkulturelle Dimension im linguistischen, kulturellen und historischen Kontext, tytuł referatu: Korrelation der syntaktischen und soziolinguistischen Abfrage in dem LangGener Korpus am Beispiel einer Pommeranerin aus der heutigen Woiwodschaft Westpommern, Uniwersytet w Pardubicach, 7-9.10.2021, Pardubice, Czechy.

dr Adrien Quéret-Podesta

- Le Moyen Âge latin à travers ses mots-clés. Voces 2021. Fêtes et célébrations, tytuł referatu: Les festivités inventées: la rencontre solennelle entre Mieszko de Pologne et Etienne I de Hongrie dans la Chronique hungaro-polonaise, Centre National de la Recherche Scientifique (CNRS) oraz Instytut Języka Polskiego Polskiej Akademii Nauk (IJP PAN), 29.07-1.10.2021, Paryż, Francja (online).
- Die mittelalterliche Bibliothek der Reichsabtei Corvey. Bestände, Forschungsstand, Perspektiven, tytuł referatu: Die sog. Kurzen Magdeburgischer Annalen und ihre Handschrift als Zeuge des Verkehr der corveyer Quellen im Ostmitteleuropa, Universitätsbibliothek Marburg, 27-28.05.2021 (online).

- La fabrique des récits médiévaux (XIIIe-XVIe siècles), tytuł referatu: Langue, style et mise en forme dans les chroniques hongroises médiévales, Grace Baillet, Priscilla Mourgues, 12.05.2021 (online).

dr Katarzyna Roman-Rawska

- Fifth Annual Tartu Conference on Russian and East European Studies, tytuł referatu: Disputes over community boundaries in the Russian literary field after 1991. Female writers' point of view, The Centre for Eurasian and Russian Studies, University of Tartu, 6-8.06.2021, Tartu, Estonia (online).

dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN

- 13th International Congress of Baltistics “Baltic Languages in Time and Space”, tytuł referatu: New CLARIN-PL Polish-Lithuanian Parallel Corpus (version 3: July 2021), University of Latvia, 13-15.10.2021, Ryga, Łotwa (wspólnie z Danutą Roszko).
- TSD2021 (The 24th International Conference of Text, Speech and Dialogue), tytuł referatu: New Parallel Corpora of Baltic and Slavic Languages – Assumptions of Corpus Construction, NTIS P2 – New Technologies for the Information Society Research Center, Faculty of Applied Sciences, University of West Bohemia in Plzeň, Czech Republic in co-operation with the Department of General Linguistics, Faculty of Arts, Palacký University Olomouc, 6-9.09.2021, Ołomuniec, Czechy (online, wspólnie z Danutą Roszko i Maksimem Duszkinem).

prof. dr hab. Irena Sawicka

- Fifth International Language and Territory Symposium, tytuł referatu: The Macedonian-Bulgarian language border problem, Universite Paul Valery, 14-17.06.2021, Montpellier, Francja.
- XLVIII Меѓународна научна конференција при меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура, tytuł referatu: Артикулации на избрани комбинации на гласови во македонскиот јазик во споредба со полскиот, 3-4.09.2021, Ohryd, Macedonia (wspólnie z Agatą Trawińską).
- Międzynarodowa Komisja fonetyki i fonologii, tytuł referatu: Lenicje w języku macedońskim, Uniwersytet w Zagrzebiu, 30.09-1.10.2021, Zagrzeb, Chorwacja.

- Жизнь языка, tytuł referatu: Можно ли говорить о фантомах Панова в польском языке?, Instytut Języka Rosyjskiego RAN, 19-21.11.2021, Moskwa, Rosja (wspólnie z Tatianą Zinowiewą).
- Kuvendit Ndërkombëtar të Studimeve Albanologjike, tytuł referatu: Shqipja – një pasqyrë e fazave universale të zhvillimit të rrokjes, Albańska Akademia Nauk i Akademia Nauk i Sztuk Kosowa, 25-27.11.2021, Tirana, Albania.

dr hab. Aliksandr Smalianchuk, prof. IS PAN

- 100 Jahre Friedensvertrag von Riga: Die belarusische Frage und die europäische Nachkriegsordnung. Fachdiskussion der Deutschen Gesellschaft für Osteuropakunde in Kooperation mit der Justus-Liebig-Universität Gießen, tytuł referatu: Traktat ryski: spojrzenie z Białorusi, Fachdiskussion der Deutschen Gesellschaft für Osteuropakunde in Kooperation mit der Justus-Liebig-Universität Gießen, 12.03.2021, Gießen, Niemcy.
- IX Kongres międzynarodowy badaczy Białorusi, tytuł referatu: Краёвая ідэя і беларускае Адраджэнне, Інстытут „Палітычная сфера” (Мінск), Instytut Wielkiego Księstwa Litewskiego (Kowno), 1-3.10.2021, Kowno, Litwa.
- Polacy na Białorusi od Powstania Styczniowego do XXI wieku, tytuł referatu: Traktat ryski i jego konsekwencję dla Polaków, Białorusinów, Litwinów i Ukraińców, Ministerstwo Spraw Zagranicznych Polski, Studium Europy Wschodniej UW, Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Wilnie, 3-5.11.2021, Wilno, Litwa.
- XVIII Miński Forum, tytuł referatu: Вытокі беларускай дзяржаўнасці, Niemiecki Centrum Edukacyjny w Mińsku, 5.11.2021, Wilno, Litwa.

dr hab. Piotr Sobotka, prof. IS PAN

- 54th Annual Meeting of the Societas Linguistica Europaea, tytuł referatu: An Adverb in a Dynamic Perspective: the Mechanisms of Decategorialization and Discursization of Adverbs in the Northern Slavic Languages, Societas Linguistica Europaea, 30.08-3.09.2021, Ateny, Grecja (online, wspólnie z M. Żabowską).
- 16th annual meeting of the Slavic Linguistics Society (SLS-16), tytuł referatu: The Origin and Development of Northern Slavic Discursive Prepositions, Department of Linguistics at University of Illinois at Urbana-Champaign, 3-5.09.2021, Urbana-Champaign, USA (online, wspólnie z M. Żabowską).

dr Wojciech Sosnowski

- РКИ: вчера, сегодня и завтра, tytuł referatu: Воспоминания о кафедре РКИ Московского государственного университета, Moskiewski Uniwersytet Państwowy im. M. W. Łomonosowa, Katedra języka rosyjskiego jako obcego dla wydziału filologicznego, 26.11.2021, Moskwa, Rosja.

mgr Piotr Szatkowski

- The value of languages in the multicultural world, tytuł referatu: Reviving a lost European language: Baltic Prussian, Macquarie University, 13-15.12.2021, Sydney, Australia (online)

dr hab. Grażyna Szwat-Gylybowa, prof. IS PAN

- Българистиката извън България: академични поколения и диалози, tytuł referatu: Spotkania generacyjne polskich bułgarystów. Teresa Dąbek-Wirgowa, Българска академия на науките съвет за чуждестранна българистика, 20.05.2021 (online).

dr hab. Maria Trawińska, prof. IS PAN

- 14th International Scientific Conference of the RARWH: Women's history today: source studies, historiography, new methodological approaches, tytuł referatu: Женские персонажи в средневековых судебных книгах, Russian Association of Researchers in Women's History National Museum of History of Moldova, 30.09-3.10.2021, Kiszyniów, Mołdawia.

dr Ewa Wróblewska-Trochimiuk

- ASN World Convention, tytuł referatu: Imagine All the People. Populist and Anti-Populist Rhetoric of Serbian and Croatian Protests After the Year 2000, The Association for the Study of Nationalities & Harriman Institute, Columbia University, 5-8.05.2021, USA (online).

prof. dr hab. Anna Zielińska

- XIV. Kongress der Internationalen Vereinigung für Germanistik „Wege der Germanistik in transkulturellen Perspektiven”, tytuł referatu: Zweisprachigkeit in

polnisch-deutschen Familien von Schneidemühl (Piła) und Umgebung, Międzynarodowe Stowarzyszenie Germanistów (Internationale Vereinigung für Germanistik), 26-31.07.2021, Palermo, Włochy.

- Interkulturelle und transkulturelle Dimension im linguistischen, kulturellen und historischen Kontext, tytuł referatu: Sprachbiographien und Korpus: Soziolinguistische Annotation sprachbiographischer Interviews im deutsch-polnischen Korpus LANGGENER, Lehrstuhl für Fremdsprachen, Universität Pardubice, 7-9.10.2021, Pardubice, Czechy.
- 45th Annual Conference of the German Studies Association, tytuł referatu: Soziolinguistische Annotationsmethoden im Sprachkorpus, German Studies Association, 30.09-3.10.2021, Indianapolis, USA (online)
- German Abroad 4, tytuł referatu: Sprachbiographien der ältesten in West- und Nordpolen ansässigen Sprecher des Deutschen, University of Namibia, Faculty of Humanities and Social Sciences, 27-28.09.2021, Windhoek, Namibia (online).
- Międzynarodowa konferencja naukowa „Wzajemne oddziaływania języków i kultur w Europie: pogranicza i przestrzenie kontaktów”, tytuł referatu: Zmiany gramatyczne wywołane przez kontakt językowy, Instytut Języka Litewskiego Litewskiej Akademii Nauk, Instytut Slawistyki PAN, 8-10.09.2021, Wilno, Litwa (online).

dr Elżbieta Zimna

- Světová literatura v Čechách – česká literatura ve světě, tytuł referatu: Co čte čechofil, aneb vliv polského Stehlíka na recepci české literatury, Filozofická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, 6-7.10.2021, Czeskie Budziejowice, Czechy.

2. WYKŁADY I REFERATY WYGŁOSZONE NA ZAPROSZENIE ZAGRANICZNYCH INSTYTUCJI

Ogółem: 17

dr Agnieszka Aysen Kaim

- Uniwersytet Artuklu w Mardinie (Wydział Języków Żywych – Wydział Języka Syriackiego), tytuł referatu: Tureckie tradycje sztuki opowiadania, 3.11.2021, Mardin, Turcja.

- Stowarzyszenie DRASED w Mardin, Fundacja Artjunction Polska, tytuł referatu: Tureckie tradycje sztuki opowiadania, 5.10.2021, Mardin, Turcja (online).

dr Karolina Ćwiek-Rogalska

- Anthropology Department, UCLA, tytuł referatu: Spectral Transformation: Moving Objects, Porous Places and Creating the Continuity in Post-war Poland, 18.11.2021, Los Angeles, USA.
- Uniwersytet im. Masaryka, Brno (seminarium National Histories, Imperial Memories: Representing the Past in Interwar Central Europe), tytuł referatu: „The one who is a million...”: The Figure of the Unknown Soldier in Poland and Czechoslovakia during the Interwar Period, 2.11.2021, Brno, Szwajcaria (online, wspólnie z Izabelą Mrzygłód).

dr Elżbieta Janicka

- Touro College Berlin, tytuł referatu: Polnische Erinnerungskultur über den Holocaust, 27.09.2021, Treblinka.
- Europa Universität Viadrina, tytuł referatu: Symbolic Rendering of the Former Warsaw Ghetto, 29.09.2021, Warszawa.

dr Małgorzata Kasner

- Uniwersytet w Kłajpedzie, Biblioteka I. Simonaitytė w Kłajpedzie, tytuł referatu: Audrų ir vėtrų poetas: Juozas Adomavičius-Kėkštas (1915-1981) ir „žemininkai“, 2.05.2021, Nida – Kłajpeda, Litwa.

mgr Tymoteusz Król

- Uniwersytet Wiedeński, tytuł referatu: „Deutsch-slavische Sprachkontakte: die Revitalisierung der Stadtsprache von Wilamowice-Wilmesau“, 17.05.2021, Wiedeń, Austria.

dr Paweł Levchuk

- Przykarpacki Narodowy Uniwersytet im. Wasyla Stefanyka, tytuł referatu: Wokół trójjęzyczności polsko-wschodniosłowiańskiej, 29.10.2021, Iwano-Frankiwnsk, Ukraina (online).

dr hab. Aleksander Smaliańczuk, prof. IS PAN

- Białoruskie Kolegium, tytuł referatu: Polska i Polacy w dziejach Białorusi, 24.03.2021, Mińsk, Białoruś.
- Białoruskie Kolegium, tytuł referatu: Krajowość jako ideologia „Polaków litewskich”, 31.03.2021, Mińsk, Białoruś.
- Białoruskie Kolegium, tytuł referatu: Roman Skirmunt (1868-1939) – polityk dwóch narodów, 07.04.2021, Mińsk, Białoruś.
- Białoruskie Kolegium, tytuł referatu: Krajowcy wobec Odrodzenia Białorusi, 14.04.2021, Mińsk, Białoruś.
- Uniwersytet Poleski, tytuł referatu: Aliaksandr Iljin jako badacz rodu Skirmuntów, 20.05.2021, Pińsk, Białoruś.

dr Wojciech Sosnowski

- Stowarzyszenie Nauczycieli Języka Rosyjskiego Irlandii, tytuł referatu: Creativity and Motivation in Teaching Russian as a Foreign Language, 27.06.2021, Dublin, Irlandia (online, wspólnie z dr Ladislavą Dolanovą).
- Uniwersytet Karola w Pradze, tytuł referatu: Innowacyjne metody w nauczaniu języka rosyjskiego jako obcego, 1.10.2021, Praga, Czechy.
- Stowarzyszenie Nauczycieli Języka Rosyjskiego Irlandii, tytuł referatu: Rola rozgrzewki językowej w procesie glottodydaktycznym. Formy pracy z tekstem na zajęciach z języka rosyjskiego jako obcego, 28.11.2021, Dublin, Irlandia.

X. KONFERENCJE I INNE WYDARZENIA NAUKOWE ORGANIZOWANE I WSPÓLORGANIZOWANE PRZEZ INSTYTUT SLAWISTYKI PAN

1. KONFERENCJE MIĘDZYNARODOWE

Ogółem: 7

- **Międzynarodowa konferencja „Dusza w doczesności – dusza w nieskończoności”, 20-21 maja 2021 (online)**

Trzecie spotkanie z cyklu „Antropologiczno-językowe wizerunki duszy w perspektywie międzykulturowej”. Konferencja pomyślana jest jako transdyscyplinarne poszukiwanie odpowiedzi na pytania o status duszy w życiu doczesnym i wiecznym, jej rolę jako narzędzia umożliwiającego wyobraźni przekraczanie granicy zmysłowego odbioru rzeczywistości, opartego na cielesnym doświadczeniu. Stawiając pytania dotyczące istoty ludzkiego bytowania w wymiarze fizycznym i duchowym w różnych kulturach świata, dążymy do uzyskania pełnego obrazu człowieka jako podmiotu przeżywającego, poznającego rzeczywistość, nadającego jej trwały kształt w wymiarze ponadczasowym w postaci tradycji, kultury i historii. Dziedzictwo kulturowe, jego międzypokoleniowy przekaz, jak też twórcza inicjatywa w kreowaniu rzeczywistości stanowią punkt wyjścia do refleksji nad antropologiczno-językowym wymiarem duszy z perspektywy czasu.

Podobnie jak w latach poprzednich do udziału zaproszeni zostali przedstawiciele i przedstawicielki różnych dyscyplin współczesnej humanistyki: antropologii, etnologii, filozofii, folklorystyki, historii, historii sztuki, językoznawstwa, kulturoznawstwa, literaturoznawstwa, psychologii, religioznawstwa, socjologii z polskich i zagranicznych ośrodków naukowych. Patronat honorowy nad spotkaniem objęli wybitni uczeni polscy i zagraniczni. Instytut Sławistyki PAN reprezentowali: **dr hab. Ewa Masłowska, prof. IS PAN, dr Dorota Pazio-Wlazłowska, dr Małgorzata Kasner**. Organizacja wydarzenia dofinansowana była z programu „Doskonała Nauka” Ministra Edukacji i Nauki.

Organizatorzy: Instytut Sławistyki PAN, Fundacja Sławistyczna

- **I Międzynarodowy Kongres Etnolingwistyczny, „Etnolingwistyka – bilans dyscypliny: stan badań, metody i postulaty badawcze”, Lublin, 20-24 czerwca 2021**

Cele Kongresu:

1. Prezentacja obecnego stanu etnolingwistyki jako dyscypliny, tj. kierunków, stosowanych terminów, metod i postulatów badawczych oraz danych relewantnych etnolingwistycznie;
2. przedyskutowanie relacji etnolingwistyki z innymi dyscyplinami: antropologią kulturową, dialektologią, folklorystyką, etnografią, etymologią itp.;
3. przedstawienie najważniejszych (ukończonych i realizowanych) fundamentalnych opracowań etnolingwistycznych (słowników, leksykonów, atlasów) oraz baz danych i kartotek;
4. zaprezentowanie opisów wybranych konceptów kulturowych w ramach poszczególnych tradycji etnolingwistycznych: „ludowych”, „narodowych” oraz „transnarodowych”.

W Kongresie uczestniczyło liczne międzynarodowe grono badaczy i badaczek reprezentujących ośrodki naukowe z Australii, Austrii, Belgii, Białorusi, Bułgarii, Chorwacji, Czech, Francji, Litwy, Macedonii, Polski, Rosji, Serbii, Słowacji oraz Ukrainy. Instytut Sławistyki PAN reprezentowały: **dr hab. Ewa Masłowska, prof. IS PAN, dr Dorota Pazio-Wlazłowska, dr hab. Zofia Sawaniewska-Moch, prof. IS PAN.**

Organizatorzy: Komisja Etnolingwistyczna przy Międzynarodowym Komitecie Sławistów, Komisja Etnolingwistyczna Komitetu Językoznawstwa PAN, Instytut Filologii Polskiej UMCS, Instytut Neofilologii UMCS, Instytut Sławistyki PAN

- **9th International Conference of the Medieval Chronicle Society / Międzynarodowa 9. Konferencja Kronik Średniowiecznych, 14-16 lipca 2021 (online)**

Konferencja, pierwotnie planowana na rok 2020, zorganizowana została w 2021 roku, z wykorzystaniem Instytutowej platformy online ZOOM. Konferencja ta była już dziewiątym spotkaniem badaczy z całego świata zajmujących się badaniem różnych aspektów kronikarstwa średniowiecznego. Ze strony Instytutu w organizacji udział wzięli: **prof. dr hab. Ryszard Grzesik, mgr Katarzyna Sosnowska-Gizińska, dr Jakub**

Banasiak, dr Wojciech Mądry oraz **mgr Barbara Grunwald-Hajdasz**, autorka logo konferencyjnego. W konferencji wzięli udział badacze z 22 krajów: Polski, Francji, Węgier, Stanów Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii, Australii, Irlandii, Niemiec, Belgii, Holandii, Czech, Rosji, Kanady, Łotwy, Litwy, Izraela, Hiszpanii, Portugalii, Singapuru, Chin, Gruzji i Cypru. Referaty wygłosiło dwóch pracowników Instytutu: **dr Adrien Quéret-Podesta** (referat *La <<matière de Troie>> dans les plus anciennes chroniques d'Europe Centrale*) i **prof. dr hab. Ryszard Grzesik** (referat *The Slavs in the Hungarian Chronicles*).

Organizatorzy: Instytut Sławistyki PAN, Wydział Historii UAM, The Medieval Chronicle Society

- **Międzynarodowa konferencja „Wzajemne oddziaływania języków i kultur w Europie: pogranicza i przestrzenie kontaktów” / „Kalbų ir kultūrų sąveika Europoje: paribių zonos ir kontaktinės erdvės” / “Interaction of languages and cultures in Europe: border and contact areas”, 8-10 września 2021, Instytut Języka Litewskiego w Wilnie (online)**

Konferencja poświęcona historycznym i współczesnym kontaktom językowym i kulturowym w Europie. W konferencji brali udział badaczki i badacze z Polski, Litwy, Łotwy, Ukrainy oraz Japonii. W ciągu trzech dni, podczas sesji plenarnej i 11 sesji tematycznych wygłoszonych zostało łącznie ponad 40 referatów. Uczestniczki i uczestnicy z IS PAN przedstawili na konferencji 5 referatów: **prof. dr hab. Anna Zielińska** w wystąpieniu zatytułowanym *Zmiany gramatyczne wywołane przez kontakt językowy* omówiła zjawisko nierozróżniania opozycji kategorii rodzaju w formach czasowników 1. i 2. osoby liczby pojedynczej czasu przeszłego w języku polskim, które zostało odnotowane w sytuacji kontaktów językowych polsko-litewskich oraz polsko-niemieckich. **Dr hab. Maksim Duszkin, prof. IS PAN** w referacie pt. *O mieszanii się składni różnych języków w tekstach naukowych* przedstawił pewne specjalne przypadki rozmywania się granic pomiędzy systemami składniowymi dwóch różnych języków. **Dr Małgorzata Kasner** poświęciła swoje wystąpienie pt. *Litewski dyskurs miejski w czasach przełomu niepodległościowego: „Regnum” (1991–1992), „Sietynas” (1988–1991), „Mestelėnai” (1991)* analizie dyskursu miejskiego podejmowanego przez litewskie środowiska intelektualno-artystyczne. **Dr hab. Zofia Sawaniewska-Mochowa, prof. IS PAN** w referacie przygotowanym we współautorstwie z Viliją Sakalauskienė pt. *Litewskie*

i polskie słowniki regionalne. Ujęcie porównawcze przedstawiła wyniki porównania makro- i mikrostruktury polskich i litewskich słowników regionalnych, które powstały na przełomie XX i XXI wieku, z punktu widzenia ich nowatorstwa i stosunku do tradycji leksykograficznej. **Dr hab. Ewa Golachowska, prof. IS PAN** w wystąpieniu pt. *Słownictwo konfesyjne we współczesnym języku białoruskim. Język na skrzyżowaniu kultur i religii* omówiła problem zróżnicowania słownictwa religijnego we współczesnym języku białoruskim. Badaczki i badacze z IS PAN brali również udział w Komitecie naukowym oraz organizacyjnym konferencji, a także przewodniczyli sesjom tematycznym. Teksty niektórych wystąpień opublikowane zostały w 2021 roku w 45 tomie czasopisma „Acta Baltico-Slavica”.

Organizatorzy: Instytut Języka Litewskiego w Wilnie (główny organizator), Instytut Sławistyki PAN (współorganizator)

- **Międzynarodowa konferencja „Conventional and unconventional ways of transmitting and revitalizing minoritized languages in the European context and beyond”, 8-9 września 2021 (online)**

Konferencja poświęcona tematyce zachowania i rewitalizacji języków mniejszościowych we współczesnym świecie. W konferencji wzięło udział kilkadziesiąt osób reprezentujących ośrodki naukowe w Europie i Stanach Zjednoczonych Ameryki. Osobami wygłaszającymi wykłady plenarne byli: prof. Justyna Olko z Centrum Zaangażowanych Badań nad Ciągłością Kulturową, Wydział „Artes Liberales” Uniwersytetu Warszawskiego, prof. Michael Hornsby z Wydziału Anglistyki Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, dr Claudia Soria z Consiglio Nazionale delle Ricerche, a także dr Mary S. Linn, kuratorka Smithsonian Folklife, Waszyngton, USA. Odbyły się też trzy panele dyskusyjne poświęcone zespołowym projektom badawczym, zorganizowane przez prof. Justynę Olko i dr. Bartłomieja Chromika (UW), dr Mary S. Linn oraz prof. Michaela Hornsby’ego (UAM). Wygłoszone zostały 23 indywidualne referaty dotyczące różnych aspektów funkcjonowania i rewitalizacji języków mniejszościowych.

Instytut Sławistyki PAN był reprezentowany przez organizatorkę konferencji, **dr hab. Nicole Dołowy-Rybińską, prof. IS PAN** oraz **dr. Macieja Mętraka**, sekretarza konferencji. Prof. Nicole Dołowy-Rybińska wzięła udział w dwóch panelach: „Who saves threatened languages? Examining agency in the periphery”, na którym zostały

zaprezentowane wyniki projektu SMiLE – Sustaining Minoritized Languages in Europe (2018-2019), oraz „New speakers in the city: Language revitalization without native speakers” poświęconego projektowi grantowemu prof. Michaela Hornsby’ego, w którym jest wykonawczynią. Dr Maciej Mętrak przedstawił wyniki badań nad śląskim aktywizmem w prezentacji „Teaching a contested language: Silesian online activism as a means of changing the status of an unrecognized minority”. Prof. Nicole Dołowy-Rybińska i dr Maciej Mętrak moderowali też wykłady plenarne podczas konferencji. W konferencji wzięli również udział doktoranci i doktorantki „Interdyscyplinarnych doktoranckich studiów humanistycznych: pogranicza, mniejszości, migracje w perspektywie socjolingwistycznej”: **dr Dominika Michalak, mgr Sara Mićkec/Mitschke, mgr Tymoteusz Król i mgr Piotr Szatkowski**, którzy przedstawili wyniki swoich badań odnoszących się kolejno do narracji uchodźczyń, rodzinnej polityki językowej na Górnym Łęczycach, rewitalizacji języka wilamowskiego w perspektywie autoetnograficznej oraz praktyk językowych pruskojęzycznej rodziny w Polsce.

Organizatorzy: Instytut Sławistyki PAN, Fundacja Sławistyczna

- **Polski Festiwal Nauki w Ukrainie, 28-30 września 2021 roku**

W ramach programu „Społeczna odpowiedzialność nauki – Popularyzacja nauki i promocja sportu” Ministerstwa Edukacji i Nauki w dniach 28-30 września 2021 roku w Berdiańsku i Mariupolu odbył się Polski Festiwal Nauki w Ukrainie. Organizatorką międzynarodowego przedsięwzięcia i laureatką konkursu Ministerstwa jest **dr hab. Helena Krasowska, prof. IS PAN**, z ramienia Instytutu w festiwalu uczestniczył też **dr Paweł Levchuk**. Polski Festiwal Nauki stanowi międzynarodowe wydarzenie popularyzujące naukę i kulturę polską w zakresie wiedzy dotyczącej zjawisk społecznych, kultury i dziejów wiążących się z promocją Polski. Podczas warsztatów praktycznych zaprezentowane zostały nowatorskie metody nauczania języka polskiego jako obcego. Mają one na celu promocję języka polskiego w obwodzie zaporoskim. Zaproszeni wykładowcy zaprezentowali wpływ nauczania języka polskiego na rozwój społeczności lokalnej w Berdiańsku i regionie, pokazując, w jaki sposób akwizycja języka polskiego determinuje wymianę międzynarodową między Polską i Ukrainą.

Organizatorzy: Instytut Sławistyki PAN, Berdiański Uniwersytet Zarządzania i Biznesu, Mariupolski Uniwersytet Państwowy, Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego, Polskie Kulturalno-Oświatowe Towarzystwo „Odrodzenie”, Przedstawicielstwo PAN w Kijowie, Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Charkowie.

- **Bukowiński Festiwal Nauki VI, 12, 14, 28 sierpnia oraz 8-9 października 2021 roku**

Bukowiński Festiwal Nauki to coroczne przedsięwzięcie popularyzujące naukę, które odbywa się od 2015 roku. Jego ideą jest wyjście wykładowców poza mury uczelni i instytucji naukowo-badawczych w celu upowszechniania wiedzy poza środowiskiem akademickim. Projektem Bukowińskiego Festiwalu Nauki ze strony Instytutu opiekuje się **dr hab. Helena Krasowska, prof. IS PAN**, a współorganizatorem przedsięwzięcia jest także **dr Paweł Levchuk**. Do prowadzenia wykładów, dyskusji i warsztatów zapraszane są osoby, które na co dzień zajmują się działalnością naukowo-badawczą – naukowcy z uniwersytetów, z akademii nauk, pracownicy merytoryczni placówek muzealnych, aktywni członkowie towarzystw naukowych i inni. Reprezentują oni różne dyscypliny naukowe, ośrodki i kraje, co przekłada się na różnorodność oferty proponowanej przez organizatorów. Na formułę Bukowińskiego Festiwalu Nauki składają się dwie serie wykładów popularno-naukowych (zatytułowane Bliscy nieznajomi oraz Kultura – Natura), Bukowiński Dyskusyjny Klub Filmowy, wystawy i panele dyskusyjne, podczas których uczestnicy mają możliwość spotkać się i porozmawiać z artystami lub wysłuchać na żywo relacji świadków historii – ludzi o interesujących biografiami i bogatych doświadczeniach życiowych. Festiwal odbył się w dniach 12, 14, 28 sierpnia oraz 8-9 października 2021 roku w Bolesławcu, Nowogrodzie Bobrzańskim, Dzierżoniowie oraz Jastowie.

Organizatorzy: Instytut Sławistyki PAN, Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego, Instytut Socjologii Uniwersytetu Zielonogórskiego, Stowarzyszenie Res Carpathica, Urząd Gminy i Miasta Jastrowie, Urząd Miasta w Dzierżoniowie.

Ogółem: 1

- **Konferencja „CLARIN-PL-Biz – technologie językowe dla nauki i biznesu II”, 24-25 czerwca 2021 (online)**

Konferencja z udziałem naukowców oraz przedsiębiorców, którzy skorzystali z infrastruktury CLARIN-PL. Wydarzenie składało się z dwóch części: naukowej i dotyczącej komercyjnych zastosowań infrastruktury. Pierwszy dzień konferencji był poświęcony m.in. Korpusowi Czterech Wieszców, parserowi zależnościowemu COMBO czy migrantom i pandemii na Twitterze. W referatach wygłoszonych drugiego dnia zaprezentowane zostały natomiast najnowsze funkcje i zasoby wypracowane w ramach rozwoju infrastruktury na potrzeby rozwiązań komercyjnych, m.in. narzędzie do automatycznej anonimizacji tekstu, możliwości wykorzystania korpusów CLARIN do uczenia sztucznej inteligencji czy funkcje wykrywania klauzul abuzywnych w tekstach. Instytut Sławistyki PAN jest konsorcjantem-założycielem polskiej infrastruktury CLARIN.

Organizator: Zespół CLARIN-PL

XI. STYPENDIA NAUKOWE

1. STYPENDIA ZAGRANICZNE

dr Karolina Ćwiek-Rogalska

badawcze stypendium wyjazdowe Fulbright Senior Award

Jednostka przyznająca stypendium: Polsko-Amerykańska Komisja Fulbrighta

Okres realizacji: sierpień – grudzień 2021

Miejsce: Stany Zjednoczone Ameryki

mgr Tymoteusz Król

badawcze stypendium wyjazdowe

Jednostka przyznająca stypendium: Institut für Volkskunde der Deutschen des Östlichen Europa (Instytut Etnologii Niemców we Wschodniej Europie)

Okres realizacji: październik – grudzień 2021

Miejsce: Fryburg Bryzgowijski, Niemcy

2. STYPENDIA KRAJOWE

dr Karolina Ćwiek-Rogalska

stypendium naukowe dla wybitnych młodych naukowców

Jednostka przyznająca stypendium: Ministerstwo Edukacji i Nauki

Okres realizacji: 2019-2021

XII. AKTYWNOŚĆ MŁODYCH PRACOWNIKÓW I PRACOWNICZEK NAUKI¹ ORAZ DOKTORANTÓW I DOKTORANTEK

1. MONOGRAFIE

- *Języki słowiańskie dziś: w kręgu kategorii, struktur i procesów*, red. **Jakub Banasiak**, Aleksander Kiklewicz, Julia Mazurkiewicz-Sułkowska, Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, Uniwersytet Łódzki, 2021, ISBN 978-83-66369-43-6, 404 ss.
- *Searching for Identity: Personal Experiences and Methodological Reflections*, red. **Olha Tkachenko**, Ayur Zhanaev, Uniwersytet Warszawski, 2021, ISBN 978-83-235-4807-2, 369 ss.

2. CZASOPISMA POD REDAKCJĄ

- „Adeptus”, redaktor naczelny: **dr Maciej Mętrak**, nr 17 za 2021 rok; nr 18 za 2021 rok.
- „Sprawy Narodowościowe. Seria Nowa”, redaktorki naczelne: **dr Karolina Ćwiek-Rogalska** i **dr Ewa Wróblewska-Trochimiuk**, nr 53 za 2021 rok; „Studia Litteraria et Historica”, zastępca redaktorki naczelnej: **dr Konrad Matyjaszek**, nr 10 za 2021 rok;

3. UDZIAŁ W PROJEKTACH GRANTOWYCH

Projekty afiliowane w Instytucie Sławistyki PAN

- Ciało i dusza narodu. Wątki volkistowskie we wczesnej polskiej myśli narodowo-demokratycznej (1895–1918) (NCN 2019-2022): **dr Claudia Snochowska-Gonzalez** (kierowniczka)
- CLARIN ERIC – European Research Infrastructure Consortium: Common Language Resources and Technology Infrastructure (Europejskie Konsorcjum Infrastruktury Naukowe: Wspólne Zasoby Językowe i Infrastruktura Technologiczna), (MEiN, 2018-2021) **dr Paweł Levchuk** (wykonawca)

¹ Zgodnie z Ustawą z dnia 20 lipca 2018 roku – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, młodym naukowcem jest osoba prowadząca działalność naukową, która jest doktorantem lub nauczycielem akademickim – i nie posiada stopnia doktora albo posiada stopień doktora, od uzyskania którego nie upłynęło 7 lat, i jest zatrudniona w podmiocie.

- Closed islands or multicultural microregions? Critical discourse analysis of texts of Sprachinselforscher concerning Hałcnów (Alza) and Wilamowice (Wymysöü) (NAWA, 2020-2021): **mgr Tymoteusz Król** (kierownik)
- Codziennosc między granicami. Mobilność, praktyki translokalne i sąsiedztwo w południowo-wschodniej Gruzji (NCN, 2022-2023): **mgr Klaudia Kosicińska** (kierowniczką)
- Conventional and unconventional ways of transmitting and revitalizing minoritized languages (MEiN, przeniesiony na 2021): **dr Maciej Mętrak** (wykonawca)
- Krajobrazy medyczne w trakcie i po epidemii na Kaukazie Północnym (Czeczenia i Dagestan), (NCN, 2021-2024): **dr Iwa Kołodziejska** (wykonawczynie)
- Mazurzy – znikające świadectwo językowej przeszłości polsko-niemieckiego pogranicza. Współczesne praktyki językowe potomków rodzimej ludności Mazur (NCN, 2020-2022): **mgr Piotr Szatkowski** (kierownik)
- Mobilność konfliktu: konsekwencje wojny w Górskim Karabachu w 2020 roku – Azerbejdżanie i Ormianie w Gruzji (NAWA, 2021-2022): **mgr Klaudia Kosicińska** (wykonawczynie)
- Nowi użytkownicy języków mniejszościowych: biegłość, odmiana i procesy zmian (NCN, 2021-2023): **dr Robert Borges** (kierownik)
- Pogrom krakowski 11 sierpnia 1945 na tle porównawczym (NCN 2019-2022): **dr Karolina Panz** (wykonawczynie)
- Polski Festiwal Nauki w Ukrainie (MEiN, SOP, 2021): **dr Paweł Levchuk** (wykonawca)
- Pokoleniowe zróżnicowanie języka: zmiany morfosyntaktyczne wywołane przez polsko-niemiecki kontakt językowy w mowie osób dwujęzycznych (NCN 2018-2022): **dr Irena Prawdzic** (wykonawczynie)
- Proces instytucjonalizacji „getta ławkowego” w Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie w dwudziestoleciu międzywojennym (NCN, 2019-2021): **mgr Natalia Judzińska** (kierowniczką)
- Różnorodność językowa w Polsce: języki kolateralne, działania na rzecz języków i konceptualizacja tożsamości zbiorowej (NCN, 2021-2026): **dr Gabriela Augustyniak-Żmuda** (wykonawczynie), **mgr Kamil Czaiński** (wykonawca), **dr Maciej Mętrak** (wykonawca), **mgr Andrzej Żak** (wykonawca)

- Słownik prasłowiański. Tom XI (wersja cyfrowa) (MEiN 2017-2022): **mgr Szymon Pogwizd** (wykonawca)
- Strategie zachowania i transmisji języka mniejszościowego w mieszanych językowo górnołużycko-niemieckich rodzinach na Górnych Łużycach w Niemczech (NCN, 2020-2022): **mgr Sara Mičkec/Mitschke** (kierowniczka)
- Testimonia najdawniejszych dziejów Słowian. Seria łacińska, t. 3; Średniowiecze, z. 1: Źródła węgierskie (MEiN, 2017-2022): **dr Wojciech Mądry** (wykonawca)
- Topos »wmurowanej kobiety« w kulturach Europy południowo-wschodniej i Węgier (NCN, 2021-2023), **dr Marzena Maciulewicz** (wykonawczyni), **dr Ewa Wróblewska-Trochimiuk** (wykonawczyni)
- Wizualne artykulacje oporu politycznego w Chorwacji i Serbii po roku 2000 (NCN 2019-2022): **dr Ewa Wróblewska-Trochimiuk** (kierowniczka)
- Z Flandrii, przez Niemcy, do Polski. Analiza teorii etnogenezy Wilamowian (NCN, 2022-2025): **mgr Tymoteusz Król** (kierownik)

Projekty afiliowane poza Instytutem Sławistyki PAN

- Archiwum kobiet: piszące. Kontynuacja (Instytut Badań Literackich PAN, MNiE, NPRH, 2018-2023): **mgr Natalia Judzińska** (wykonawczyni)
- Heterotopie obywatelstwa – dyskurs edukacyjny i pedagogie militaryzacji w przestrzeniach organizacji młodzieżowych. Ujęcie analityczno-krytyczne i porównawcze (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, NCN, 2021-2024): **mgr Nina Boichenko** (wykonawczyni)
- Krajobrazy medyczne w trakcie i po epidemii na Kaukazie Północnym (Czeczenia i Dagestan) (WKNS UW, Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej, NCN, 2021-2024): **dr Iwa Kołodziejska** (wykonawczyni)
- Mapa świata z jarmarcznej ulotki – czeska dziewiętnastowieczna twórczość kramarska w perspektywie etnolingwistycznej (UW, NCN, 2018-2021): **dr Maciej Mętrak** (kierownik)
- Program Operacyjny Inteligentny Rozwój (POIR) 2014-2020 (Działanie 4.2 4/4.2/2020) (Instytut Podstaw informatyki PAN): **mgr Szymon Pogwizd** (wykonawca)

- Słownik terminologiczny polskich strojów ludowych. Publikacja książki oraz upowszechnienie wyników w internecie na platformie strojeludowe.net (Polskie Towarzystwo Ludoznawcze, 2020-2025): **mgr Tymoteusz Król** (wykonawca)

4. OTRZYMANE STYPENDIA, NAGRODY I WYRÓŻNIENIA

- **dr Karolina Ćwiek-Rogalska**, stypendium Fulbright Senior Award, 08-12.2021, Wydział Geografii University of California Los Angeles, projekt „Identity, Continuity and Landscape after Expulsions in Post-war Poland”
- **dr Karolina Ćwiek-Rogalska**, stypendium Ministra Edukacji i Nauki dla wybitnych młodych naukowców, 2018-2021
- **mgr Tymoteusz Król**, trzymiesięczne stypendium Institut für Volkskunde der Deutschen des östlichen Europa (Instytut Etnologii Niemców we Wschodniej Europie) we Fryburgu Bryzgowijskim w Niemczech w ramach projektu realizowanego w programie im. Iwanowskiej (NAWA)
- **mgr Tymoteusz Król**, Nagroda im. Antoniego Kaliny za publikację *Wilamowianie i ich stroje* w kategorii „Książka o szczególnym znaczeniu dla etnologii, antropologii społeczno-kulturowej”

XIII. UPOWSZECHNIANIE I PROMOCJA NAUKI

1. UDZIAŁ W FESTIWALU NAUKI W WARSZAWIE

W 2021 roku na XXV Festiwalu Nauki (22-25 września) Instytut Sławistyki PAN był reprezentowany przez: **dr Agnieszkę Aysen Kaim** (warsztat dla szkół „Opowiadaczka, czyli kto?”), **dr. Pawła Kowalskiego** (wykład „Hierarchie w języku”), **dr Iwę Kołodziejską** (spacer etnobotaniczny dla dzieci i młodzieży do lat 15 pt. „Ludzkie i roślinne historie z Podola na wiślanej skarpie”). Odbyło się również polsko-białoruskie spotkanie „Jak rozmawiać? Jak pomagać? – pokaz filmu, warsztat z przepisywania i śpiewania polskich i białoruskich piosenek z Kolektywem Łaski oraz towarzyska gra językowa (prowadzenie: Julia Gołachowska).

2. UDZIAŁ W XI WARSZAWSKICH TARGACH KSIĄŻKI

Po roku przerwy, w dniach 9-12 września 2021 roku, na Placu Defilad przed Pałacem Kultury i Nauki odbyły się XI Warszawskie Targi Książki. Instytut Sławistyki PAN po raz kolejny wziął w nich udział wraz z grupą „Świadomi Wydawcy”. Na stoisku Instytutu Sławistyki PAN 11 września zorganizowano spotkanie z **dr hab. Dorotą Rembiszewską, prof. IS PAN**, autorką książki *Gwary Mazur wschodnich w XIX wieku (na podstawie ankiet Georga Wenkera do Niemieckiego atlasu językowego)*. Wydana w końcu ubiegłego roku publikacja zawiera interesujące materiały utrwalające mowę i zwyczaje mieszkańców Prus Wschodnich w XIX wieku z powiatów ełckiego, gołdapskiego i oleckiego. Autorka m.in. odpowiadała na pytania: „Czego brakuje gbur?”, „Jakie klajdy nosi białka?”, „Gdzie mówiono czerwone jabłonecki?”, „Jak wyglądały chaty mazurskie pod koniec XIX wieku?”

3. UDZIAŁ W POLSKIM FESTIWALU NAUKI (UKRAINA)

W ramach programu „Społeczna odpowiedzialność nauki – Popularyzacja nauki i promocja sportu” Ministerstwa Edukacji i Nauki w dniach 28-30 września 2021 roku w Berdiańsku i Mariupolu odbył się Polski Festiwal Nauki w Ukrainie. Organizatorką międzynarodowego przedsięwzięcia i laureatką konkursu Ministerstwa była **dr hab. Helena Krasowska, prof. IS PAN**. Polski Festiwal Nauki stanowi międzynarodowe wydarzenie popularyzujące naukę i kulturę polską w zakresie wiedzy dotyczącej zjawisk społecznych, kultury i dziejów wiążących się z promocją Polski. Podczas warsztatów

praktycznych zaprezentowane zostały nowatorskie metody nauczania języka polskiego jako obcego. Mają one na celu promocję języka polskiego w obwodzie zaporoskim. Zaproszeni wykładowcy zaprezentowali wpływ nauczania języka polskiego na rozwój społeczności lokalnej w Berdiańsku i regionie, pokazując, w jaki sposób akwizycja języka polskiego determinuje wymianę międzynarodową między Polską i Ukrainą. Organizatorami Festiwalu są: Instytut Sławistyki PAN, Berdiański Uniwersytet Zarządzania i Biznesu, Mariupolski Uniwersytet Państwowy, Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego, Polskie Kulturalno-Oświatowe Towarzystwo „Odrodzenie”.

4. OTWARTE SEMINARIA NAUKOWE I ZEBRANIA NAUKOWE INSTYTUTU SLAWISTYKI PAN

W Instytucie Sławistyki PAN w 2021 roku odbywały się cztery otwarte zakładowe seminaria naukowe:

- otwarte seminarium naukowe Zakładu Literaturoznawstwa i Kulturoznawstwa,
- otwarte seminarium naukowe Zakładu Językoznawstwa,
- otwarte seminarium naukowe Zakładu Badań Narodowościowych,
- otwarte seminarium naukowe w Poznaniu.

W ramach otwartych seminariów naukowych **Zakładu Literaturoznawstwa i Kulturoznawstwa** Instytutu Sławistyki PAN w 2021 roku wygłoszone zostały następujące referaty:

- 19 stycznia, **dr hab. Joanna Roszak, prof. IS PAN**, *Ubi pelicula, ibi poesis*. Widz jako odbiorca wiersza
- 9 lutego, **dr Karolina Ćwiek-Rogalska**, Widmowa poniemieckość. Dwóch zegarmistrzów z Koszalina
- 9 marca, **dr Anna Boguska**, Oblicza lęku w chorwackim filmie fabularnym po 1990 roku (na wybranym przykładzie)
- 20 kwietnia, **dr Elżbieta Zimna**, Czeski przełom kulturowy lat sześćdziesiątych XX wieku na przykładzie teatru

- 18 maja, **prof. dr hab. Joanna Tokarska-Bakir**, Bracia miesiące. Studia z antropologii historycznej Polski 1939-1945 (komentuje prof. Natalia Aleksium; wspólne seminarium ZLiK i ZBN)
- 8 czerwca, **Irena Grudzińska-Gross**, Biografia – Trudne wybory (wspólne seminarium ZLiK i ZBN)
- 12 października, **dr Ewa Wróblewska-Trochimiuk**, „Imagine All The People”. Populistyczna i antypopulistyczna retoryka serbskich i chorwackich manifestacji ulicznych po roku 2000
- 16 listopada, **prof. dr hab. Joanna Tokarska-Bakir**, „Kazali im polignąć w gwiazdę”. Kisielów, marzec 1945, godzina ósma wieczór (wraz z Zakładem Badań Narodowościowych)
- 7 grudnia, **dr Małgorzata Kasner**, Konstelacje pamięci: Wileński plac Łukiski jako laboratorium miejskiej kultury pamięci (1990-2018)

W ramach otwartych seminariów naukowych **Zakładu Językoznawstwa** Instytutu Sławistyki PAN w 2021 roku wygłoszone zostały następujące referaty:

- 26 stycznia, dr Julia Gurska i dr Olga Desiukiewicz, Проект Словаря белорусской революции
- 16 lutego, dr Julia Gurska, Ономастикон белорусской революции: проект лингвокультурологического словаря
- 16 marca, **dr hab. Mariola Jakubowicz**, **prof. IS PAN**, Cyfrowa wersja Słownika prasłowiańskiego – omówienie innowacji
- 27 kwietnia, **dr Dorota Pazio-Wlazłowska**, O za dużych grubasach uwag kilka. Wartościowanie osób z otyłością we współczesnej polszczyźnie
- 1 czerwca, **mgr Piotr Szatkowski**, „Umarło śmiercią naturalną” – fonetyczne i leksykalne pozostałości gwary mazurskiej w świetle badań terenowych 2019-2021
- 29 czerwca, dr Yuliya Khadyniuk, Socjolingwistyczne aspekty dwujęzyczności osób z Białorusi i Ukrainy przybyłych do Polski w ostatnich latach
- 19 października, **dr hab. Dorota K. Rembiszewska**, **prof. IS PAN**, Gwary Mazur wschodnich w XIX wieku (na podstawie ankiet Georga Wenkera do *Niemieckiego atlasu językowego*)

- 23 listopada, dr Jana Wachtarczykowa (Instytut Ludowita Sztura Słowackiej Akademii Nauk), Čím sú inšpiratívne vektorové reprezentácie slov (word embeddings) pre jazykovedný výskum
- 21 grudnia, **dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, prof. IS PAN** i **dr Maciej Mętrak**, Ideologiczne aspekty standaryzacji języków o spornym statusie – przypadek kaszubski i śląski

W ramach otwartych seminariów naukowych **Zakładu Badań Narodowościowych** Instytutu Sławistyki PAN w 2021 roku ogłoszone zostały następujące referaty:

- 9 lutego, **dr Anna Zawadzka**, Płeć i seksualność w dyskursie zimnowojennym Zachodu
- 9 marca, **dr Elżbieta Janicka**, *Herbarium Polonorum* – perspektywy teoretyczne, ustalenia badawcze, pytanie o prawomocność
- 10 kwietnia, prof. Natalia Aleksion, prezentacja książki *Niepoprawni optymiści*
- 18 maja, **prof. dr hab. Joanna Tokarska-Bakir**, Bracia miesiące. Studia z antropologii historycznej Polski 1939-1945 (komentowała prof. Natalia Aleksion; wspólne seminarium ZLiK i ZBN)
- 8 czerwca, **prof. Irena Grudzińska-Gross**, Biografia – Trudne wybory (wraz z Zakładem Literaturoznawstwa i Kulturoznawstwa)
- 26 października, prof. Natalia Aleksion, Pleading for Cadavers Medical Students at the University of Vienna and the Study of Anatomy
- 16 listopada, **prof. dr hab. Joanna Tokarska-Bakir**, „Kazali im polignąć w gwiazdę”. Kisielów, marzec 1945, godzina ósma wieczór (wspólne seminarium ZLiK i ZBN)
- 14 grudnia, **prof. Irena Grudzińska-Gross**, Pułapki asymilacji

W ramach otwartych seminariów naukowych w oddziale Instytutu Sławistyki PAN w Poznaniu w 2021 roku odbyło się dziewięć spotkań. Organizacja i prowadzenie: **dr hab. Maria Trawińska, prof. IS PAN**:

- 14 stycznia, **dr hab. Katarzyna Wrzesińska, prof. IS PAN**, Rasy wyższe, rasy niższe. O popularyzacji wiedzy na temat różnorodności ludzkiej
- 11 lutego, **dr hab. Lucyna Agnieszka Jankowiak, prof. IS PAN**, Z historii polskiej leksykografii. Andrzej Calagius (1549-1609)

- 11 marca, **dr Arleta Łuczak**, Budowa haseł w słownikach Bartłomieja z Bydgoszczy (z lat 1532 i 1544)
- 15 kwietnia, **dr hab. Maria Trawińska, prof. IS PAN**, Słownik Bartłomieja z Bydgoszczy z perspektywy zmiany paradygmatu
- 13 maja, **mgr Barbara Grunwald-Hajdasz**, Praca w cudzy(m) słowie
- 17 czerwca, **dr hab. Joanna Nowak, prof. IS PAN**, Biała rasa o wschodnim piętnie, czyli o wizerunku Żyda i Araba w kontekście rasowym w narracjach polskich z pierwszej połowy XIX wieku
- 21 października, **dr Wojciech Mądry**, Pamięć o panujących poprzez miejsca ich pochówków na przykładzie nekropolii piastowskich – ciągłość tradycji czy fałszerstwo?
- 25 listopada, **prof. dr hab. Ryszard Grzesik**, Węgierskie źródła do dziejów Słowian na marginesie I tomu *Testimoniów łacińskich*
- 16 grudnia, **dr Adrien Quéret-Podesta**, Słowianie i słowiańszczyzna w „niemieckich” rocznikach u podstawy polskiego rocznikarstwa

W 2021 roku odbyły się także 2 spotkania w ramach seminarium „Sublokatorstwo jako kategoria kultury i jako kategoria badawcza”, którym kierują **dr Elżbieta Janicka, dr Konrad Matyjaszek i dr Anna Zawadzka:**

- 28 czerwca, Sprawa sprawy Jedwabnego – losy monografii *Churban Bjalistok* (1946) Szymona Datnera
- 29 października, dr Katrin Stoll (Imre Kertész Kolleg w Jenie), Historia Zagłady według *survivor scholars*. Polityczne i kulturowe miejsce produkcji badań nad Zagładą w Polsce

W ramach **Zespołu badań nad pokojem**, którego inicjatorką jest **dr hab. Joanna-Roszak, prof. IS PAN**, we współpracy z Instytutem Kulturoznawstwa UAM i Fundacją Józefa Rotblata, 1 lipca odbyło się seminarium „Co czytano w gettach?”:

- Joanna Podolska, Chava Rosenfarb i Dawid Sierakowiak – ich gettowe lektury
- Joanna Maleszyńska, „Życie surowo wzbronione”. Antoni Marianowicz o czytaniu i pisaniu w getcie
- Daria Nowicka, „Czytane od końca” – o lekturach z getta. Portret Haliny Birenbaum
- Rafał Koschany, Czy było kino w getcie?

- Joanna Roszak, Osmalona, ocalająca. O jednej lekturze Irit Amiel z czasu Zagłady

Seminaria **Laboratorium Środkowoeuropejskiego:**

- 16 lutego, dr Aneta Daszuta, Spełniony sen strukturalisty?
- 1 lipca, dr Rafał Majerek, Poszerzanie przestrzeni wolności. Pisarstwo kobiet w literaturze słowackiej po 1989 roku
- 6 grudnia, dr Irena Bilińska (Studium Europy Wschodniej UW), Polonofilstwo słowackich romantyków

Seminarium **Sławistyczne środy:**

- 24 lutego, **dr Claudia Snochowska-Gonzalez**, Ciało i dusza narodu. O wątkach volkistowskich w publicystyce wczesnej endecji (1895-1918)
- 24 marca, **dr Iwa Kołodziejska**, Ludzie, rośliny i wirus. O podejściu wielogatunkowym w badaniach krajobrazów medycznych
- 28 kwietnia, **dr Katarzyna Roman-Rawska**, Związki literatury i polityki we współczesnej Rosji
- 26 maja, Publiczna obrona Indywidualnego Planu Badawczego **mgr Olgi Khabibuliny** (Szkola Doktorska Anthropos, IS PAN)
- 23 czerwca, **dr Robert Borges**, New Speakers of Minority Languages: emergent grammar and linguistic entrenchment as a catalyst for language change
- 27 października, **dr Ewelina Drzewiecka**, Od rewolucjonistów do ekumenistów. Święci Cyryl i Metody w okresie socjalizmu w Bułgarii
- 24 listopada, **mgr Maciej Olszewski** (Doktorant Szkoły Doktorskiej Anthropos), Obrona Indywidualnego Planu Badawczego dotyczącego rozprawy pt. „Postać matki w nowoczesnej i ponowoczesnej literaturze słoweńskiej. Agens czy patiens?”
- 15 grudnia, **prof. dr hab. Anna Zielińska**, prof. dr Björn Hansen (Universität Regensburg), **dr Irena Prawdzic**, dr Michał Woźniak (Instytut Języka Polskiego PAN), Polsko-niemiecki korpus mowy osób dwujęzycznych LangGener – wyszukiwanie gramatyczne i socjolingwistyczne

5. PROMOCJE KSIĄŻEK

dr Karolina Ćwiek-Rogalska

- Spotkanie promocyjne wokół „Katalogu pomników pierwszowojennych na Pomorzu Środkowym” na platformie ZOOM z zaproszonymi gośćmi, 31.03.2021.

dr Ewelina Drzewiecka

- Promocja wielotomowej publikacji naukowej Instytutu Sławistyki PAN – *Leksykon idei wędrownych na słowiańskich bałkanach* (представяне на научното многотомно издание на института по славистика на полската академия на науките – лексикон на мигриращи идеи на славянските балкани). Promocja *Leksykonu idei wędrownych na słowiańskich Bałkanach* odbyła się w języku bułgarskim za pośrednictwem platformy ZOOM. Spotkanie organizowane było przez Instytut Sławistyki PAN oraz Instytut Polski w Sofii i transmitowane na stronach facebookowych obu instytucji. Celem wydarzenia było upowszechnienie wiedzy na temat projektu „Idee wędrowne na słowiańskich Bałkanach (XVIII-XXI wiek)” oraz dyskusja na znaczeniu naukowym i społecznym jego efektu, czyli publikacji 10 tomów *Leksykonu*. Wśród gości byli uczestnicy projektu oraz sławiści i bułgariści z Polski i zagranicy. Odbiorcami byli nie tylko przedstawiciele bułgarskiego środowiska naukowego (humaniści i przedstawiciele nauk społecznych), ale też dziennikarze, publicyści oraz dyplomaci. 22.04.2021.

prof. dr hab. Joanna Goszczyńska

- Promocja monografii *Mroczne oblicza czeskiej literatury* w ramach cyklu literackiego festiwalu filmowego „Kino na granicy”, 3.08.2021.

dr hab. Lilla Grzelak, prof. IS PAN

- Promocja *Leksykonu idei wędrownych na słowiańskich Bałkanach. XVIII-XXI wiek*. Prezentacja dziesięciotomowej publikacji. Spotkanie online, 29.04.2021.

dr Agnieszka Aysen Kaim

- Promocja monografii *Ludzie dwóch kultur – wybrane przypadki transgresji kulturowej Polaków w Imperium Osmańskim w XVII, XVIII i XIX wieku*, Kultura Pogranicza, IS PAN, 2020. Spotkanie promocyjne prowadziła dr hab. Joanna

Roszak, prof. IS PAN. Ekspertki: dr Natalia Królikowska-Jedlińska (turkolożka i historyczka), dr. hab. Magdalena Lubańska (antropolożka społeczna), dr Weronika Grozdew-Kołacińska (etnomuzykolożka), mgr Paulina Dominik (turkolożka) i dr Marzena Maciulewicz (slawistka), 26.03.2021.

- Współorganizacja i prowadzenie promocji publikacji *Leksykon idei wędrownych na słowiańskich Bałkanach. XVIII–XXI wiek (2018–2020)*. Rozmowa wokół 3. tomu *Leksykonu*, obejmującego hasła: konserwatyzm, liberalizm, naród. 29.04.2021.

dr Elżbieta Janicka

- Dyskusja o książce Joanny Tokarskiej-Bakir *Bracia Miesiące. Szkice z antropologii historycznej Polski 1939-1945* (Wydawnictwo IBL PAN, Warszawa 2021). Udział w dyskusji obok Joanny Tokarskiej-Bakir (IS PAN) i Szymona Rudnickiego (IH UW). Moderator: Tomasz Żukowski (IBL PAN). Organizator: Wydawnictwo IBL PAN. Link do nagrania: <https://www.youtube.com/watch?v=S7IiklhwbM&t=16s> 20.12.2021.

dr Marzena Maciulewicz

- Udział w charakterze ekspertki w spotkaniu promocyjnym książki *Ludzie dwóch kultur. Wybrane przypadki transgresji kulturowej Polaków w Imperium Osmańskim w XVII, XVIII i XIX wieku* autorstwa dr Agnieszki Aysen Kaim. 26.03.2021.

dr hab. Joanna Roszak, prof. IS PAN

- Wielokulturowość wielokrotnie. Spotkanie z dr Agnieszką Aysen Kaim. Organizacja i prowadzenie dyskusji i promocja książki *Ludzie dwóch kultur. Wybrane przypadki transgresji kulturowej Polaków w Imperium Osmańskim w XVII, XVIII i XIX wieku* autorstwa dr Agnieszki Aysen Kaim. 26.03.2021.

dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybowa, prof. IS PAN

- Otwarta dyskusja nt. znaczenia naukowego oraz recepcji *Leksykonu idei wędrownych na słowiańskich Bałkanach. XVIII–XXI wiek* jako publikacji online. Współorganizatorzy: Instytut Slawistyki PAN, Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy i Biblioteka Główna Województwa Mazowieckiego oraz Biblioteka Publiczna i III Czytelnia Naukowa w Dzielnicy Wola m.st. Warszawy. Wypowiadali

się: Bożena Itoya, Lilla Moroz-Grzelak, Krystyna Pieniążek-Marković, Jarosław Kiliński, Adam Kożuchowski, Jarosław Rubacha, Magdalena Koch. Komentatorzy eksponowali nowatorski charakter dzieła i jego szeroki zakres merytoryczny, jak również potrzebę innych, poza online, form publikacji (druk, tłumaczenie na angielski). 29.04.2021.

- Otwarta dyskusja w języku bułgarskim nt. znaczenia naukowego *Leksykonu idei wędrownych na słowiańskich Bałkanach. XVIII-XXI wiek* oraz jego społecznych efektów. Współorganizatorami byli Instytut Sławiastyki PAN oraz Instytut Polski w Sofii. Wypowiadali się: prof. Nikolay Aretov, Kamen Rikev, Margreta Grigorova, Lyubka Lipcheva-Prandjeva, Panayot Karagyozov. Komentatorzy zgodzili się, że *Leksykon* jest dziełem nowatorskim i powinien być szeroko rozpowszechniony za pośrednictwem przekładów. Daje on impuls do dalszych badań naukowych i wspomaga dialog międzykulturowy. Odbiorcami byli przedstawiciele bułgarskiego środowiska naukowego, dziennikarze, publicyści oraz dyplomaci. Transmisję online obejrzało 726 osób. 22.04.2021, Platforma ZOOM.

prof. dr hab. Joanna Tokarska-Bakir

- Promocja online książki *Bracia miesiące*, zorganizowana przez Instytut Badań Literackich PAN. Debata online z udziałem dr. hab. Tomasza Żukowskiego, prof. dr. hab. Szymona Rudnickiego, dr. Elżbiety Janickiej i autorki. 22.12.2021.

dr Ewa Wróblewska-Trochimiuk

- Spotkanie promocyjne wokół książki *Leksykon idei wędrownych na słowiańskich Bałkanach*, 29.04.2021.

6. POPULARYZACJA NAUKI W MEDIACH

dr Agata Bielak

- Audycja „Źródłosłów” (Program 2. Polskiego Radia). Nagranie 7 audycji dot. pochodzenia słów „plewy”, „powrósło”, „słoma”, „sieczka”, „buk”, „grzyb”, „borowik” oraz funkcjonowania wyobrażeń plew, powrósła, słomy, sieczki, buka, grzyba i borowika w polskiej kulturze ludowej. Każda audycja trwa około 6 minut. Prowadzący: Aleksandra Tykarska, październik-grudzień 2021.

mgr Nina Boichenko

- Wywiad w Krytyce Politycznej na temat działań poszczególnych grup badawczych na polsko-białoruskiej granicy. Prezentacja działań badawczych na polsko-białoruskiej granicy, 12.2021.
- Nagranie odcinka podcastu „Pogadamy o historii”, dotyczącego badań nad ukraińską migracją. Udzielenie wypowiedzi eksperckiej, 07.2021.

dr hab. Anna Engelking, prof. IS PAN

- Udział w rozmowie poświęconej Spisowi Powszechnemu w programie telewizyjnym TV Podlasie (Bielsk Podlaski i Hajnówka), 4.04.2021
- Wywiad udzielony red. Taccianie Kalinouskiej z gazety „Беларусы і рынак”; opublikowany w: <https://belmarket.by/news/2021/07/23/news-46578.html> <https://www.svaboda.org/a/31375153.html> <https://t.me/nashaniva/31048>
Ганна Энгелькінг, Таццяна Каліноўская, Ад калгаснікаў –да новых еўрапейцаў, 23.07.2021.

dr Elżbieta Janicka

- Obchody rocznicy utworzenia Brygad Międzynarodowych w Hiszpanii – organizator: Stowarzyszenie „Ochotnicy Wolności” Nagranie krótkiego autorskiego materiału filmowego pt. „Kiedy myślę o Dąbrowszczakach”: <https://www.youtube.com/watch?v=CCOVDLIQBN>, 07.2021.

- Obchody ku czci ofiar getta ławkowego na Uniwersytecie Warszawskim – organizator: Studencki Komitet Antyfaszystowski, Przemówienie na dziedzińcu Uniwersytetu Warszawskiego: <https://fb.watch/8zL36QPiwD/> (31:45-41:55), 5.10.2021.

Kwerenda dziennikarza zagranicznego na temat obchodów Narodowego Święta Niepodległości 11 listopada 2021 roku w Kaliszu. Wypowiedzi eksperckie w artykule: Ben Cohen, “Heard again: Cries of ‘Death to the Jews!’ in a Polish city”, Jewish News Syndicate, <https://www.jns.org/opinion/heard-again-cries-of-death-to-the-jews-in-a-polish-city/>, 19.11.2021.

dr Agnieszka Aysen Kaim

- „Architekt sułtanów. Mimar Sinan i jego budowle”. Rozmowa na temat architektonicznej spuścizny pozostałej po XVI-wiecznym osmańskim architekcie,

chrześcijańskim brańcu, który włączał do swoich projektów elementy różnych kultur z terenów podbitych przez Osmanów, Radio TOK FM, audycja Cezarego Owczarka, 7.04.2021.

- Wystąpienie w programie telewizyjnym „Dzień dobry TVN” jako specjalistka od spraw bliskowschodnich wraz z dr Magdaleną El Ghamari, w kontekście kryzysu na granicy polsko-białoruskiej. Rozmowa wokół zagadnień: Czy Zachód jest w stanie wojny ze Wschodem? Czy Zachód (szeroko pojęty, popularny) postrzega kulturę Wschodu jako agresywną i represyjną, szczególnie wobec kobiet? Czy Koran i oparty na nim szariat naprawdę są krwiożercze? Jakie jest prawdziwe przesłanie Koranu? Jaką rolę islam przypisuje kobiecie – dlaczego w niektórych krajach kobiety są bardziej odsłonięte niż w innych? Jaka jest istota kobiecości muzułmanek? Jak postrzegają kobiety zachodnie? Czego Wschód może i/lub powinien nauczyć się od Zachodu? 27.08.2021.

dr Iwa Kołodziejska

- Antropologiczne szeptery #9. „Antropologiczne szeptery” to seria podcastów przygotowywanych przez Pracownię Etnograficzną we współpracy z Wydawnictwem Czarne w ramach programu kulturalnego Pracowni Duży Pokój. Podcast #9 dotyczył relacji człowieka z przyrodą, pretekstem do rozmowy była książka Pawła Pstrokońskiego *Wszystkie okna dla oknówek*, 21.04.2021.

dr hab. Katarzyna Kotyńska, prof. IS PAN

- Podcasty Międzynarodowego Centrum Kultury (Kraków) „W 20 minut do Ukrainy”, 9 odcinków. Stworzenie zespołu i kierowanie przygotowaniem koncepcji całej serii podcastów, towarzyszących wystawie „Ukraina. Wzajemne spojrzenia”: główne autorstwo trzech scenariuszy, współudział w tworzeniu pozostałych sześciu, udział w nagraniu sześciu odcinków <https://mck.krakow.pl/do-ukrainy-w-20-minut-podcasty>, 09.2021.
- Wypowiedź dla ukraińskiego radia Kultura – udział w rozmowie o polsko-ukraińskiej nagrodzie literackiej im. Józefa Konrada i tegorocznej laureatce Wiktorii Amelinej, 16.12.2021.

dr hab. Helena Krasowska, prof. IS PAN

- Udział w audycji radiowej „Z muzyką po Kresach” – „Wielkanocne zwyczaje od Bukowinę po Litwę”, 3.04.2021.
- Wywiad udzielony Konstantemu Czawadze, „Wspólne dziedzictwo kulturowe i językowe”. „Kurier Galicyjski”, nr 6(370), 30.03-15.04.2021, <https://kuriergalicyjski.com/bukowina-wspolne-dziedzictwo-kulturowe-i-jezykowe/>
- Wywiad, „Мова буковинських поляків в Україні та Румунії. Про мовну спадщину поляків, які живуть на Буковині, розмова з професоркою Польської академії наук Геленою КРАСОВСЬКОЮ”, „Gazeta Polska Bukowiny”, Czerniowce, nr 2(748), 02.2021, s. 4.

dr Paweł Levchuk

- Wywiad udzielony Konstantemu Czawadze, „Polski w rodzinie jako język trzeci”, „Kurier Galicyjski”, nr 8(372), 30.04-13.05.2021, s. 12-13, <https://kuriergalicyjski.com/polski-w-rodzinie-jako-jezyk-trzeci/>

7. PUBLIKACJE POPULARNONAUKOWE

Monografia

dr Elżbieta Zimna

- *Obraz Słowianina w czeskim dramacie połowy XIX w.* Analiza trzech czeskich dramatów z roku 1848, przedstawiająca je na tle wydarzeń historycznych i prezentująca je jako przykład strategii budowania słowiańskiej tożsamości w okresie czeskiego odrodzenia narodowego, Wydział Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego, 2021, ISBN 978-83-66400-01-6, s. 83-99.

Artykuły

dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, prof. IS PAN

- *Spušćomny wobraz Serbow* – „Rozhľad”, nr 3, Domowina Verlag, 2021.

dr hab. Anna Engelking, prof. IS PAN

- „Rewolucja mirnych ludiej”. Z Anną Engelking, antropolożką i badaczką kultury białoruskiej, rozmawia Anna Łazar, „Nowa Europa Wschodnia”, nr 6/2020, Znak, ISSN 1899-5543, s. 91-103.

dr hab. Irena Grudzińska-Gross, prof. IS PAN

- *Il risveglio del fascismo in Polonia*, „MicroMega”, 2021, ISSN 2499-0884, www.micromega.net
- *Świetlistość Miłosza*, „Liberte, Fundacja Liberte”, nr 60, lipiec 2021, ISSN 2080-4326, s. 8-24, www.liberte.pl
- *On the Uses and Disadvantages of Historical Comparisons for Life*, Irena Grudzinska-Gross i Dwayne Betts, „Public Seminar”, kwiecień 2021, New School for Social Research, www.publicseminar.org

dr Elżbieta Janicka

- *Moją raną jest Kalisz bez Żydów*, krytykapolityczna.pl, Krytyka Polityczna | Stowarzyszenie im. Stanisława Brzozowskiego, 2021, data ukazania w Internecie: 20.11.2021, ISSN 1644-0919, <https://krytykapolityczna.pl/kultura/moja-rana-jest-kalisz-bez-zydow/>
- *Jaki jest problem z fundamentami polskiej wspólnoty? „Opcja endecka to coś więcej niż strona w debacie*, newsweek.pl, Ringier Axel Springer Media, 2021, data ukazania w Internecie: 11.11.2021, ISSN 1689-4464, <https://www.newsweek.pl/polska/spoleczenstwo/marsz-niepodleglosci-11-listopada-elzbieta-janicka/mgvzwr>

mgr Klaudia Kosicińska

- *Spotkania z inną Gruzją*, „Podróżuj z antropologią”, 2021, <https://podroze.etnograficzna.pl/>

dr hab. Katarzyna Kotyńska, prof. IS PAN

- *Galicji czar*, „Polityka. Pomocnik historyczny”, POLITYKA Spółka z o. o. S.K.A., nr 8/2021, s. 49, data ukazania w Internecie: 08.12.2021, ISSN 2391-7717.
- *Obraz Lwowa*, „Polityka. Pomocnik historyczny”, POLITYKA Spółka z o. o. S.K.A., nr 8/2021, s. 106, data ukazania w Internecie: 08.12.2021, ISSN 2391-7717.

dr hab. Helena Krasowska, prof. IS PAN

- *XXXI Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny „Bukowińskie Spotkania” w wyjątkowym roku Polonus*, „Związek Polaków w Rumunii”, nr 1(291)/2021, s. 9-13, ISSN 1223-4192, <http://dompolski.ro/>
- *Jadwiga Kuczabińska – założycielka Towarzystwa Polskiego w obwodzie czerniowieckim*, „Kurier Galicyjski”, Stowarzyszenie „Kurier Galicyjski”, nr 22(386)/2021, s. 20.

dr Maciej Mętrak

- *Zobrazení d'ábla v kramářské písni w: Dvanácte vrchů ten strom má. Kramářské a poutní tisky s duchovní tematikou*, red. Michaela Boháčová – rozdział w katalogu wystawy planowanej na 1.04-2.10.2022 w Brnie, publikacja zrecenzowana, złożona i gotowa do druku, Moravské zemské muzeum, 2022, ISBN 978-80-7028-557-2, s. 41-44.

dr hab. Joanna Roszak, prof. IS PAN

- *Karpowicz: instrukcja obsługi*, „Almanach Międzynarodowego Festiwalu Silesius”, Wrocławski Dom Literatury, 2021, ISBN 978-83-65502-49-0, s. 33-38, http://silesius.wroclaw.pl/festiwal/wp-content/uploads/2021/05/Almanach_Festiwal_Silesius_2021.pdf

dr hab. Aleksander Smaliańczuk, prof. IS PAN

- *Калиновский. Белорусский герой Январского восстания*, „Новая Польша”, Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia, nr 22/2021, data ukazania w Internecie: 10.10.2021, <https://novayapolsha.pl/>

mgr Iurii Tkachuk

- *Білий Слон на Гуцульській піраміді*, „Нова Польща” (wyd. online), 27.01.2021, <https://novapolshcha.pl/article/bilii-slon-na-guculskii-piramidi/?fbclid=IwAR2jTCxNzKg3OAn6k0hetKfJf17yRbpNsUON2BpBfX3EPBmgjVk0BUhAT5w>

XIV. DZIAŁALNOŚĆ NA RZECZ SPOŁECZEŃSTWA

1. WYKŁADY POPULARYZATORSKIE

dr Ewelina Drzewiecka

- Wykład „Od rewolucjonistów do ekumenistów. Święci Cyryl i Metody w okresie socjalizmu w Bułgarii” w ramach cyklu seminariów „Sławistyczna środa” (IS PAN), 27.10.2021.

dr hab. Ewa Gołachowska, prof. IS PAN

- Dwa wykłady gościnne dla studentów białorutenistyki UW: „Współczesne przemiany języka Kościoła katolickiego na tle zróżnicowania konfesyjnego i wielojęzyczności Białorusi. Konteksty kulturowe”, „Współczesne przemiany języka Kościoła katolickiego na tle zróżnicowania konfesyjnego i wielojęzyczności Białorusi. Metodologia i praktyka”, Wydział Lingwistyki Stosowanej UW.

dr Elżbieta Janicka

- Wykład „Forgotten Victims of Nazi Regime?” na temat wschodnioeuropejskich kontekstów zagłady Żydów ze szczególnym uwzględnieniem polskiej specyfiki zjawiska. Rekonstrukcji towarzyszyła próba dekonstrukcji paradygmatu opisu wydarzeń z lata 1941 roku w pasie od Morza Bałtyckiego do Morza Czarnego, The 2012 Humanity in Action Warsaw Fellowship “Nothing About Us Without Us”, organizator: Humanity in Action Poland, 14.06.2021.

dr Agnieszka Aysen Kaim

- Wykład na zaproszenie Muzeum Kresów w Lubaczowie na temat „Ludzie dwóch kultur – renegaci czy kulturowi pośrednicy?”, 5.08.2021.
- Wykład w języku tureckim na temat tureckich tradycji opowiadania i awangardy na zaproszenie firmy edukującej nauczycieli w sztuce opowiadania, w Turcji, tytuł: GELENEK VE AVANGARD BİR ARADA – KURAMDAN UYGULAMAYA.

dr Paweł Kowalski

- Festiwal Nauki. Wygłoszenie wykładu „Hierarchie w języku”, 24.09.2021.

dr hab. Ewa Masłowska, prof. IS PAN

- Wykład okolicznościowy wygłoszony dla mieszkańców gminy Karniewo (w tym informatorów uczestniczących w badaniach) na temat znaczenia międzypokoleniowej transmisji tradycji, wartości i wiedzy o przeszłości dla zachowania dziedzictwa kulturowego, wzmocnienia więzi społecznych i poczucia tożsamości. Ewaluacja projektu „Upamiętniając wiedzę przodków. Studium etnohistoryczne nad stanem i recepcją kulturowo-społecznej wiedzy wg relacji mieszkańców gminy Karniewo (północne Mazowsze)” na konferencji zorganizowanej przez władze gminy Karniewo i Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego, 14.10.2021.

dr Wojciech Mądry

- Referat „Pamięć o panujących poprzez miejsca ich pochówków na przykładzie nekropolii piastowskich – ciągłość tradycji czy fałszerstwo?”. Referat w systemie hybrydowym na otwartym seminarium naukowym poznańskiej pracowni Instytutu Sławistyki PAN w Pałacu Działyńskich, 21.10.2021.

dr Maciej Mętrak

- Hajmaty: spotkania Ślązaków w Warszawie, prezentacja „Wilamowianie i język wilamowski” podczas wieczoru popularyzującego historię i kulturę Śląska, 6.10.2021.

dr hab. Katarzyna Osińska, prof. IS PAN

- ABC Awangardy. Ikony. E jak Ekster. Wykład nt. artystki awangardowej Aleksandry Ekster w w/w cyklu. Organizatorzy: Ośrodek Badań nad Awangardą przy Wydziale Polonistyki UJ, Kraków oraz Cricoteka, <https://www.cricoteka.pl/pl/abc-awangardy-ikony-cykl-wykladow-online>. Wykład udostępniony na stronie: https://www.youtube.com/watch?v=0pTsw8U_OYc&t=1192s, 15.06.2021.

dr Małgorzata Ostrówka

- Wykład na temat współczesnej sytuacji Polaków i języka polskiego na Łotwie na uroczystym posiedzeniu stowarzyszenia „Koliber”, Lublin, 27.02.2021.

dr Dorota Pazio-Wlazłowska

- Wystąpienie na otwartym zebraniu Zakładu Językoznawstwa Instytutu Sławistyki PAN. Tytuł wystąpienia: „O za dużych grubasach uwag kilka. Wartościowanie osób z otyłością we współczesnej polszczyźnie”, 27.04.2021.

dr Adrien Quéret-Podesta

- De la conquête à la consolidation du pouvoir: les rois de Hongrie en Croatie et en Dalmatie (1091-1125). (W ramach grantu Testimonia). Popularyzatorski wykład wygłoszony po francusku dla uczniów z francusko-węgierskiej sekcji z Liceum im. Klára Leőwey w Pécsu (Węgry). Liczba uczestników: 33 (+2 nauczyciele). Online, 26.04.2021.

dr hab. Dorota K. Rembiszewska, prof. IS PAN

- Referat „Pogranicze językowe polsko-wschodniosłowiańskie w ujęciu synchronicznym i diachronicznym” (wraz z Januszem Siatkowskim) na otwartym posiedzeniu naukowym Zakładu Języka Rosyjskiego. Informacja o przedsięwzięciu: <https://www.ifs.uni.wroc.pl/relacje-2/slawistyczne-spotkania-jezykoznawcze>. Słuchaczami byli pracownicy naukowcy i studenci IFS, Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Wrocławskiego oraz m.in. pracownicy Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytetu Gdańskiego oraz Petersburskiego Uniwersytetu Państwowego. Online, 23.03.2021.
- Prelekcja na Warszawskich Targach Książki. Spotkanie autorskie zatytułowane „Opowieść o mieszkańcach Mazur i ich języku” zgromadziło czytelników zainteresowanych tematyką mazurską. Odbyło się ono na prestiżowych Targach, które cieszą się dużą popularnością mieszkańców Warszawy i okolic. Podczas prelekcji była okazja do poinformowania o badaniach prowadzonych w Instytucie Sławistyki PAN. 11.09.2021.

mgr Piotr Szatkowski

- Otwarta prelekcja „Lingva revivigado” – „Wskrzyszanie języków” na zaproszenie Sopockiego Stowarzyszenia Esperantystów „Toronto”. Prelekcja na platformie Zoom organizowana przez Sopockie Stowarzyszenie Esperantystów „Toronto” na

temat językowych wysiłków rewiwalistycznych przedstawicieli różnych grup etnicznych w Europie i na świecie. 20.04.2021.

- Wykład o mowie mazurskiej na Festiwalu Fantastyki „Łupkon” w Łupkach, 22.08.2021.
- Wykład o mowie mazurskiej na Diecezjalnych Dniach Ewangelizacji w Mrągowie, 21.08.2021.
- Wykład „Mazurzy – tożsamość, mowa, historia”, Wykład zrealizowany na działdowskim zamku na zaproszenie Muzeum Pogranicza w Działdowie, 28.10.2021.

prof. dr hab. Joanna Tokarska-Bakir

- Monolog dla Claude’a Lanzmana (tekst do katalogu Wilhelma Sasnała) – kolaż złożony z dosłownych wypowiedzi mieszkańców wsi Rechta, gdzie w roku 1943 zamordowano 11 ukrywających się Żydów, koniec roku 2021, tekst zostanie przełożony na język angielski i niemiecki.
- Wykład pt. „Żydowscy zbiegowie na polskiej prowincji 1939-1945”, spotkanie autorskie Promocja książki *Bracia miesiące* w Centrum Judaica, Kraków, 28.10.2021.

dr hab. Maria Trawińska, prof. IS PAN

- Referat „Słownik Bartłomieja z Bydgoszczy z perspektywy zmiany paradygmatu” na otwartym zebraniu naukowym w poznańskim oddziale Instytutu Sławistyki PAN, 15.04.2021.

prof. dr hab. Anna Zielińska

- Sławistyczne środy – prezentacja korpusu mówionego dwujęzyczności polsko-niemieckiej Langgener, 15.12.2021.

2. INNE FORMY PREZENTACJI BADAŃ

mgr Nina Boichenko

- Prezentacja stanu badań nad doświadczeniem uchodźstwa wewnętrznego dla pracowników i wolontariuszy CEDOS, organizacji działającej na rzecz przesiedleńców wewnętrznych w Ukrainie, 15.03.2021.

- Z inicjatywy mgr Boichenko powstał międzyuczelniany projekt badawczy Badacze i Badaczki na Granicy (BBnG). Na seminarium mgr Boichenko przedstawiła zakres działań i zadań, które realizuje BBnG: stworzenie seminarium Badaczy i Badaczek na Granicy, zapewnienie bazy dla wszystkich badaczek i badaczy działających na polsko-białoruskiej granicy; prowadzenie trackingu realizowanych w terenie badań; działania na rzecz powstania wspólnego archiwum badań terenowych; sieciowanie naukowców i naukowczyń, którzy prowadzą badania związane z kryzysem humanitarnym na polsko-białoruskiej granicy, 11-12.12.2021.

dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, prof. IS PAN

- Debata Young Language Activists of Europe. Wydarzenie w języku angielskim, online, zorganizowane przez Stowarzyszenie Wilamowianie. Punktem wyjścia dyskusji były badania dotyczące aktywizmu językowego przeprowadzone przez dr hab. Nicole Dołowy-Rybińską i opublikowane po angielsku w książce *No one will do it for us*. W debacie wzięło udział 10 gości z kilku krajów (Francja, Hiszpania, Irlandia, Finlandia, Polska, Włochy) reprezentujących 10 mniejszości językowych Europy, którzy podzielili się swoimi doświadczeniami związanymi z aktywizmem językowym. 22.04.2021
- Debata „Liczymy się? Grupy mniejszościowe wobec spisu powszechnego” zorganizowana przez Stowarzyszenie Pracownia Etnograficzna i Pracownia Duży Pokój. W trakcie debaty próbowano odpowiedzieć na pytania: Jaką wagę mają nasze odpowiedzi na pytania o wyznanie czy narodowość? Jak wyniki spisu mogą wpływać na sytuację poszczególnych mniejszości w Polsce? Jakie znaczenie ma sposób sformułowania pytań w formularzu spisowym? Kogo nie widać w spisie? Przed jakimi dylematami stają aktywiści działający na rzecz mniejszości? 29.04.2021
- Lekcje o różnorodności językowej w Polsce: 4 popularnonaukowe lekcje o różnorodności językowej w Polsce dla klas kilku szkół podstawowych, których uczniowie uczą się języka kaszubskiego, 22-28.09.2021.

dr hab. Lucyna Agnieszka Jankowiak, prof. IS PAN

- Prowadzenie strony Stowarzyszenia im. Stefana Żeromskiego na Facebooku. Celem strony jest popularyzacja wiedzy o Stefanie Żeromskim – jego życiu i

twórczości. Na stronie systematycznie pojawiają się posty dotyczące pisarza, jego rodziny oraz dotyczące działalności Stowarzyszenia.

dr Agnieszka Aysen Kaim

- Udział w spotkaniu tłumaczy i językoznawców „Jak świat, w którym żyjemy wpływa na nasz język?” w ramach festiwalu „Jemy borówki na polu. Wakacyjne spotkanie z językiem polskim”. Miejska Biblioteka Publiczna w Rabce – Zdroju, 30.07.2021.

dr hab. Katarzyna Kotyńska, prof. IS PAN

- Nagroda literacka im. Josepha Conrada-Korzeniowskiego. Udział w pracach sześciuosobowego jury polsko-ukraińskiego konkursu dla pisarzy ukraińskich. Wyłonienie trójki finalistów, opracowanie prezentacji jednej z finalistek, dyskusje i głosowanie przy wyborze laureata.

mgr Tymoteusz Król

- Wioska Olimpijska – organizowany i prowadzony przez członków Collegium wakacyjny obóz naukowy przeznaczony dla wyróżniających się uczniów szkół średnich. Jest to jedyny w Polsce obóz letni adresowany do laureatów i finalistów licealnych olimpiad przedmiotowych. Podczas tego wydarzenia mgr Król prowadził zajęcia pt. „Rewitalizacja językowa w Polsce. Historia, metodologia i perspektywy” (20 godzin). Sylabus zajęć: <https://www.ci.edu.pl/Folder-Wioska-Olimpijska-2021.pdf>, Wioska Olimpijska, 15-22.08.2021.

dr Marzena Maciulewicz

- Udział w seminarium „Past for Present” w charakterze gościa, temat: „Koncepcja postpamięci”, Wydział „Artes Liberales” UW, 12.03.2021.
- Ogólnopolski Kongres kół naukowych IKONA. Udział w kongresie w charakterze prelegentki. Temat: „Pozyskiwanie środków na działania młodych naukowców”, 14.11.2021.

dr Dominika Michalak

- Udział w zajęciach „Obywatel i państwo” dr Karoliny Sztandar-Sztanderskiej w Instytucie Socjologii UW w charakterze zaproszonego gościa. Zajęcia były poświęcone kryzysowi migracyjnemu na granicy polsko-białoruskiej. 11.10.2021.

dr hab. Katarzyna Osińska, prof. IS PAN

- „Irena Solska. Rozarchiwizowanie biografii” – udział w dyskusji (wraz z dr Natalią Jakubową i krytyczką teatralną Olgą Tarakanową) nt. Jak pisać historię teatru? O nowym podejściu do biografii aktorki (na przykładzie nowej biografii Ireny Solskiej *Ирена Сольская. Время необычности* autorstwa Natalii Jakubowej. Dyskusję online zorganizowało Centrum Wozniesińskiego; całość umieszczona na stronie: https://www.youtube.com/watch?v=Z_ZxbGq5yE8, 22.01.2021.

dr hab. Joanna Roszak, prof. IS PAN

- „Nie tylko poeta. O twórczości Tymoteusza Karpowicza” – dyskusja Joanny Roszak, Elżbiety Winieckiej i Joanny Mueller w ramach Międzynarodowego Festiwalu Silesius, 22.06.2021.
- Spotkanie w ramach Dyskusyjnego Klubu Filmowo-Teatralnego w X Liceum Ogólnokształcącym w Poznaniu, organizacja wykładu prof. Anny Kotłowskiej „Starożytne odkrycia geograficzne: od wyspy Thule do Krainy Jedwabiu”, 30.03.2021.
- Spotkanie autorskie w Stowarzyszeniu Fifna w Poznaniu, prowadzenie: Michał Domagalski, 26.11.2021.
- Orowadzenie po żydowskim Poznaniu (wraz z prof. Rafałem Rosołem) – spacer edukacyjny dla uczestników i uczestniczek Koła Dabru Emet przy IFP UAM, 21.10.2021.
- Prowadzenie spotkania autorskiego o tomie „[TO]” Romana Bromboszcza, Klub Zemsta w Poznaniu, 4.09.2021.
- Udział w debacie „Pragmatycy i wizjonerzy. Polscy Żydzi i ich dziedzictwo. Józef Rotblat”, Agnieszka Lichnerowicz (prowadząca), Joanna Roszak, Marek Górlikowski (uczestnicy), organizator: Muzeum Historii Żydów Polskich „Polin”, 2.09.2021.

- Wrocławskie Targi Książki – prowadzenie spotkania z Wojciechem Browarnym i Krzysztofem Mieszkowskim na temat książki „W drodze. Wrocław śladami Tadeusza Różewicza”, 5.12.2021.
- Pomoc w organizacji konkursu „Zielone Metafory”, popularyzującego poezję Tymoteusza Karpowicza w 100 lat od urodzin poety (organizator: Polonia w Dreźnie), <http://polonia-dresden.de/konkurszielonemetafory/>, jesień 2021.
- Spotkanie autorskie w ramach Festiwalu Miłosza, prowadzenie: Wojciech Szot, 11.07.2021.
- Ogród ziemskich rozkoszy – wieczór poetycko-muzyczny. Prowadzenie: Olga Brzezińska, Michał Nogaś; prezentacja poezji w ramach Festiwalu Miłosza w Krakowie, 10.07.2021.
- Dyskusja „Różewicz: poeta poetów”. Prowadzenie: Karol Maliszewski, dyskutujący: Joanna Roszak, Tadeusz Dąbrowski. Spotkanie w ramach Festiwalu Silesius; Świdnica, 20.07.2021.
- Kim jest uczeń w XXI wieku? – udział w dyskusji (Warszawa, Dom Towarowy Braci Jabłońskich, transmisja online), prowadzenie: Piotr Pacewicz, organizator: Fundacja EFC, 3.11.2021.
- Festiwal Endemity – prowadzenie spotkania autorskiego z Barbarą Woźniak, 18.12.2021.

dr Claudia Snochowska-Gonzalez

- Uzupełnianie artykułów na Wikipedii związanych z prowadzonymi badaniami: Przegląd Wszechpolski, Frysztak, Roman Dmowski, 11.12.2021.

prof. dr hab. Joanna Tokarska-Bakir

- Spotkanie online w ramach Festiwalu Książki w Sopocie pt. Zło. Organizator: Art-Inkubator Sopot, rozmowa online z dziennikarzem Juliuszem Kurkiewiczem, 12.04.2021.

dr Ewa Wróblewska-Trochimiuk

- Redakcja merytoryczna strony internetowej Instytutu Sławistyki PAN przygotowywanie, redakcja i publikacja materiałów promocyjnych.

- Redakcja merytoryczna i prowadzenie strony Instytutu Slawistyki PAN na Facebooku, przygotowywanie, redakcja i publikacja materiałów promocyjnych.

3. WYDARZENIA I DZIAŁALNOŚĆ ARTYSTYCZNA

dr Elżbieta Janicka

- Seria fotograficzna wraz z tekstem pod tytułem „+/- [plus/minus]”. Prezentacja fotograficzno-tekstowej realizacji autorskiej na wystawie zbiorowej pt. „Reinkarnacja” (kurator: Józef Robakowski) w ramach Międzynarodowego Festiwalu Fotografii „Fotofestiwal” w Łodzi organizowanego przez Fundację Edukacji Wizualnej (FEW), Łódź, 10-27.06.2021. Na wystawie prezentowana była także książka-obiekt, czyli druga realizacja autorstwa dr Janickiej polegająca na edycji krytycznej utworu Wacława Antczaka pt. *Antoś Rozpylacz. Polski Odyseusz* (wstęp i opracowanie: Elżbieta Janicka, redakcja germanistyczna: Maria Waśko, fotografie: Marek Guz i Józef Robakowski, PWSFTViT im. Leona Schillera w Łodzi, Łódź 2009).

dr Agnieszka Aysen Kaim

- Webinar artystyczny – Światowy Dzień Opowiadania – organizacja i współprowadzenie występów online w formie webinaru dla polskich opowiadaczy, z ramienia Federacji Europejskich Opowiadaczy (Federation for European Storytelling), w której dr Kaim jest członkiem Rady Egzekucyjnej i Ambasadorem Promocji Sztuki Opowiadania na Polskę, 20.03.2021
- Webinar artystyczny – Światowy Dzień Opowiadania – Międzynarodowy Webinar. Organizacja i koordynowanie występu polskich opowiadaczy na Międzynarodowych obchodach Światowego Dnia Opowiadania, 21.03.2021.
- Forum Opowiadaczy – „Opowiadacz w rzeczywistości wirtualnej”. Organizacja i prowadzenie spotkania na platformie Zoom. Przedstawienie, pokazanie i zaproszenie do dyskusji nad kilkoma przykładami występów online oraz rozmowa o tym, co prostego możemy zrobić, aby spektakl online oddał choć trochę atmosferę spotkania na żywo, jak przebić się żywym słowem przez ekran – spotkanie w formie webinaru Zoom dla polskich opowiadaczy, 28.04.2021.
- „Opowieść o Szalonym Dumrulu” – występ streamingowany online na FB na zaproszenie stowarzyszenia „Przystanek Twórczość” – opowieść na podstawie

średniowiecznego eposu tureckiego z zbioru „Księga Dede Korkuta” we własnym opracowaniu językowym i interpretacji przy muzycznym akompaniamencie na etnicznych instrumentach, 19.05.2021.

- „Latający kufer” – występ dla dzieci ze szkoły podstawowej nr 350 w Warszawie. Opowieść w formie interaktywnej na podstawie baśni Christiana Andersena z akompaniamentem muzycznym, 17.06.2021.
- „Bahar znaczy Wiosna” – występ dla dzieci ze szkoły podstawowej nr 350 w Warszawie. Opowieść w formie interaktywnej na podstawie własnej książki pod tym samym tytułem, z akompaniamentem muzycznym. Opowieść kulturowa pomiędzy Imperium Osmańskim i Lechistanem, na motywach wątków badawczych.
- „Deli Dumrul Hikayesi /Opowieść o Szalonym Dumrulu” – występ online podczas Międzynarodowego Festiwalu Opowiadania w Turcji w języku tureckim. Innowacyjna, współczesna interpretacja średniowiecznego eposu opowieść online.
- Tłumaczenie literackie z języka tureckiego powieści dla dzieci autorstwa Elif Szafak, *Sardunya* polski tytuł: *Pelargonia. Dziewczynka, która nie lubiła swojego imienia*, na zamówienie Wydawnictwa Poznańskiego.
- „Opowieść pomiędzy kulturami”. Widowisko oparte na autorskich badaniach naukowych. Kanwą jest życiorys Wojciecha Bobowskiego vel Ali Ufkiego Beya, osmańskiego poligloty porwanego jako młodzieńca z terenów Rzeczypospolitej w XVII wieku. Losy Bobowskiego zostały ukazane w formie biograficznej opowieści człowieka pomiędzy kulturami, językami i kulturami muzycznymi. Opowieść o Marii Dubniewiczowej, legendarnej radrużance, której życie sprowadza się do jednego zdania, a 29 lat spędzonych w kulturze tureckiej w „niewoli” stanowi ciekawą przestrzeń dla opowiadacza, który ten fragment biografii może stworzyć od nowa w oparciu o realia. Czas trwania: 40 minut. 6.08.2021, cerkiew w Radrużu.
- Udział w programie „Moja historia cię zaskoczy” w ramach festiwalu „Jemy borówki na polu. Wakacyjne spotkanie z językiem polskim”, wieczór opowiadaczy w kościele – muzeum pod wezwaniem św. Magdaleny, 31.07.2021.
- Występ na Festiwalu Legend Lubelskich 2021 – spektakl „Dzieci Drzewa” mity i eposy starotureckie. Wraz z koczującymi plemionami historie stepu Azji Środkowej docierają do Azji Mniejszej. Przez głosy stepu w opowieści o początku

świata według tureckich koczowników, a także ujęgurskiej historii o drzewie, które zrodziło bohaterów, widzowie – słuchacze staczają bój z pewnym sympatycznym szaleńcem, a nawet bawią się na jego weselu, a potem suchą stopą wracają do Europy. Opowiadała Agnieszka Aysen Kaim. Muzyka na żywo grana na etnicznych instrumentach – Bart Pałyga. Lublin, 29.08.2021.

- „Dzieci Drzewa. Opowieści starotureckie” opowieści z towarzyszeniem pokazu slajdów z wyprawy do ujęgurskiej mniejszości w Chinach, wątki zaczerpnięte z tradycji ujęgurskiej i turkmeńskiej – w ramach XVI Międzynarodowego Festiwalu Sztuki Opowiadania w Warszawie, 19.11.2021
- Widowisko narracyjne „Uwaga. Przejścia nie ma. Mitologie rodzinne” – udział w zespołowym spektaklu Stowarzyszenia „Grupa Studnia O.”. Autorska opowieść na podstawie greckiego mitu o minotaurze, interpretacja na podstawie lektur „Fizyka smutku” Gospodinowa, „Zaślubiny Kadmosa z Harmonią” Roberta Calasso, Stephana Frey „Mythos”, 19.11.2021.
- Współorganizacja międzynarodowego festiwalu sztuki opowiadania, XVI edycja 2021 – przygotowanie festiwalu w ramach działalności w Stowarzyszeniu „Grupa Studnia O.”, osoba odpowiedzialna za kontakty z zagranicznymi gośćmi.
- Opowieść o Lejli i Madżnunie – prowadzenie spotkania dla dzieci z baśniami różnych kultur – udział w wielokulturowym projekcie Orfeo & Majnun w ramach Krakow Culture Summer, Park Jordana, Kraków, 8.08.2021.
- Prowadzenie warsztatów z zakresu bliskowschodnich tradycji sztuki opowiadania – w ramach Taboru Opowiadaczy w Studzienicach, 22.-25.07.2021.
- Warsztat anglojęzyczny z zakresu bliskowschodniej sztuki opowiadania Middle Eastern Storytelling Traditions in Practice. W ramach konferencji „Innovation on the Shoulders of Tradition” organizowanej przez FEST Federation for European Storytelling i Stowarzyszenie Fortaeleri Danmark w Svendborg/Dania, 7.10.2021.
- Konsultacja specjalistyczna, tłumaczenie literackie, opieka artystyczna nad scenariuszem tureckojęzycznym spektaklu opartego na twórczości Stanisława Lema. W ramach projektu realizowanego z grantu Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP wraz z Fundacją ARTJUNCTION, Stowarzyszeniem DRASED i Uniwersytetem Artuklu w Mardin jako ekspert ds. technik narracji tradycyjnej na Bliskim Wschodzie dr Kaim pracowała z turecką, kurdyjską i arabską młodzieżą

nad interpretacją sceniczną bajek Stanisława Lema w spektaklu „Świat wg Lema” reż. Jarosław Siejkowski, Mardin, Turcja, 26.10-8.11.2021.

- Występ artystyczny – program opowieści świątecznych dla Centrum Kultury w Izabelinie na zaproszenie Domu Kultury w Izabelinie. Występ z Katarzyną Jackowską-Enemuo prezentujący autorskie opowieści związane ze świętami prezentami, interpretacja wątku o trzech królach jako magach ze Wschodu.
- Występ na międzynarodowym festiwalu na zaproszenie węgierskiego stowarzyszenia Meseszó Egyesület. Występ podczas Festiwalu na Węgrzech Folktales Festival (Hetedhét Hatvan Népmesefesztivál), prezentacja fragmentu eposu turkmeńskiego w języku angielskim *Tale of Dumrul the Crazy*, Hatvan, Węgry, 11.09.2021.

dr Iwa Kołodziejka

- „Dzień Ziemi – leśny spacer”. Spacer i opowieści o roślinach jadalnych i leczniczych, które można znaleźć nad rzeką Świder, 24.04.2021.
- Festiwal Nauki – warsztaty: Ludzkie i roślinne historie z Podola na wiślanej skarpie. Podczas warsztatów-spacerów, inspirowanych kilkuletnimi badaniami relacji łączących ludzi i rośliny na Podolu wschodnim, przedstawione zostały rośliny zajmujące ważne miejsce w spiżarniach i domowych apteczkach mieszkańców środkowej Ukrainy. Na wiślanej skarpie odnalezione zostały niektóre ze zbieranych na Podolu roślin, a spotkanie z nimi stało się pretekstem do poznania ich ludzko-roślinnych historii. Wiele spośród roślin spontanicznie pojawiających się na warszawskich trawnikach, a także sadzonych przy ulicach i w parkach, ma interesujące powiązania globalne, które wpływają na ich lokalne funkcjonowanie i interakcje z ludźmi. Relacje te zostały przedstawione z różnych perspektyw, co umożliwiło zobaczenie otaczającej nas zieleni w nowym świetle. Spacer umożliwił przyjrzenie się z bliska ciernistym robinom pospolitym i niesłychanie wytrzymałemu rdestowi ptasiemu, błyszczącym owocom dzikiego bzu czarnego i niepozornej babce większej oraz wielu innym roślinom ważnym dla etnobotanicznych eksploracji środkowej Ukrainy. 25.09.2021.
- Oprowadzanie „Sztuka z perspektywy” po wystawie „Codzienne formy oporu” w Centrum Sztuki Współczesnej U-Jazdowski, <https://u->

30.09.2021.

dr Maciej Mętrak

- 23. Kino na Granicy/23. Kino na hranici – przekład audiowizualny. Przekład i opracowanie napisów do 2 filmów festiwalowych („Proč se cítím jako kluk”, 2019, 26 min., „Daleká cesta”, 1949, 108 min.).
- „Zimna Rewolucja: Społeczeństwa Europy Środkowo-Wschodniej wobec Socrealizmu, 1948-1959”, przekład audiowizualny. Przekład i opracowanie napisów do czeskich materiałów filmowych (kroniki, filmy krótkometrażowe) na wystawę „Zimna Rewolucja” w Zachęcie – Narodowej Galerii Sztuki, 27.05-19.09.2021.
- Wystawa religijnych druków kramarskich (Moravská zemská knihovna). Opracowanie paneli o wyobrażeniach demonologicznych i angelologicznych w czeskich drukach jarmarcznych. Wystawa odbyła się w 2021 w przestrzeniach Biblioteki Morawskiej w Brnie.
- Warszawskie Targi Książki – tłumaczenie konsekwentne, współpraca z organizatorami Targów przy obsłudze stoiska gościa honorowego: Republiki Czeskiej; tłumaczenie na żywo debaty o polskim i czeskim rynku wydawniczym oraz 3 spotkań autorskich z czeskimi pisarzami, 9-12.09.2021.

dr hab. Joanna Roszak, prof. IS PAN

- Udział w streamingu „Czytamy Różewicza” – udział w spotkaniu Międzynarodowego Festiwalu Silesius – poeci i poetki interpretują głosowo wiersze Tadeusza Różewicza.
- Publikacja w Babińcu literackim wiersza pt. „Policzalne”.

dr Anna Zawadzka

- Wystawa „What would you tell your employer if you could speak freely?”. Udział w projekcie „I can't hear you” na zaproszenie kolektywu artystycznego Research and Waves z siedzibą w Bremie. Przygotowana została praca pod tytułem „Co powiedziałabyś/powiedziałabyś swojemu pracodawcy/swojej pracodawczyni, gdybyś mógł/mogła mówić szczerze?”. Projekt składał się z odpowiedzi kilkunastu osób na tytułowe pytanie. Odpowiedzi te zostały uprzednio nagrane, a następnie

wyemitowane w przestrzeni galeryjnej i podczas otwarcia wystawy, które z przyczyn obostrzeń antywirusowych odbyło się online. Na część wystawy „I can't hear you” składał się także wykład wstępny oraz laboratorium eksperymentalne z udziałem członkiń i członków kolektywu „Research and Waves”. Link do projektu: <https://attune.researchandwaves.net/i-can-t-hear-you/come-equal.html>.

- Audycja radiowa „Inne Echa / Andere Echos”; na zaproszenie dziennikarki i artystki niemieckiej Dagmar Lesiak (Cargo Kollektiv). Celem projektu było stworzenie audycji radiowej na temat życia codziennego osób LGBTQ w Polsce, prześladowanych na skutek odgórnie wprowadzanej polityki homofobicznej (tzw. „strefy wolne od ideologii LGBT”) oraz wzmożenia homofobicznej dyskryminacji słownej w przestrzeni publicznej podczas kampanii prezydenckiej w 2020 roku. Projekt otrzymał finansowanie m.in. z Fundacji im. Heinricha Bölla. Wersja polska audycji została wyemitowana 5.01.2021 roku na antenie radia TOK FM: <https://audycje.tokfm.pl/podcast/100290,INNE-ECHA-queerowe-glosy-z-Polski>. Wersja niemiecka audycji jest dostępna online pod adresem: <https://soundcloud.com/user-617568807/inne-echa-queere-stimmen-aus-polen-deutsche-versionfo>
- Autorska wystawa fotograficzna „Kwiaty nieoczywiste”. Wystawę oglądać można w przestrzeni miejskiej w Poznaniu od października do wiosny 2022 roku. Zdjęcia wiszą na płocie ogrodu społecznościowego w jednej z poznańskich dzielnic. Wystawę zorganizowało Stowarzyszenie Zielona Grupa.

dr Elżbieta Zimna

- Zbiór opowiadań *Świece w pogańskim raju*. Tłumaczenie z języka czeskiego różnorodnych stylistycznie i gatunkowo opowiadań Jiřego Kamena. Wydawnictwo Dowody na Istnienie, 2020.

4. PROWADZENIE WARSZTATÓW

dr Karolina Ćwiek-Rogalska

- Warsztaty dla edukatorek/ów i aktywistek/ów zajmujących się dziedzictwem Po-Dziedzictwo. „Co zostało, czego brakuje i co z tym możemy zrobić?”, Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN.

dr Agnieszka Aysen Kaim

- Warsztaty dla uczniów szkoły podstawowej w ramach XXV Festiwalu Nauki w Warszawie „Opowiadacz/ka czyli kto?”. Warsztaty na temat zawodu opowiadacza, przybliżenie różnych form literatury ustnej, tradycji opowiadania na świecie. 23.10.2021.

dr Marzena Maciulewicz

- Warsztaty dla doktorantów I roku Szkoły Doktorskiej IPAN Anthropos, Granty badawcze dla młodych naukowców – wprowadzenie, 17.12.2021.
- Badania terenowe – warsztat badacza. Celem zajęć było zapoznanie studentów z podstawowymi założeniami prowadzenia badań terenowych na Bałkanach oraz przygotowanie ich do samodzielnego sformułowania problemu badawczego w formie projektu naukowego, Uniwersytet Warszawski, Wydział „Artes Liberales”.

dr hab. Joanna Roszak, prof. IS PAN

- Warsztaty dla młodzieży organizowane przez IFP UAM oraz „Czas Kultury”: Dwuwers. Warsztaty poświęcone roli poezji uważnościowej podczas pandemii, maj 2021.

dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN

- Warsztaty CLARIN-PL-BIZ i inne warsztaty grupowe i indywidualne w wielu ośrodkach polskich Zasoby, narzędzia i usługi CLARIN-PL.

XV. STUDIA DOKTORANCKIE

p.o. kierowniczka: **dr Anna Boguska**

Liczba doktorantów i doktorantek Instytutu Slawistyki PAN w grudniu 2021 – **11 osób** (5 **osób** na urlopie naukowym)

1. ZAJĘCIA W II SEMESTRZE ROKU AKADEMICKIEGO 2020/2021 I W I SEMESTRZE ROKU AKADEMICKIEGO 2021/2022 REALIZOWANE W RAMACH GRANTU POWER². ZAJĘCIA PROWADZONE W CYKLU ROCZNYM

dr hab. Nicole-Dołowy-Rybińska, prof. IS PAN

Seminarium doktoranckie

Zajęcia oparte są o pracę na konkretnych tekstach – fragmentach rozpraw doktorskich przygotowywanych przez uczestniczki i uczestników studiów doktoranckich. Każde spotkanie dotyczy innego tekstu i generuje konkretne zagadnienia, którym poświęcona jest dyskusja. Do udziału w seminarium zostają zaproszeni eksperci i ekspertki – uznane autorytety naukowe, które komentują przesłane im wcześniej fragmenty prac doktorskich. Celem zajęć jest więc umiejętność krytycznego spojrzenia na przygotowywane teksty, a przy okazji zdobycie wiedzy o technikach pisania akademickiego oraz o poszczególnych częściach rozprawy doktorskiej (m.in. wstęp, metodologia badań, dyskusja, zakończenie). Omówione zostały też kwestie formalne dotyczące złożenia rozprawy doktorskiej. Dzięki uczestnictwu w zajęciach doktorantki i doktoranci poszerzają umiejętności praktyczne związane z pisaniem rozprawy doktorskiej, a także zostają zmobilizowane i zmobilizowani do przygotowania własnych rozpraw doktorskich. Warunkiem uzyskania zaliczenia z przedmiotu jest przedstawienie fragmentu swojego doktoratu.

² Zajęcia obligatoryjne dla Doktorantów i Doktorantek przyjętych do programu. Doktoranci i Doktorantki wyższych roczników realizują wybór zajęć z poniższej oferty.

2. PROJEKTY TEMATÓW PRAC DOKTORSKICH DOKTORANTÓW INSTYTUTU SLAWISTYKI PAN BEZ OTWARTEGO PRZEWODU DOKTORSKIEGO

Nina Boichenko

Tytuł: *Doświadczenie uchodźstwa i procesy adaptacji do nowej rzeczywistości społecznej w narracjach ukraińskich przesiedleńców wewnętrznych*

Opiekunka naukowa: dr hab. Katarzyna Kotyńska, prof. IS PAN

Lesia Korostatevych

Tytuł: *Neologizmy w przekładach literatury pięknej (na materiale współczesnej literatury polskiej i ukraińskiej)*

Opiekunka naukowa: dr hab. Katarzyna Kotyńska, prof. IS PAN

Klaudia Kosicińska

Tytuł: *Praktyki językowe i dyskursy międzyetniczne w gruzińskim Marneuli*

Opiekunka naukowa: dr hab. Karolina Bielenin-Lenczowska

Tymoteusz Król

Tytuł: *Góry, pagórki, przykryjcie nas. Analiza opowieści wspomnieniowych Wilamowian o Volksliście i powojennych prześladowaniach*

Opiekunka naukowa: dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, prof. IS PAN

Dominika Michalak

Tytuł: *Biurokracja a doświadczenie migrantów spoza UE w Polsce*

Opiekunka naukowa: dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, prof. IS PAN

Opiekunka pomocnicza: dr Kaja Skowrońska

Sara Mičkec/Mitschke

Tytuł: *Strategie zachowania i transmisji języka mniejszościowego w mieszanych językowo górnołużycko-niemieckich rodzinach na Górnych Łużycach w Niemczech*

Opiekunka naukowa: dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, prof. IS PAN

Piotr Szatkowski

Tytuł: *Mazurzy i mazurski w XXI wieku: recepcja, tożsamość, rewitalizacja*

Opiekunka naukowa: dr hab. Ewa Golachowska, prof. IS PAN

Iurii Tkachuk

Tytuł: *Kształtowanie tożsamości etniczno-kulturowej grup społecznych w galicyjskich zagłębiach naftowych w dobie autonomicznej*

Opiekunka naukowa: dr hab. Katarzyna Kotyńska, prof. IS PAN

Natalia Tkachyk

Tytuł: *Pokucie w tekstach podróżniczych*

Opiekunka naukowa: dr hab. Katarzyna Kotyńska, prof. IS PAN

3. DOKTORANCI I DOKTORANTKI INSTYTUTU SŁAWISTYKI PAN Z
OTWARTYM PRZEWODEM DOKTORSKIM

mgr Natalia Judzińska

promotorka: dr hab. Anna Engelking, prof. IS PAN

promotorka pomocnicza: dr Elżbieta Janicka

tytuł pracy doktorskiej: *Proces instytucjonalizacji „getta ławkowego” w Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie w dwudziestoleciu międzywojennym*

miejsce i data otwarcia przewodu: Warszawa, 15.04.2019

dyscyplina: kulturoznawstwo

mgr Karina Melnytska

promotorka: dr hab. Lilla Moroz-Grzelak, prof. IS PAN

tytuł pracy doktorskiej: *Rekonstrukcje tożsamości w niepodległej Czarnogórze*

miejsce i data otwarcia przewodu: Warszawa, 15.04.2019

dyscyplina: kulturoznawstwo

4. UDZIAŁ DOKTORANTÓW I DOKTORANTEK INSTYTUTU SLAWISTYKI PAN W KONFERENCJACH

W 2021 roku doktoranci i doktorantki Instytutu Slawistyki PAN wygłosili **13** referatów na konferencjach naukowych (w tym 5 referatów na międzynarodowych konferencjach zagranicznych i 8 na konferencjach w Polsce).

mgr Natalia Judzińska

Association for Jewish Studies 53rd Annual Conference, Association for Jewish Studies.
Tytuł referatu: Defiant behavior violating the dignity of an academic. Victims as a Perpetrators: Violence against Jewish Female Students and Ghetto Benches, 19-21.12.2021, Chicago, USA

mgr Klaudia Kosicińska

- X Konferencja Komitetu Badań nad Migracjami Polskiej Akademii Nauk (KBnM PAN), Komitet Badań nad Migracjami PAN, Wydział Historyczny Uniwersytetu Gdańskiego, Muzeum Emigracji w Gdyni, International Border Studies Center. Tytuł referatu: Między opieką a dyskryminacją. Azerbejdżański ruch mniejszościowy podczas pandemii w Gruzji, 16-18.09.2021, Gdynia
- Borderlands Conference. Relations on the Borderlands: Old and New Inhabitants, Uniwersytet w Białymstoku, Instytut Socjologii; The Centre „Borderland of Arts, Cultures and Nations”, Poland; Lithuanian Culture Research Institute. Tytuł referatu: Azerbaijani minority on the Georgian borderland in the lens of the post-pandemic situation, 23-24.09.2021, Białystok (online)
- Challenging borders: From/between borders, University of Bern (Department of Spanish Language and Literature), Swiss National Science Foundation, SAGW ASSH, SSEH, EDSC, Foundation Johanna Durmuller-Bol. Tytuł referatu: Between borders. Mobility, translocal practices and neighbourhood among Azerbaijanis in Georgia, 11-13.11.2021, Berno, Szwajcaria

mgr Tymoteusz Król

- Conventional and unconventional ways of transmitting and revitalizing minoritized languages in European context and beyond, Instytut Slawistyki PAN.

Tytuł referatu: Lost in the world and completely lonely? Language revitalization from the autoethnographic perspective, 8-9.09.2021, Warszawa

- Miasteczko – Sztetl – Städtchen. Wokół konstruowania „wielokulturowości” i „lokalnego dziedzictwa”, Polskie Towarzystwo Ludoznawcze. Tytuł referatu: Wilamowianie – mieszczenie czy wieśniacy? Podkreślanie miejskości i wiejskości Wilamowic w dyskursie polskim, niemieckim i wilamowskim, 24.09.2021, Przysucha
- Identyfikacje lokalne czy regionalne? Problematyka identyfikacji strojów ludowych i wyznaczania obszarów ich występowania, Polskie Towarzystwo Ludoznawcze. Tytuł referatu: Polskie czy niemieckie? Klasyfikacja strojów ludowych z okolic Wilamowic, Bielska i Białej a polski i niemiecki dyskurs nacjonalistyczny, 19.11.2021, Lublin

mgr Sara Mičkec/Mitschke

- Conventional and unconventional ways of transmitting and revitalizing minoritized languages in European context and beyond, Instytut Slawistyki PAN. Tytuł referatu: Influences on minority language maintenance in mixed-language families: OPOL-approaches to the use of Upper Sorbian and German, 8-9.09.2021, Warszawa
- LPP Conference: Multidisciplinary Approaches in Language Policy and Planning, Department of Integrated Studies in Education, McGill University. Tytuł referatu: Individual family language policies for minority language transmission in bilingual settings: The maintenance of Upper Sorbian through an OPOL-approach, 26-28.08.2021, Montreal, Kanada (online)
- Symposium International Politique Linguistique Familiale – 2e ÉDITION, INALCO. Tytuł referatu: Language practices in individual Sorbian-German family language policies, 29-30.11.2021, Paryż, Francja

mgr Piotr Szatkowski

- Conventional and unconventional ways of transmitting and revitalizing minoritized languages in European context and beyond, Instytut Slawistyki PAN. Tytuł referatu: The language practices of the Prussian-language revivalist family based on the short-term observation, 8-9.09.2021, Warszawa

- (z **dr Marzeną Maciulewicz**) Kongres Kół Naukowych IKONA, Fundusz Pomocy Studentom. Tytuł referatu: Pozyskiwanie środków na działania młodych naukowców (udział w panelu), 11-14.11.2021, Warszawa
- The value of languages in the multicultural world, Macquarie University. Tytuł referatu: Reviving a lost European language: Baltic Prussian, 13-15.12.2021, Sydney, Australia (online)

5. WYKŁADY WYGŁOSZONE NA ZAPROSZENIE INSTYTUCJI KRAJOWYCH I ZAGRANICZNYCH ORAZ DZIAŁALNOŚĆ POPULARYZATORSKA

mgr Nina Boichenko

Uniwersytet Warszawski. Tytuł referatu: Kryzys humanitarny na polsko-białoruskiej granicy, 14.10.2021, Warszawa

mgr Tymoteusz Król

- Uniwersytet Wiedeński, 17.05.2021. Tytuł referatu: Deutsch-slavische Sprachkontakte: die Revitalisierung der Stadtsprache von Wilamowice-Wilmesau.
- Wydział „Artes Liberales”, Uniwersytet Warszawski. Tytuł referatu: An isolated language island”. Deconstructing nationalistic and colonial discourse in academic texts about Wilamowice/Wymysoü, 10.11.2021, Warszawa

6. PUBLIKACJE DOKTORANTÓW I DOKTORANTEK INSTYTUTU SLAWISTYKI PAN

- **Judzińska Natalia**, *Anti-Semitic language as a model for the linguistic view of LGBTQ + people in today's Poland*, „pen/opp”, nr 35/2021, Svenska PEN, <https://www.penopp.org/articles/anti-semitic-language-model-linguistic-view-lgbtq-people-todays-poland>
- **Judzińska Natalia**, *Bombs in Vilnius: Radicalization of Antisemitic Attitudes and Practices Before World War II*, „Sprawy Narodowościowe. Seria nowa”, nr 53/2021, Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, ISSN 2392-2427, <https://ispan.waw.pl/journals/index.php/sn/article/view/sn.2500>
- **Judzińska Natalia**, *Det antisemitiska språket som modell för den språkliga bilden av HBTQI-personer i dagens Polen*, „pen/opp”, nr 36/2021, Svenska PEN,

<https://www.penopp.org/sv/artiklar/det-antisemitiska-spraket-som-modell-den-sprakliga-bilden-av-hbtqi-personer-i-dagens-polen>

- **Judzińska Natalia**, *Język antysemityczny jako wzór językowego obrazu osób LGBT+ w dzisiejszej Polsce*, „pen/opp”, nr 36/2021, Svenska PEN, <https://www.penopp.org/org/articles-mul/1163>
- **Judzińska Natalia**, *Po wykładzie wysłuchanym na stojąco. Strategie uciszania głosów żydowskich studentek wobec getta ławkowego*, „Autobiografia. Literatura. Kultura. Media”, nr 1(14)2020, Uniwersytet Szczeciński, ISSN 2353-8694, s. 275-291.
- **Judzińska Natalia**, Chutnik Sylwia, *„To się objawiało w rozmaitych uwagach”. Rozmowa z Avivą Blum-Wachs*, „Autobiografia. Literatura. Kultura. Media”, nr 1(14)2020, Uniwersytet Szczeciński, ISSN 2353-8694, s. 93-121.
- **Kosicińska Klaudia**, *Spotkania z inną Gruzją*, „Podróżuj z antropologią” 2021, <https://podroze.etnograficzna.pl/>
- **Król Tymoteusz**, *Relikt niemieckiego prastroju czy staropolska nałęcz? Wilamowska drymła w kontekście etnocentrycznych tekstów polskich i niemieckich badaczy*, „Zeszyty Łużyckie”, nr 55/2021, Uniwersytet Warszawski, ISSN 0867-6364, s. 143-169.
- **Król Tymoteusz**, Maryniak Joanna, Majerska-Sznajder Justyna, *Ethical Aspects and Cultural Sensitivity in Language Revitalization*, w: *Revitalizing Endangered Languages. A practical guide*, red. Justyna Olko, Julia Sallabank, Cambridge University Press, 2021, ISBN 978-1-108-48575-3, s. 49-59.

7. ZWIĄZKI Z PRAKTYKĄ

dr Dominika Michalak

- Stanowisko Front Officer w projekcie rozwojowym MASAR for Local Government finansowanym z funduszu Unii Europejskiej MADAD realizowanym przez PCPM w Libanie w regionie Akkar. Instytucja zlecająca: Polskie Centrum Pomocy Międzynarodowej

8. SAMORZĄD DOKTORANTÓW INSTYTUTU SŁAWISTYKI PAN

Rada Samorządu Doktorantów IS PAN

mgr Nina Boichenko – przewodnicząca

mgr Sara Mičkec/Mitschke

mgr Natalia Tkachyk

Komisja ds. Funduszu Stypendialnego dla Doktorantów IS PAN

dr Anna Boguska – p.o. kierowniczka studiów doktoranckich

dr hab. Anna Engelking, prof. IS PAN

mgr Natalia Judzińska – przedstawicielka doktorantów

dr Dominika Michalak – przedstawicielka doktorantów

Odwoławcza Komisja Stypendialna Doktorantów

dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, prof. IS PAN

mgr Karina Melnytska – przedstawicielka doktorantów

mgr Piotr Szatkowski – przedstawiciel doktorantów

Komisja Stypendialna

dr Anna Boguska – p.o. kierowniczka studiów doktoranckich

dr hab. Katarzyna Osińska, prof. IS PAN

dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN

dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybowa, prof. IS PAN

mgr Tymoteusz Król – przedstawiciel doktorantów

Przedstawicielka doktorantów w Radzie Naukowej IS PAN

mgr Klaudia Koscińska

9. WSPARCIE FINANSOWE DOKTORANTÓW I DOKTORANTEK

W roku akademickim 2020/2021 Instytut Sławistyki PAN nie otrzymał środków na pomoc materialną dla doktorantów. W semestrze zimowym roku akademickiego 2021/2022 przyznano następujące stypendia:

- stypendia Dyrektora Instytutu Sławistyki PAN – 3
- stypendia socjalne – 0
- zapomogi – 0

Członkini i zastępczyni przewodniczącej Rady Szkoły Doktorskiej Anthropos:

dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, prof. IS PAN

Koordynatorka z ramienia Instytutu Slawistyki PAN:

dr Anna Boguska

Łączna liczba doktorantów i doktorantek w Szkole Doktorskiej „Anthropos”: **43** (w tym **5 osób** przypisanych do IS PAN)

Liczba doktorantów i doktorantek przyjętych na rok akademicki 2021/2022 – **13 osób**, w tym do Instytutu Slawistyki PAN – **2 osoby**)

mgr Patrycja Chajęcka

Tytuł: *Przemiany obrazu Zagrzebia w prozie chorwackiej po 1918 roku*

Promotorka: dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybowa, prof. IS PAN

Promotorka pomocnicza: dr Ewa Wróblewska-Trochimiuk

mgr Olga Khabibulina

Tytuł: *Trójjęzyczność i trójkulturowość w kontekście tożsamości migranckiej Gruzinów i Gruzinek w Polsce po 1991 roku*

Promotorka: dr hab. Anna Engelking, prof. IS PAN

Promotorka pomocnicza: dr Helena Patzer

mgr Maciej Olszewski

Tytuł: *Postać matki w nowoczesnej i ponowoczesnej literaturze słoweńskiej. Agens czy patiens?* (w ramach grantu NCN OPUS-19, nr 2020/37/B/HS2/00152, kierowniczka projektu dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybowa, prof. IS PAN)

Promotorka: dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybowa, prof. IS PAN

Promotorka pomocnicza: dr Jasmina Šuler-Galos

mgr Kamil Czaiński

Tytuł: *Postawy i ideologie językowe dotyczące wariantu cieszyńskiego w kontekście procesu kształtowania się śląskiego języka standardowego* (w ramach NCN Sonata-BIS,

2020/38/E/HS2/00006, kierowniczka projektu dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, prof. IS PAN)

Promotorka: dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, prof. IS PAN

Promotor pomocniczy: dr Maciej Mętrak

mgr Andrzej Żak

Tytuł: *Akcent w języku kaszubskim – wariantywność i tendencje rozwoju* (w ramach NCN Sonata-BIS, 2020/38/E/HS2/00006, kierowniczka projektu dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, prof. IS PAN)

Promotorka: prof. dr hab. Irena Sawicka

Do Komisji Rekrutacyjnej Szkoły Doktorskiej Anthropos w 2021 roku powołane zostały: dr hab. Ewa Golachowska, prof. IS PAN oraz dr Elżbieta Zimna

Zajęcia w I semestrze roku akademickiego 2021/2022 przeprowadzone przez pracowników IS PAN

dr Dorota Pazio-Wlazłowska

Warsztat – Umiejętności akademickie i specjalistyczne: „Aspekty prawne i etyka badań” (4h)

Na zajęciach omówiono następujące zagadnienia:

- Przedmiot prawa autorskiego – definicja utworu. Autorskie prawa osobiste. Autorskie prawa majątkowe. Utwory pracownicze. Prawa zależne. Dozwolony użytek. Domena publiczna. Ochrona wizerunku.
- Umowa wydawnicza. Licencja niewyłączna. Licencja wyłączna. Przeniesienie autorskich praw majątkowych. Pola eksploatacji. Licencje Creative Commons.
- Kodeks etyki pracownika naukowego. Dobre praktyki w badaniach naukowych. Konflikt interesów.

dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, prof. IS PAN (wraz z dr hab. Łukaszem Smyrskim, IAI PAN)

Seminarium „Zwrot kulturowy i lingwistyczny” (3h)

Historię dwudziestowiecznej humanistyki określają zwroty teoretyczne i zmiany paradygmatów badawczych. Uniwersalizujące teorie (ewolucjonizm, funkcjonalizm, strukturalizm, fenomenologia), zmierzające do obiektywizacji przedmiotu swojego badania, w wyniku gwałtownych zmian społecznych, kulturowych i politycznych (w tym krytyki kolonialnej) traciły rację bytu na rzecz podejść uwzględniających nieoczywistość 168 pojęć i kategorii (relatywizm, hermeneutyka, konstruktywizm). Ważną rolę w zmianach paradygmatu odegrała antropologia, podważająca utarte schematy poznania – pokazując, jak bardzo teorie i definicje uwikłane są w złożone relacje władzy i ideologii, związane z nauką zachodnią. Zajęcia poświęcone były antropologicznej krytyce kultury jako samoistnego bytu na rzecz ujęcia znaczeniowego, relacyjnego i sieciowego, przydającymi ważne znaczenie kontekstom i lokalnym konceptualizacjom sposobów działania. Towarzyszyły im istotne zmiany natury epistemologicznej, gdyż w analizach i interpretacjach ważną rolę zaczęło odgrywać uwzględnienie pozycji badacza i jego wpływu na charakter opisywanych zjawisk. Współczesne nurty antropologiczne podkreślają podmiotowość i sprawczość przedmiotu badań – tym samym badacz utracił swoją dominującą pozycję nad przedmiotem badań.

XVI. BIBLIOTEKA INSTYTUTU SŁAWISTYKI PAN IM. ZDZISŁAWA STIEBERA

W 2021 roku księgozbiór Biblioteki Instytutu Sławistyki PAN powiększył się o:

- 44 wol. książek
- 145 wol. czasopism.

W tym samym czasie frekwencja czytelnicza wyniosła:

- 224 zarejestrowane osoby (w tym 30 pracowników i pracowniczek naukowych).

Ogółem księgozbiór BIS PAN liczył na dzień 31.12.2021 roku:

- 92 944 wol. druków zwartych
- 31 871 wol. czasopism
- 876 jednostek zbiorów specjalnych.

Skatalogowano w systemie HORIZON (stan na 31.12.2021 roku):

- 22 445 wol. książek i broszur (19 259 opisów)
- 38 200 zeszytów czasopism (992 opisy).

W 2021 roku pracownicy i pracowniczki Instytutu Sławistyki PAN mieli dostęp do następujących baz: Elsevier, Springer, Wiley, Web of Science, Scopus, Cambridge University Press (CUP), JSTOR.

XVII. DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA INSTYTUTU SLAWISTYKI PAN

Wydawnictwo Instytutu Sławistyki PAN w 2021 roku opublikowało **9** czasopism oraz **5** monografii naukowych – łącznie 288 arkuszy wydawniczych.

Seria „Prace Sławistyczne. Slavica”, jako pierwsza z wydawanych przez Instytut Sławistyki PAN, będzie indeksowana w bazie Scopus. Podobnie w 2021 roku kolejne czasopismo, „Studia Litteraria et Historica”, zostało przyjęte do indeksowania w bazie Scopus.

1. CZASOPISMA

Wszystkie czasopisma ukazują się wyłącznie w wersji elektronicznej i są zamieszczone w otwartym dostępie na Platformie czasopism Instytutu Sławistyki PAN <https://ispan.waw.pl/journals/index.php>:

1. „Acta Baltico-Slavica”, redaktor naczelny: **dr hab. Maksim Duszkin, prof. IS PAN**, nr 45 za 2021 rok: *Kontakty językowe i kulturowe w Europie. Stan badań i nowe perspektywy badawcze* (redaktor prowadzący: **dr hab. Maksim Duszkin, prof. IS PAN**).
2. „Adeptus”, redaktor naczelny: **dr Maciej Mętrak**, nr 17 za 2021 rok: *Geniusze, kosmici i dinozaury* (redaktorzy prowadzący: **dr Karolina Ćwiek-Rogalska, dr Maciej Mętrak**); nr 18 za 2021 rok: *Biografie pod specjalnym nadzorem* (redaktorka prowadząca: dr Anna Gnot).
3. „Cognitive Studies / Études cognitives”, redaktor naczelny: **dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN**, nr 21 za 2021 rok.
4. „Colloquia Humanistica”, redaktorka naczelna: prof. dr hab. Jolanta Sujecka, nr 10 za 2021 rok: *Heritage and the Post-Socialist City: Social and Cultural Perspectives* (redaktorzy prowadzący: dr Maciej Falski, dr Linda Kovářová).
5. „Slavia Meridionalis”, redaktorka naczelna: **dr Ewelina Drzewiecka**, nr 21 za 2021 rok: *Spółczesność XXI wieku – zacieranie się granic, języków i kultur* (redaktorzy prowadzący: prof. dr hab. Zbigniew Greń, dr hab. Monika Kresa, mgr Aleksandra Żurek-Huszcz).

6. „Sprawy Narodowościowe. Seria nowa”, redaktorki naczelne: **dr Karolina Ćwiek-Rogalska, dr Ewa Wróblewska-Trochimiuk**, nr 53 za 2021 rok: *A Moderate Europe? Radicalism in Central European Cultures*.

7. „Studia Litteraria et Historica”, redaktorka naczelna: dr **Anna Zawadzka**, nr 10 za 2021 rok: *(De)Faszycyzacja: historia i współczesność* (redaktorka prowadząca: dr Katrin Stoll).

8. „Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej”, redaktorka naczelna: **dr hab. Mariola Jakubowicz, prof. IS PAN**, nr 56 za 2021 rok.

2. MONOGRAFIE

Monografie w wersji elektronicznej są zamieszczone w otwartym dostępie w zbiorze Wydawnictwa Instytutu Sławistyki PAN, repozytorium iReteslaw <http://www.ireteslaw.ispan.waw.pl/handle/123456789/2>; trzy monografie mają dodatkową wersję drukowaną.

1. *Języki słowiańskie dziś: w kręgu kategorii, struktur i procesów*, red. Jakub Banasiak, Aleksander Kiklewicz, Julia Mazurkiewicz-Sułkowska, Warszawa–Łódź: Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, Uniwersytet Łódzki 2021, seria: Prace Sławistyczne. Slavica 150, ss. 404, e-ISBN 978-83-66369-42-9 (IS PAN), ISBN (druk): 978-83-66369-43-6 (IS PAN), e-ISBN 978-83-8220-635-7 (WUŁ), ISBN (druk): 978-83-8220-634-0 (WUŁ); <https://hdl.handle.net/20.500.12528/1933>

2. *Niekonwencjonalne historie instytucji sławistycznych*, red. Dorota Leśniewska, Warszawa: Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk 2021, seria: Kultura na Pograniczach 16, ss. 320, e-ISBN 978-83-66369-25-2; <https://hdl.handle.net/20.500.12528/1938>

3. Pazio-Wlazłowska, Dorota, *Церковь в кругу ценностей: семья, традиция, патриотизм (по материалам интернет-портала «Российской газеты»)*, Warszawa: Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk 2021, seria: Prace Sławistyczne. Slavica 153, ss. 246, e-ISBN 978-83-66369-46-7, ISBN (druk) 978-83-66369-47-4, <https://hdl.handle.net/20.500.12528/1937>

4. *Słowotwórstwo w przestrzeni komunikacyjnej*, red. Paweł Kowalski, Warszawa: Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk 2021, seria: Prace Sławistyczne. Slavica 151, ss. 372, e-ISBN: 978-83-66369-41-2, <https://hdl.handle.net/20.500.12528/1927>

5. Sosnowski, Wojciech, *Studium konfrontatywne frazeologii bułgarskiej, polskiej i ukraińskiej*, Warszawa: Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, Fundacja Sławistyczna 2021, seria: Prace Sławistyczne. Slavica 152, ss. 216, ISBN (ebook) 978-83-66369-44-3; ISBN (druk) 978-83-66369-45-0; <https://hdl.handle.net/20.500.12528/1936>

3. GRANTY WYDAWNICZE

Tytuł projektu: Wydanie w otwartym dostępie i drukiem monografii Irydy Grek-Pabisowej *Ukształtowani przez historię*

Okres realizacji: 1.05.2021-30.04.2022

Jednostka finansująca: Ministerstwo Edukacji i Nauki, Doskonała Nauka – Monografie

Afiliacja: IS PAN

Tytuł projektu: Wydanie w otwartym dostępie monografii dra Pawła Kowalskiego *Współczesny mikrojęzyk porabski. Rzecz o języku Słoweńców porabskich i Porabju*

Okres realizacji: 1.05.2021-30.04.2022

Jednostka finansująca: Ministerstwo Edukacji i Nauki, Doskonała Nauka – Monografie

Afiliacja: IS PAN

Tytuł projektu: Wydanie w otwartym dostępie i drukiem monografii Wojciecha Sosnowskiego *Studium konfrontatywne frazeologii bułgarskiej, polskiej i ukraińskiej*

Okres realizacji: 1.05.2021-31.12.2021

Jednostka finansująca: Ministerstwo Edukacji i Nauki, Doskonała Nauka – Monografie

Afiliacja: Fundacja Sławistyczna

Tytuł projektu: Wydanie w otwartym dostępie monografii Elżbiety Zimnej *Czeski teatr absurdu. Dramaty Václava Havla na tle czeskiej historii i kultury*

Okres realizacji: 1.05.2021-30.04.2022

Jednostka finansująca: Ministerstwo Edukacji i Nauki, Doskonała Nauka – Monografie

Afiliacja: Fundacja Sławistyczna

XVIII. ARCHIWUM NAUKOWE INSTYTUTU SLAWISTYKI PAN

W 2021 roku prace na rzecz Zbiorów Specjalnych Instytutu Slawistyki PAN wykonywały: **dr hab. Dorota K. Rembiszewska, prof. IS PAN** (kierowniczka); **dr Małgorzata Ostrówka** (w wymiarze ½ etatu).

Wykonywanie zadań było utrudnione z powodu ograniczeń wynikających z pandemii COVID-19 – w Instytucie Slawistyki PAN obowiązywała głównie praca zdalna.

W Zbiorach Specjalnych Instytutu Slawistyki PAN realizowano zadanie badawcze *Materiały archiwalne uczonych z kręgu Instytutu Slawistyki PAN jako źródło do badań języków i literatur narodów słowiańskich*, będące elementem składowym tematu statutowego *Slawiści polscy i zagraniczni: badania archiwalne i opracowania dorobku*. Obejmowało ono ostateczne opracowywanie spuścizny prof. Jadwigi Zieniukowej i sformowanie zespołu archiwalnego Pracownia Języków Lechickich i Łużyckich. Ponadto wstępnie została uporządkowana spuścizna prof. Janusza Siatkowskiego oraz prof. Irydy Grek-Pabisowej.

Rezultatem pracy nad wymienionym zadaniem badawczym było także opracowanie przez Dorotę K. Rembiszewską nekrologu prof. Ewy Siatkowskiej, który ukazał się w czasopiśmie „Slavia” oraz artykułu *Sprawy uczonego ziemianina – listy Zygmunta Glogera do Jana Karłowicza* – będzie opublikowany w monografii zbiorowej. Małgorzata Ostrówka (we współautorstwie) złożyła do druku nekrolog prof. Irydy Grek-Pabisowej.

Wpisano do bazy ZoSIA (Zintegrowany System Informacji Archiwalnej) 268 jednostek archiwalnych z 13 zespołów.

Trwają zaawansowane prace nad zamieszczeniem biogramów uczonych związanych z Instytutem Slawistyki PAN na stronie internetowej Instytutu. Dotychczas przygotowano biogramy kilkunastu uczonych, które niebawem będą opublikowane w wersji online.

W ramach współpracy z Państwowym Uniwersytetem Pedagogicznym w Winnicy (Ukraina) przygotowywane jest tłumaczenie na język ukraiński oraz opracowanie filologiczne *Słownika prowincjonalizmów podolskich* Aleksandra Kremera.

Przejawem współpracy Zbiorów Specjalnych Instytutu Slawistyki PAN z Uniwersytetem Wileńskim była wizyta stażowa w ramach programu Erasmus+ prof. Krystyny Rutkovskiej oraz wizyta studyjna dr Inny Horofianiuk z Uniwersytetu Pedagogicznego w Winnicy.

Przewodniczący Rady Naukowej
Instytutu Sławistyki PAN

Zastępczyni Dyrektorki Instytutu Sławistyki PAN
ds. Naukowych

prof. dr hab. Ryszard Grzesik

dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, prof. IS PAN

Spis treści

I. OGÓLNE INFORMACJE O INSTYTUCIE	2
1. Miejsce w rankingu	2
2. Zatrudnienie	2
3. Pion naukowy Instytutu Sławistyki PAN	2
4. Dane liczbowe	3
5. Kierunki badawcze w Instytucie Sławistyki PAN	4
4.1. Humanistyka dokumentacyjna i historyczna	4
4.2. Humanistyka teorii i modeli	5
4.3. Humanistyka zaangażowana	6
4.4. Humanistyka artystyczna	7
4.5. Humanistyka cyfrowa	7
6. Udział w konsorcjach naukowych	8
7. Upowszechnianie wyników badań naukowych	8
II. NAJWAŻNIEJSZE OSIĄGNIĘCIA INSTYTUTU SŁAWISTYKI PAN	10
1. Korpus bilingwizmu polsko-niemieckiego LANGGENER	10
2. Realizacja projektu „Topos «za(w)murowanej kobiety» w kulturach Europy południowo-wschodniej i Węgier” (grant NCN o numerze 2020/37/B/HS2/00152)	14
3. Realizacja Projektu „Różnorodność językowa w Polsce”	15
4. Dwa granty ERC złożone w Instytucie Sławistyki PAN	17
5. Granty otrzymane przez pracowników i pracowniczkę Instytutu Sławistyki PAN	19
6. Prestiżowe granty strukturalne	21
1.1. Program POWER: studia doktoranckie „Pogranicza, mniejszości, migracje w perspektywie socjolingwistycznej”	21
1.2. Grant PROM Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej na międzynarodową wymianę stypendialną doktorantów i młodej kadry akademickiej	22
7. Sukcesy doktorantów i doktorantek Instytutu Sławistyki PAN	23
8. Udział Instytutu Sławistyki PAN w konsorcjach DARIAH-PL i CLARIN	24
9. Uruchomienie katalogu pierwszowojennych pomników ku czci poległych z Pomorza Środkowego	25
10. Nagrody	26
11. Monografie pracowników i pracowniczek Instytutu Sławistyki PAN w 2021 roku	28
III. TEMATY STATUTOWE	30
1. POLE BADAWCZE: Kulturowe dziedzictwo słowiańszczyzny. Badania diachroniczne	30
1.1. Sławistyczne i polonistyczno-latynistyczne badania historyczno-językowe	30
1.2. Edycje tekstów źródłowych z zakresu historii Słowian, w tym relacje polsko-węgierskie	32
1.3. Rusycystyczne i ukrainistyczne badania literaturoznawcze i kulturoznawcze	33

2. POLE BADAWCZE: Tożsamości narodowe i regionalne Słowian (mity, idee, pamięć zbiorowa)	34
2.1. Bałkanistyczne badania narodowościowe – mity i idee	35
2.2. Badania nad pamięcią (memory studies): Białoruś, Litwa, Czechy	36
2.3. Polska, Czechy i Słowacja w kontekście europejskim: idee, prądy, biografie	39
3. POLE BADAWCZE: Wielokulturowość, kontakty i pogranicza językowo-kulturowe. Mniejszości (językowe, etniczne, religijne)	41
3.1. Kontakty językowe i kulturowe: pogranicza słowiańsko-słowiańskie i słowiańsko-niesłowiańskie	41
3.2. Badania mniejszościowe (<i>minority studies</i>): relacje żydowsko-słowiańskie	43
4. POLE BADAWCZE: Językowy obraz świata	45
4.1. Językowo-kulturowy obraz świata Słowian i ich sąsiadów na tle porównawczym	45
4.2. Słownik stereotypów i symboli ludowych	47
5. POLE BADAWCZE: Sławistyczne językoznawstwo synchroniczne: badania konfrontatywne, semantyka, kognitywizm, lingwistyka korpusowa	48
5.1. Sławistyczne językoznawstwo synchroniczne	49
6. POLE BADAWCZE: Badania sławistyczne na świecie. Sławistyczna informacja naukowa	51
6.1. Sławiści polscy i zagraniczni: badania archiwalne i opracowania dorobku	52
6.2. Sławistyczna informacja naukowa: badania bibliometryczne i bibliograficzne	53
IV. GRANTY	55
1. Granty otrzymane w 2021 roku, których realizacja rozpocznie się w 2022 roku	55
2. Granty Narodowego Centrum Nauki afiliowane w Instytucie Sławistyki PAN	56
3. Granty w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki MEiN afiliowane przy Instytucie Sławistyki PAN	63
4. Granty w ramach innych programów	64
Granty realizowane we współpracy z Fundacją Sławistyczną	65
5. Kontrakty w ramach programów ramowych UE	66
6. Wnioski o finansowanie projektów badawczych złożone do różnych podmiotów	67
6.1. Wykaz wniosków złożonych w konkursach Narodowego Centrum Nauki	67
6.2. Wykaz wniosków złożonych w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki Ministerstwa Edukacji i Nauki	70
6.3. Wykaz wniosków złożonych przez badaczy z zagranicy w konkursach Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej	71
6.4. Wykaz wniosków złożonych w konkursach European Research Council	71
6.5. Wykaz wniosków złożonych w konkursach Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej	72
6.6. Wykaz wniosków złożonych w konkursie MNiE	73
7. Uczestnictwo w grantach afiliowanych poza Instytutem Sławistyki PAN	73
V. PUBLIKACJE PRACOWNIKÓW I PRACOWNICZEK INSTYTUTU SŁAWISTYKI PAN	76
1. Monografie autorskie	76

2. Monografie współautorskie	79
3. Tomy pod redakcją i współredakcją naukową pracowników i pracowniczek Instytutu Sławistyki PAN	81
4. Czasopisma naukowe wydane lub współwydane przez Instytut Sławistyki PAN i zamieszczone na platformie internetowej: https://ispan.waw.pl/journals/index.php	81
5. Czasopisma naukowe pod redakcją pracowników i pracowniczek Instytutu Sławistyki PAN wydane przez inne podmioty	82
VI. NAGRODY PRYZYCNANE PRACOWNIKOM I PRACOWNICZKOM INSTYTUTU SŁAWISTYKI PAN	84
1. Nagrody krajowe za działalność naukową	84
2. Nagrody zagraniczne za działalność naukową	85
VII. UZYSKANE STOPNIE NAUKOWE	86
1. Stopnie naukowe uzyskane przez pracowników i pracowniczki Instytutu Sławistyki PAN nadane przez radę naukową innego podmiotu	86
VIII. WSPÓŁPRACA Z MIĘDZYNARODOWYM ŚRODOWISKIEM NAUKOWYM	87
1. Wykaz wspólnych projektów badawczych w ramach protokołów o współpracy między PAN i zagranicznymi akademiami oraz innymi placówkami naukowymi w 2021 roku	87
2. Nowe tematy współpracy z zagranicą na lata 2022-2023 złożone w Biurze Współpracy z Zagranicą PAN w 2021 roku	91
3. Współpraca między Instytutem Sławistyki PAN i zagranicznymi placówkami naukowymi na podstawie umów między instytutami	92
4. Współpraca pracowników i pracowniczek Instytutu Sławistyki PAN z zagranicznymi instytucjami naukowymi bez zawartego formalnego porozumienia	93
5. Program Erasmus+ w Instytucie Sławistyki PAN	93
6. Wnioski złożone w programie PASIFIC	94
7. Udział w gremiach naukowych	94
IX. REFERATY I WYKŁADY WYGŁOSZONE PRZEZ PRACOWNIKÓW I PRACOWNICZKI INSTYTUTU SŁAWISTYKI PAN NA KONFERENCJACH ZA GRANICĄ	102
1. Referaty wygłoszone za granicą	102
2. Wykłady i referaty wygłoszone na zaproszenie zagranicznych instytucji	113
X. KONFERENCJE I INNE WYDARZENIA NAUKOWE ORGANIZOWANE I WSPÓŁORGANIZOWANE PRZEZ INSTYTUT SŁAWISTYKI PAN	116
1. Konferencje międzynarodowe	116
2. Konferencje krajowe	122
XI. STYPENDIA NAUKOWE	123
1. Stypendia zagraniczne	123
2. Stypendia krajowe	123
XII. AKTYWNOŚĆ MŁODYCH PRACOWNIKÓW I PRACOWNICZEK NAUKI ORAZ DOKTORANTÓW I DOKTORANTEK	124
1. Monografie	124
2. Czasopisma pod redakcją	124

3. Udział w projektach grantowych	124
4. Otrzymane stypendia, nagrody i wyróżnienia	127
XIII. UPOWSZECHNIANIE I PROMOCJA NAUKI	128
1. Udział w Festiwalu Nauki w Warszawie	128
2. Udział w XI Warszawskich Targach Książki	128
3. Udział w Polskim Festiwalu Nauki (Ukraina)	128
4. Otwarte seminaria naukowe i zebrania naukowe Instytutu Slawistyki PAN	129
5. Promocje książek	134
6. Popularyzacja nauki w mediach	136
7. Publikacje popularnonaukowe	139
XIV. DZIAŁALNOŚĆ NA RZECZ SPOŁECZEŃSTWA	142
1. Wykłady popularyzatorskie	142
2. Inne formy prezentacji badań	145
3. Wydarzenia i działalność artystyczna	150
4. Prowadzenie warsztatów	155
XV. STUDIA DOKTORANCKIE	157
1. Zajęcia w II semestrze roku akademickiego 2020/2021 i w I semestrze roku akademickiego 2021/2022 realizowane w ramach grantu POWER. Zajęcia prowadzone w cyklu rocznym	157
2. Projekty tematów prac doktorskich doktorantów Instytutu Slawistyki PAN bez otwartego przewodu doktorskiego	158
3. Doktoranci i doktorantki Instytutu Slawistyki PAN z otwartym przewodem doktorskim	159
4. Udział doktorantów i doktorantek Instytutu Slawistyki PAN w konferencjach	160
5. Wykłady wygłoszone na zaproszenie instytucji krajowych i zagranicznych oraz działalność popularyzatorska	162
6. Publikacje doktorantów i doktorantek Instytutu Slawistyki PAN	162
7. Związki z praktyką	163
8. Samorząd doktorantów Instytutu Slawistyki PAN	164
9. Wsparcie finansowe doktorantów i doktorantek	164
10. Szkoła Doktorska Anthropolos	165
XVI. BIBLIOTEKA INSTYTUTU SLAWISTYKI PAN IM. ZDZISŁAWA STIEBERA	168
XVII. DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA INSTYTUTU SLAWISTYKI PAN	169
1. Czasopisma	169
2. Monografie	170
3. Granty wydawnicze	171
XVIII. ARCHIWUM NAUKOWE INSTYTUTU SLAWISTYKI PAN	173